EIGERSUND KOMMUNE
Formannskapet

INNKALLING

Utvalg:	Formannskapet		
Møtested:	Formannskapssalen		
Dato:	18.11.2015	**Tidspunkt:**	Kl. 10:00

Saksliste:

Sak nr.	Sakstittel	Åpen/Lukket
104/15	Spørsmål og orienteringer i møte 18.11.2015	Åpen
105/15	Budsjett 2016 og økonomiplan 2016 - 2019 for Eigersund kommune	Åpen
106/15	Godkjenning av møteprotokoll	Åpen
107/15	Forslag - lønnspolitisk plan for 2015 - 2016	Åpen
108/15	Godkjenning av prosjektorganisasjonsplan og valg av medlemmer til plankomiteen - utbygging av Eigerøy skole	Åpen
109/15	Møteplan for 2016	Åpen
110/15	Referatsaker i møte 18.11.2015	Åpen

Eigersund, 11. november 2015

Odd Stangeland
Ordfører

Leif E. Broch
Utvalgsekretær

Administrative meldinger – Innkalling av varamedlemmer:

Vær oppmerksom på at den enkelte representant selv er ansvarlig for å følge med på eventuell inhabilitetsproblematikk i den enkelte sak. Den enkelte representant må selv kontrollere om det foreligger inhabilitet i noen saker og eventuelt varsle om dette til møtesekretæren.
Dette uavhengig av om det har vært inhabilitet ved tidligere behandlinger av saken(e).

- Eventuelle forfall meldes til tlf. 901 33 107 til Målfrid Espeland
Følgende vararepresentant kalles inn for fast medlem med forfall:

Forfall	**Parti**	**Følgende vara innkalles**	**Parti**
Unn Therese Omdal	AP	Bente Gravdal	AP
Ruth Evy Berglyd	SP	Tor Olav Gya	SP

Møtet er åpent for publikum og holdes i formannskapssalen der det er installert teleslynge. Enkelte saker kan imidlertid, helt eller delvis, være unntatt offentlighet på grunn av lovbestemt taushetsplikt. Dette vil i så fall fremgå av sakslisten. Publikum som ønsker å følge en sak må beregne å være tilstede fra møtets start, da saksrekkefølgen kan bli endret uten varsel.

Komplette saksdokumentene er utlagt i ekspedisjonen i Rådhusets 4 etasje, biblioteket og på kommunens internettsider www.eigersund.kommune.no/politisk. Kopi av saksdokumentene kan fås ved henvendelse til Politisk **sekretariat** i rådhusets 4.etasje.

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 11.11.2015
Arkiv: : FE - 033
Arkivsaksnr.: 15/3131
Journalpostløpenr.: 15/33234

Avdeling: Sentraladministrasjonen
Enhet: Politisk sekretariat
Saksbehandler: Målfrid Espeland
Stilling: Politisk sekretær
Telefon: 51 46 80 25
E-post: maalfrid.espeland@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
104/15	Formannskapet	18.11.2015

Spørsmål og orienteringer i møte 18.11.2015

Spørsmål og orienteringer:

Du finner oversikt over alle dokumenter i saken på kommunens nettsider,
www.eigersund.kommune.no - Politiske saksdokumenter: http://bit.ly/1IywnuF
Velg møtedato, finn saken, velg Gå til arkivsaken.

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 02.11.2015
Arkiv: : FE - 151
Arkivsaksnr.: 14/2271
Journalpostløpenr.: 15/30107

Avdeling: Sentraladministrasjonen
Enhet: Seksjon økonomi
Saksbehandler: Tore L. Oliversen
Stilling: Kommunalsjef økonomi
Telefon: 51 46 80 41
E-post: tore.ludvig.oliversen@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
018/15	Administrasjonsutvalget	09.11.2015
013/15	Hovedarbeidsmiljøutvalget	09.11.2015
209/15	Planteknisk utvalg	17.11.2015
043/15	Felles brukerutvalg	11.11.2015
	Kommunestyret	
011/15	Levekårsutvalg	16.11.2015
	Administrasjonsutvalget	
105/15	Formannskapet	18.11.2015

Budsjett 2016 og økonomiplan 2016 - 2019 for Eigersund kommune

Sammendrag:

Rådmannens forslag til vedtak:

Møtebehandling fra Administrasjonsutvalget 09.11.2015

ADM - behandling:

Inger Elin Gridsvåg (UNIO) la fram følgende innspill til den videre budsjettbehandlingen:

1. Fremskynde "vurdering av renovering Rundevoll barnehage" til 2016.

2. Driftsreduksjoner på 2 millioner betyr kutt i stillinger i skole/barnehager i Eigersund samtidig som "Eigersund 2015" videreføres. Foreslår å redusere driftsreduksjonen.

3. Fremskynde planlegging av ny ungdomsskole i sentrum

4. Nye kompetansekrav med tilbakevirkende kraft for lærere krever lokal satsing på kommunens bidrag til videreutdanning. Foreslår å øke midler til videreutdanning for lærere (kompetanse for kvalitet)

Votering:

Budsjett 2016 - økonomiplan 2016 - 2019 tas enstemmig til orientering med vedlagte innspill fra Gridsvåg.

ADM-018/15 vedtak:

Budsjett 2016 - økonomiplan 2016 - 2019 tas til orientering med følgende innspill fra Gridsvåg:

1. Fremskynde "vurdering av renovering Rundevoll barnehage" til 2016.

2. Driftsreduksjoner på 2 millioner betyr kutt i stillinger i skole/barnehager i Eigersund samtidig som "Eigersund 2015" videreføres. Foreslår å redusere driftsreduksjonen.

3. Fremskynde planlegging av ny ungdomsskole i sentrum

4. Nye kompetansekrav med tilbakevirkende kraft for lærere krever lokal satsing på kommunens bidrag til videreutdanning. Foreslår å øke midler til videreutdanning for lærere (kompetanse for kvalitet).

Vedtaket er enstemmig.

Møtebehandling fra Felles brukerutvalg 11.11.2015

BRU - behandling:

EDMUND IVERSEN (BRU) foreslo:

Felles brukerutvalg vil få uttrykke stor bekymring ved at det i budsjett for 2016 fortsatt foreslås å opprettholde en stenging av en avdeling ved Lundeåne bofellesskap

Felles brukerutvalg vil på det sterkeste henstille kommunestyret om at de gjennom behandlingen av budsjettet for 2016 omprioriterer og finner midler slik at avdelingen kan gjenåpnes snarest mulig over nyttår. Felles brukerutvalg forutsetter også av avdelingen når den blir gjenåpnet blir brukt som tidligere som et botilbud for eldre.

HANNE CHRISTINE BERG (FrP) foreslo:

«Det er avsatt midler til rus/psykiatri kr. 813.000,- knyttet til endringer i statsbudsjettet for 2016. Felles brukerutvalg vil oppfordre til at noe av disse midlene settes av til forebygging innen feltet.

BEATE KYDLAND (BRU)

«Felles brukerutvalg er bekymret for om det er satt av tilstrekkelig midler til brukerstyrt personlig assistent, (BPA) jfr. lovgivning om tjenesten.

EDMUND IVERSEN (BRU) foreslo:

For øvrig tas rådmannens budsjettforslag til orientering.

Votering:
Forslagene enstemmig vedtatt.

BRU-043/15 vedtak:

Felles brukerutvalg har følgende uttalelse til budsjettet for 2016:

1. Felles brukerutvalg vil få uttrykke stor bekymring ved at det i budsjett for 2016 fortsatt foreslås å opprettholde en stenging av en avdeling ved Lundeåne bofellesskap
   Felles brukerutvalg vil på det sterkeste henstille kommunestyret om at de gjennom behandlingen av budsjettet for 2016 omprioriterer og finner midler slik at avdelingen kan gjenåpnes snarest mulig over nyttår. Felles brukerutvalg forutsetter også av avdelingen når den blir gjenåpnet blir brukt som tidligere som et botilbud for eldre.

2. Det er avsatt midler til rus/psykiatri kr. 813.000,- knyttet til endringer i statsbudsjettet for 2016. Felles brukerutvalg vil oppfordre til at noe av disse midlene settes av til forebygging innen feltet.

3. Felles brukerutvalg er bekymret for om det er satt av tilstrekkelig midler til brukerstyrt personlig assistent, (BPA) jfr. lovgivning om tjenesten.

4. For øvrig tas rådmannens budsjettforslag til orientering.

Vedtaket er enstemmig.

Saksgang:

Eventuell tidligere politisk behandling:

Andre opplysninger / fakta i saken:

Rådmannens vurderinger:

Universell utforming:

Økonomiske konsekvenser:

Driftsmessige forhold	Inneværende år	Neste år	År 3
Sum			

Investeringsmessige forhold	Inneværende år	Neste år	År 3
Sum			

Legg inn nye linjer/fjern tomme linjer ved behov. Detaljeringsnivå vil være avhengig av sakstype. Merk at samtlige saker som har økonomiske konsekvenser **skal** forelegges økonomisjefen **før** saken leveres til godkjenning/politisk sekretariat. Tabellene kan kun slettes dersom det er påført at det ikke er noen økonomiske konsekvenser.

Alternative løsninger:

Dokumenter vedlagt saken

DokID	Tittel
401145	Søknad om tilskudd for 2016 - Kirkelig Dialogsenter i Stavanger bispedømme (KDS)
401143	Årsmelding 2014
401144	Signert revisjonsberetning.pdf
417644	Budsjett for kontroll og tilsyn
417675	3662882(1)_Tertialrapport per 31 7 2015 med budsjettforslag - Rogaland Revisjon IKS.PDF
417674	Budsjett for kontroll og tilsyn
431956	Konsekvenser i Statsbudsjettet for Eigersund kommune – B2016
421153	Øknomiplan 2016 - 2019 - Eigersund kirkelige fellesråd
432705	Digitaliseringsprosjekt (676731)

Kirkelig dialogsenter
Stavanger

Stavanger, 30 april 2013

Ordfører Leif Erik Egaas
Rådmann Ketil Helgevold
Eigersund kommune

leif.erik.egaas@eigersund.kommune.no
ketil.helgevold@eigersund.kommune.no

Kirkelig Dialogsenter i Stavanger bispedømme (KDS): Budsjett 2016 - Søknad om tilskudd

Kirkelig Dialogsenter i Stavanger bispedømme søker herved om **tilskudd, kr 25 000**, for budsjettåret 2016, subsidiært kr 0,80 pr innbygger (11.600-), se nedenfor.
Det vises til tidligere kontakt under biskopens visitas i 2013. Vi setter stor pris på at Eigersund kommune framstår som offensive i forhold til ønsket om å bygge mangfoldsamfunnet i vår region og vårt fylke.
Vi søker herved om midler for 2016, for konkret å kunne følge opp dialogarbeidet i kommunen. Til orientering kan vi opplyse at Stavanger kommune har bevilget 400 000 kr i 2013, 2014 0g 2015, og Sandnes kommune har bevilget 50 000 kr i 2013, 2014 og 2015. Vi sender en søknad også til Haugesund kommune for 2016: kr 25 000. Ulike kirkelige organer har bevilget 325 000 kr i 2015.

Hvem og hvorfor
Kirkelig Dialogsenter Stavanger er opprettet av lokale kirkelige aktører og stiftelsen 'Areopagos', med sterk støtte fra kommunene Stavanger og Sandnes. Som den største aktøren innenfor vårt stadig mer livssynsåpne samfunn har kirken sett behovet for å etablere dialog og samarbeid på tvers. Dialogsenteret arbeider først og fremst mellom tros- og livssynssamfunn, men også innad i flere ulike trossamfunn. Vi samarbeider nært med STL Stavanger (Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn), etter at vi sterkt bidro til å gjenreise et oppegående lokalt STL. Vi samarbeider videre nært med Muslimsk Fellesråd, Human-etisk forbund og en rekke andre livssynsgrupper og samfunn – på tvers av kommunegrenser.
Behovet for dialog og samarbeid på tvers av religiøse, kulturelle og etniske skillelinjer har aldri vært større enn nå. I kjølvannet av 9/11 har vi sett en faretruende oppblomstring av

ekstremisme og terror mange steder i verden, også i våre nærområder - og en tilsvarende økt frykt for og mistenksomhet overfor folk med annerledes tro og kultur.
Vårt eget land ble offer for voldelig ekstremisme 22 juli 2011. Norge besto prøven og svarte på terror mot mangfoldsamfunnet ved å samle seg om intensjonen om mer mangfold, mer åpenhet og mer gjensidig respekt.
Nå er Norge som resten av Europa på nytt under press fra ytterliggående krefter.
Dialog har aldri vært viktigere enn nå! Dialog framstår som en av vår tids viktigste utfordringer.

Målsetningen er bl.a:

- Å utvikle og forsterke en folkelig forankret tros- og livssynsdialog i de største byene i Rogaland;
- Å utvikle og forsterke dialogen mellom tros- og livssynssamfunn og samfunnet for øvrig.

KDS er motivert av et sterkt behov for å utvikle bedre dialog og dypere forståelse mellom ulike livssyn, basert på toleranse og respekt. Det er minst tre forhold som bekrefter behovet for å styrke dialogprosesser:

- Det har blitt et stadig sterkere samfunnsmessig fokus på betydningen av ***forebygging mot ytterliggående og voldelige holdninger***, jfr. Regjeringens «Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme».
- Andelen av befolkningen som har et annet livssyn enn majoritetsbefolkningen er sterkt økende. Hvordan kan vi bidra til at dette mangfoldet blir en styrke for felleskapet?
- Stat og kirke er inne i en prosess med endrede relasjoner. Hvordan kan vi sammen bidra til at disse relasjonsendringene gir nye muligheter for etisk refleksjon og samling om felles verdier på tvers av religion, språk og etnisk bakgrunn?

Dialogsenteret skal sikte mot samspill og dialogprosesser primært i bysamfunnene i Rogaland. Aktivitetene trekker også til seg folk med ulik bakgrunn fra flere kommuner i midt-fylket, og det er etablert gode kontakter og gjennomføres aktiviteter i Egersund og Haugesund.

Hvordan gjør vi det?
Vi inviterer vi til et **spleiselag** for å videreutvikle *«Kirkelig Dialogsenter Stavanger»*. Vi mener det er naturlig at det største trossamfunnet i landet vårt tar initiativet til en styrket dialog. Samtidig ønsker vi å samhandle med alle andre aktører som støtter vårt anliggende, ikke minst kommunene.
Vi søker herved om midler for 2016, for konkret å kunne følge opp det organiserte dialogarbeidet i kommunene. Vi sender en søknad også til Haugesund kommune for 2016 der vi søker om 25 000 kr.
Alle de øvrige kommunene bes om å bidra med utgangspunkt i innbyggertallet i hver kommune.
Kirken selv – gjennom Bispedømmerådet, Stavanger kirkelige fellesråd og Areopagos – bidrar som nevnt også med 325 000 kr årlig.

Vi vil også søke støtte fra fylkeskommunen. Søknad om statlig støtte for 2016 er sendt. Vi finner det derfor riktig også å søke tilskudd fra de øvrige kommunene i Rogaland. Vi har allerede samarbeidet med flere kommuner om ulike dialogtiltak (Suldal, Klepp, Eigersund, Haugesund, Sola, Stavanger og Sandnes).

Stavanger kommunes bidrag omregnet pr innbygger gir 3,20 kr pr innbygger. Vi legger i denne søknaden til grunn at kommunene bidrar med **25%** av tilskuddet Stavanger har gitt, fordelt etter folketall – kr 0,80 per innbygger:

	Innbyggere	**Kronebeløp 2016**	**Søknad 2016**
Bjerkreim	2800	kr 0,80	kr 2 240
Bokn	900	kr 0,80	kr 720
Eigersund	14500		kr 25 000
Finnøy	3000	kr 0,80	kr 2 400
Forsand	1300	kr 0,80	kr 1 040
Gjesdal	11000	kr 0,80	kr 8 800
Haugesund	35500		kr 25 000
Hjelmeland	2900	kr 0,80	kr 2 320
Hå	17500	kr 0,80	kr 14 000
Karmøy	40900	kr 0,80	kr 32 720
Klepp	18100	kr 0,80	kr 14 480
Kvitsøy	500	kr 0,80	kr 400
Lund	3200	kr 0,80	kr 2 560
Randaberg	10500	kr 0,80	kr 8 400
Rennesøy	4600	kr 0,80	kr 3 680
Sandnes	70000		kr 50 000
Sauda	4800	kr 0,80	kr 3 840
Sokndal	3300	kr 0,80	kr 2 640
Sola	24300	kr 0,80	kr 19 440
Stavanger	128500		kr 400 000
Strand	11800	kr 0,80	kr 9 440
Suldal	3900	kr 0,80	kr 3 120
Time	17100	kr 0,80	kr 13 680
Tysvær	10400	kr 0,80	kr 8 320
Utsira	220	kr 0,80	kr 176
Vindafjord	8600	kr 0,80	kr 6 880
	449120		**kr 661 816**

Kirkelig dialogsenter Stavanger

Tilskudd som omsøkt vil konkret muliggjøre utvidelse av stillingsressurs og tilsvarende økte aktiviteter i flere kommuner.

Vi håper på velvilje og en felles forståelse av at dialogarbeid bør være en felles forpliktelse som angår oss alle – kirke og livssynssamfunn så vel som våre kommuner. Vi står til disposisjon for ytterligere opplysninger.

«UNG DIALOG»
I 2014 startet vi delprosjektet «Ung Dialog» og 2015 og 2016 vil vi særlig videreutvikle dette spennende ungdomsprosjektet, der vi særlig samarbeider med Muslimsk Fellesråd og Human-Etisk Forbund, se Strategi- og Virksomhetsplanen (vedlagt). Vi har som nevnt gjennomført egne ungdomskonferanser om dialog og felles verdier i Klepp kommune i 2013 og i Haugesund kommune i 2014. I 2015 og 2016 vil vi satse på tilsvarende for Stavanger og Sandnes, og vi er tilgjengelige for besøk og opplegg i andre kommuner.
I Egersund, Sola og Stavanger har vi også bidratt med foredrag ved dialog-prest og dialog-imam.

Vedlegg

- Årsmelding og revidert regnskap 2014
- Revisjonsberetning 2014 (pdf-fil)
- Budsjett 2015 og budsjettutkast 2016
- Strategi- og virksomhetsplan 2015-2016.

Med vennlig hilsen

Erling J. Pettersen /sign/
Styreleder

Odd Kristian Reme
daglig leder og dialogprest

Kirkelig dialogsenter
Stavanger

Årsmelding 2014

Kirkelig Dialogsenter Stavanger

Virksomhetens art og hvor den drives

Kirkelig Dialogsenter Stavanger er en ikke-kommersiell forening som ble etablert i juni 2012 med organisasjonsnummer 998 477 530, og som arbeider med religions- og kulturdialog gjennom interreligiøse nettverk, dialogopplæring i kirkelig sammenheng, samt dialogisk kontemplativ praksis bl.a. gjennom månedlige kveldsgudstjenester.
Foreningen har i 2013 etablert kontorlokaler i Kulturbanken, Domkirkeplassen 3, 4006 Stavanger.

Rettvisende oversikt over utvikling, resultat og stilling

Tilskudd fra eierne (Stavanger Bispedømmeråd med 2/5, Areopagos med 2/5 og Stavanger Kirkelige Fellesråd med 1/5), samt tilskudd fra Stavanger kommune og andre inntekter finansierer virksomheten. Ved årets begynnelse hadde foreningen tilsatt dialogprest / daglig leder i 100% stilling og dialogprest 2 i 50% stilling. Foreningen startet som et treårig prosjekt, som ble endret til fast virksomhet gjennom vedtak i styret i november.
Økonomisk resultat for 2014 gir et **underskudd på 146 272 kroner**, og en **egenkapital pr 31.12.2014 på 123 903 kroner**. Vedtatt budsjett for 2014 stipulerte et underskudd på 139 800 kroner, og styret og daglig leder er derfor rimelig godt fornøyd med årsresultatet og balansen. Den likviditetsmessige stillingen er tilfredsstillende.
Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2014 er satt opp under denne forutsetning.

Arrangementer

- **Dialogkvelder:**
  Kirkelig Dialogsenter i samarbeid med STL Stavanger gjennomførte ti åpne dialogkvelder og seminarer i 2014:
  - 9 januar: Tema *Dette tror vi på: Baha'i*.
  - 13 februar: Tema *Krig og Fred*.
  - 13 mars: Tema *Dette tror vi på: Humanity's Team*.
  - 10 april: SEMINAR: *Grunnloven og trosfriheten*, ca 60 deltakere.
  - 15 mai: Tema *Dette tror vi på: Hinduismen*.
  - 12 juni: Tema *Dette tror vi på: Mormonismen*.
  - 11 september: SEMINAR: *Hva skjer i Midtøsten?* ca 40 deltakere.
  - 9 oktober: Tema *Konvertering* – hos Baha'i-samfunnet.
  - 13 november: Tema *Barnas plass* – i moskè Eyup Sultan.
  - 11 desember: *Dette tror vi på: Den norske kirke* – i Bispekapellet.

  Nytt av året er at vi veksler mellom Kulturbanken som møtested – og besøk i hverandres hellige rom. Dialogkveldene og seminarene har i 2014 vært besøkt av i snitt 22 deltakere. Deltakerne representerer en lang rekke ulike registrerte tros- og livsynssamfunn og nyåndelige miljøer.

- **Kveldsgudstjenester:**
  Vi gjennomførte 10 kveldsgudstjenester i St Petri i 2014 med ca 35 deltakere i snitt. Vi har samarbeidet med St Petri menighet, Kirkens Bymisjon og andre om et fast opplegg i kirken hver torsdag: Dørene åpner kl 18, en enkel middag serveres kl 18.30 – og kveldsgudstjeneste kl 19.30 med etterfølgende samtale. KDS har ansvaret første torsdag i måneden. Vi innførte nattverd som et fast element i 2014.
  Deltakerne kommer dels fra kristne menigheter, fra nyåndelige miljøer og fra bymisjonsmiljøet.
- **Samarbeidsrådet for Tros- og livssynssamfunn – (STL) Stavanger:**
  KDS bidro sterkt til at den tidligere Dialoggruppen tilknyttet STL (Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn) har utviklet seg til et breiere nettverk. Årsmøtet for Dialoggruppen vedtok i april 2013 å omdanne seg til STL Stavanger. KDS-styret avviklet derfor i 2014 vårt eget Råd til fordel for deltakelse i og samarbeid med STL Stavanger. Daglig leder representerer Den norske Kirke i STL Stavangers Arbeidsutvalg.

Andre arrangementer og aktiviteter:

- Etableringen av **«Kristen Meditasjon»** / Sentrerende bønn i Bispekapellet annenhver mandag startet i slutten av januar.
- **«Tro og terapi»** var tittelen på årets seminar om samtidsspiritualitet som gikk av stabelen i mars, med 42 deltakere
- **Diakonenes retreat- og meditasjonsopplegg i fastetiden (St Petri)** ved Silje.
- I samarbeid med Utstein Pilegrimsgård og Areopagos arrangerte Kirkelig Dialogsenter en inspirasjonsdag 1 juni i forkant av fagdager i åndelig veiledning.
- Vi har koordinert og rekruttert flere medlemmer til det lokale Areopagos-arbeidet og har etablert Areopagos Rogaland og avholdt møter med temakvelder, rene informasjonsmøter og seminar.
- I Grødem menighet har Silje gjennomført meditasjonssamlinger der og de gir takkoffer til Areopagos/KDS.
- Silje arbeider med en artikkel til antologien «Religion i Rogaland». Boka planlegges utgitt i desember 2014 eller januar 2015.
- Årets Reicheltdager på MHS hadde temaet meditasjon. Det var et interessant seminar med dyktige foredragsholdere. Silje deltok i panelsamtalen.
- **Ung Dialog**
  Vi har gjennomført prosjektet «Ung Dialog» i Stavanger, der unge mennesker deltar i regelmessig dialog over religionsgrensene. Kurset ble gjennomført i september og oktober, med 3 kristne, 3 muslimer og 3 humanister. Det ble gjennomført fire ettermiddagskurs, et lørdagskurs og et studiebesøk til Stockholm. Deltakerne gjennomførte tre vellykkede skolebesøk for å gjennomføre praktiske dialogsamlinger i klasser på vgs-nivå.
- **Prosjekt Integrasjonsundervisning**
  Vi har utviklet et kursprogram på universitetsnivå (ved professor Ola Tjørhom), samt etablert et konkret samarbeid med UiS EVU (Etter- og Videreutdanning) og Institutt for Kultur og Språkopplæring. Høsten 2015 og våren 2016 vil vi rekruttere minst 15 deltakere for første kurs høsten 2016. Ola Tjørhom og Aladdin Mujezinovic var engasjert i 10% engasjement-

stillinger, henholdsvis for Prosjekt Integrasjonsundervisning og prosjektet «Ung Dialog», finansiert gjennom tilskudd fra Utdanningsdirektoratet og SR-stiftelsen.

- Gjennomført **seminar om Grunnloven og trosfriheten** i april med 55 deltakere, god stemning og svært gode tilbakemeldinger.
- Seminar i juli 2014 i tilknytning til WACS 2014 i Stavanger (World Association of Chefs Societies), - i form av **Solidaritetsmiddag** med over 100 deltakere, i samarbeid med Stavanger kommunene, vennskapsforeningene for Nablus og Netanya og Røde Kors, og med gjester fra Nablus, Netanya og Jerusalem.
- I tillegg til gjennomføringen av Solidaritetsmiddagen i juli, var daglig leder på besøk i Nablus og Netanya i februar, sammen med varaordfører, to gruppeledere fra Stavanger og en fra næringsavdelingen i fylkeskommunen. Det ble bl.a. etablert en innledende kontakt med et akademisk dialogsenter i Netanya, og planer ble lagt for et fast samarbeid om kokkeopplæring mellom de tre byene.
- Silje holdt i vår en gjesteforelesning på MHS om temaet nyåndelighet og alternativ terapi. Høsten 2014 gjennomførte vi en dobbelforelesning ved MHS av Silje og Kian.
- I tillegg til de faste kveldsgudstjenestene har Kirkelig Dialogsenter også høymesser noen søndager i St Petri.
- Daglig leder deltok på Nordisk Dialogsamling ved Sigtunasenteret i mars, og vi gjennomførte en samling i Stavanger for de norske dialogsentrene i oktober.
- **Dialogprosjektet i Sand** ble gjennomført i januar, med særlig fokus på etiopiske kristne og på islam. Ca 20 deltakere og gode tilbakemeldinger.
- **Dialogkonferansen i Haugesund** i samarbeid med prost og kommune samlet 60 deltakere. Fokusgruppene var kristne, muslimer og humanister. Stor entusiasme og vilje til videre oppfølging. Konkret ble det foreslått etablering av et eget STL i Haugesund.
- Deltakelse på dialogarrangement i Eigerøy menighet i september ved dialogprest og imam.
- Deltakelse i Alternativmessen i Stavanger.
- Diverse foredrag, informasjonsmøter o.a. med enkeltmenigheter, Y-mans-club, forum for menighetenes daglige ledere, prostimøtet, fagdag i Areopagos o.a.

Søknader om tilskudd

- **Kommuner**:
  - Stavanger bystyre vedtok i desember 2013 tilskudd til KDS med 400 000- kroner, i samsvar med rådmannens innstilling. I desember 2014 vedtok bystyret å videreføre tilskudd for 2015 på samme nivå.
  - Sandnes bystyre vedtok i tillegg å gi et tilskudd for 2014 på 50 000- kroner – selv om rådmannen ikke hadde innstilt på tilskudd. Rådmannen innstilte positivt på videreføring av tilskudd i 2015, og dette ble vedtatt.
  - Vi mottok også et mindre tilskudd fra Sokndal kommune i 2014.
  - Fylkeskommunen svarte ikke på vår søknad om midler for 2015.
- **Stat**
  - Alle dialogsentrene samt Areopagos søkte Kulturdepartementet på ny tilskuddsordning for dialogarbeid. Mens Areopagos, KD Bergen og det nye KD

Sarpsborg fikk 350 000 hver, fikk KD Oslo og KD Stavanger avslag. Det arbeides videre med dette overfor Kulturministeren.
    - **Utdanningsdirektoratet** bevilget 100.000- for 2013 og 100.000 for 2014 til Prosjekt Integrasjonsundervisning / Ung Dialog. Det gis ikke tilskudd for 2015.
- **Andre tilskudd:**
    - **Sparebankstiftelsen** bevilget høsten 2013 bevilget 100.000- til Integrasjonsundervisning / Ung Dialog for 2014, men har avslått søknad for 2015.
    - Søknad **Epafras legat**: Innvilget med 50.000- for 2014.
    - **Menigheter:** Domkirken menighet har gitt tre ofringer med til sammen noe over 25 000 kroner. I tillegg har vi mottatt over 10 000 kr i kirkeofringer fra Sola, Eigerøy, Hinna og St Petri, samlet kr 35 362-.
- **Private gaver**
    - Vi har mottatt 3.500 kr i private gaver fra enkeltpersoner i 2014.
- **Avslag**
    - Søknader til **Norems legat og Klosters legat** ga ikke resultat.

Arbeidsgruppe Mellomkirkelig Råd

Daglig leder har deltatt i en arbeidsgruppe oppnevnt av Mellomkirkelig Råd for å utarbeide ressursmateriell om dialog og mangfold til Kirkemøtet i 2016. Det ble gjennomført to arbeidsgruppemøter i 2014.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i foreningen er etter vår oppfatning godt.
Det totale sykefraværet har i 2014 vært på 5 %. Det er ikke satt i verk spesielle tiltak på dette området.
Foreningen har ikke hatt noen skader eller ulykker i 2014.

Ytre miljø

Vår virksomhet retter seg i all hovedsak mot personer og miljøer i nærområdet. Foreningens aktiviteter påvirker i liten grad det ytre miljø.

Likestilling

Kjønnsfordeling i % av virksomhetens ansatte:	Kvinner	50% (50% stilling)
	Menn	50% (100% stilling)
Kjønnsfordeling i % i virksomhetens styre og ledelse:	Kvinner	40%
	Menn	60%.

Kirkelig dialogsenter Stavanger

Styret i Kirkelig Dialogsenter Stavanger
Stavanger, 4 mars 2015

_____	_____	_____
Erling J Pettersen /s/	Raag Rolfsen /s/	Gyrid Espeland /s/
Styreleder	nestleder	styremedlem
_____	_____	_____
Kari Storstein Haug /s/	Svein Inge Thorstvedt /s/	Odd Kristian Reme /s/
styremedlem	styremedlem	daglig leder

REGNSKAP 2014

BALANSE

	Note	2013	2014
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Fordringer			
Kundefordringer	1		350
Andre fordringer	1	1 503	
Sum fordring		1 503	350
Bankinnskudd, kontanter o.l		571 051	315 837
Sum omløpsmidler		572 554	316 187
SUM EIENDELER		**572 554**	**316 187**
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital		0	0
Grunnkapital	3	0	0
Sum innskutt egenkapital		0	0
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	3	270 175	123 903
Sum opptjent egenkapital		270 175	123 903
Sum egenkapital		**270 175**	**123 903**
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2 664	3 649
Skyldig offentlige avgifter		61 428	76 457
Annen kortsiktig gjeld		238 287	112 178
Sum kortsiktig gjeld		302 379	192 284
Sum gjeld		**302 379**	**192 284**
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		**572 554**	**316 187**

Resultatregnskap

Driftsinntekt	Note	*2013*	*2014*
Tilskudd	4	*998 192*	*1 083 662*
Sum driftsinntekt		***998 192***	***1 083 662***
Driftskostnad			
Lønnskostnad	2	*681 222*	*1 011 815*
Annen driftskostnad	2	*153 441*	*223 257*
Sum driftskostnad		***834 663***	***1 235 072***
Driftsresultat		***163 529***	***-151 410***
Finansinntekt		5 245	*5 138*
Driftsresultat inkl. finans		168 774	***-146 272***
Overføringer			
Overført annen egenkapital			
Sum overført	3	168 774	-146 272

Noter til regnskapet for 2014

Note 1 – Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet, som er utarbeidet av selskapets styre og ledelse, må leses i sammenheng med årsberetningen og revisjonsberetningen.

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter.

Inntekts- og kostnadsføringstidspunkt (sammenstilling)

Inntekt resultatføres som hovedregel når den er opptjent. Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Skatter

Virksomheten er en skattefri forening. De har ingen skattepliktig inntekt.

Note 2 – Ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.v.

Lønnskostnad består av følgende poster:	2014	*2013*
Lønn	883 018	593 383
Arbeidsgiveravgift	125 122	84 758
Pensjon	0	0
Andre lønnskostnader	3 675	3 081
	1 011 815	**681 222**
Antall årsverk	1,5	1
Ytelser til ledende personer:	Daglig leder	Styret
Lønn	611 466	0
Pensjonskostnad	11 851	0
Annen godtgjørelse	4 392	0
Sum	**627 709**	**0**

Selskapet har innført obligatorisk tjenestepensjon i Statens Pensjonskasse.

Revisor

Revisjonshonoraret er belastet med kr 5 312 (inkl mva), samt bistand ved utarbeidelsen av årsregnskap med kr 3 750 (inkl mva).

Prosjektregnskap Prosjekt Integrasjonsundervisning:

Inntekter:

Tilskudd Utdanningsdirektoratet 142 160

Tilskudd SR-stiftelsen	100 000
Lønnskostnader	-214 465
Driftskostnader	-33 738
Egenandel KDS	6 043

Note 3 – Egenkapital

	Grunnkapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital pr. 01.01.	0	270 175	270 175
Årets resultat pr. 31.12		-146 272	-146 272
Sum	0	123 903	123 903

Note 4 – Tilskudd

Areopagos	120 000
Stavanger kommune	400 000
Stavanger Bispedømmeråd	120 000
Sandnes kommune	50 000
Utdanningsdirektoratet	142 160
Sokndal kommune	2 640
Stavanger Kirkelige Fellesråd	60 000
Private gaver	188 862
Sum	**1 083 662**

Styret i Kirkelig Dialogsenter Stavanger
Stavanger, 4 mars 2015

Erling J Pettersen /s/ Styreleder	Raag Rolfsen /s/ nestleder	Gyrid Espeland /s/ styremedlem
Kari Storstein Haug /s/ styremedlem	Svein Inge Thorstvedt /s/ styremedlem	Odd Kristian Reme /s/ daglig leder

Kirkelig Dialogsenter Stavanger							
Budsjett 2015	Konto	Rgn 2012	Bdsj 2013	Rgn 2013	***Rgn 2014***	***Bdsj 2015***	***Bdsj 2016***
Utkast budsjett 2016						*vedtatt*	*utkast*
INNTEKTER							
Støtte Stavanger BDR	3400	100 000	*100 000*	*100 000*	*120 000*	*130 000*	*140 000*
Støtte Areopagos	3410	104 000	*140 000*	*140 000*	*120 000*	*130 000*	*140 000*
Støtte SKF	3420	50 000	*50 000*	*50 000*	*60 000*	*65 000*	*70 000*
Stavanger kommune	3440	250 000	*400 000*	*400 000*	*400 000*	*400 000*	*450 000*
Andre kommuner	3450	4 000	*70 000*	*50 000*	*52 640*	*50 000*	*80 000*
Fylkeskommunen		0	*0*	*0*	*0*	*30 000*	*80 000*
Andre bidragsytere	3450	50 000	*10 000*	*13 192*	*38 862*	*43 400*	*100 000*
Statlig støtte	3480	0	*160 000*	*95 000*	*142 160*	*250 000*	*300 000*
Fondsmidler oa.		0	*150 000*	*150 000*	*150 000*	*150 000*	*200 000*
Salg / honorarer	3110	2 000	*0*		*0*	*0*	*70 000*
SUM INNTEKTER		***560 000***	***1 080 000***	***998 192***	***1 083 662***	***1 248 400***	***1 630 000***
UTGIFTER							
Lønnskostnad		***375 496***	***700 000***	***646 222***	***1 011 815***	***1 056 300***	***1 400 000***
Prosjektkostnader			*30 000*	*35 000*	*0*	*0*	*0*
Leie lokaler, IT	6300	24 500	*43 000*	*36 750*	*109 810*	*90 000*	*90 000*
Inventar / utstyr	6540	8 418	*30 000*	*24 047*	*2 629*	*3 000*	*7 000*
Revisjon og regnskap	6700	9 742	*40 000*	*36 539*	*12 735*	*16 000*	*16 000*
Kontorrekvisita	6800		*5 000*	*5 193*	*10 972*	*10 000*	*11 000*
Aviser, tidsskr	6840		*2 700*	*2 640*	*3 155*	*3 300*	*3 500*
Arrangementsutgifter	6870	2 182	*20 000*	*5 371*	*35 921*	*30 000*	*45 000*
Telefon	6900	2 887	*18 000*	*14 492*	*7 565*	*10 000*	*10 000*
Porto	6940	713	*2 000*	*950*	*66*	*500*	*1 500*
Reisekostnader	7140	21 251	*25 000*	*22 802*	*37 637*	*25 000*	*35 000*
Kommunikasjon / reklan	7320	12 041	*10 000*	*750*	*0*	*5 000*	*10 000*
Gaver	7420	740	*2 000*		*201*	*1 000*	*2 000*
Styre- og rådsmøter	7700	481	*2 000*	*1 946*	*464*	*1 000*	*1 500*
Bank og kortgebyrer	7770	636	*2 000*	*1 825*	*1 658*	*1 800*	*2 000*
Andre kostnader	7790	-2	*2 000*	*135*	*444*	*500*	*500*
Annen driftskostnad		***83 589***	***233 700***	***188 440***	***223 257***	***197 100***	***235 000***
Sum utgifter		***459 085***	***933 700***	***834 662***	***1 235 072***	***1 253 400***	***1 635 000***
Driftsresultat		***100 915***	***146 300***	***163 530***	***-151 410***	***-5 000***	***-5 000***
Sum finans				5 245	5 138	5 000	5 000
RESULTAT				**168 775**	**-146 272**	**0**	**0**

Kirkelig dialogsenter Stavanger

Strategi- og virksomhetsplan 2015 – 2016

Visjon og verdier

Visjon:

Vi vil sammen med andre bygge det livssynsåpne mangfoldsamfunnet i vårt bispedømme og vårt land.

Våre verdier

Kirkelig Dialogsenter Stavanger har som formål å skape møteplasser, aktiviteter og prosesser for dialog og samhandling mellom tros- og livssynssamfunn i Stavanger og Rogaland. Senteret går inn i religionsmøter med en forpliktelse om likeverd og med basis i en kristen kontemplativ, diakonal og solidarisk praksis. Kirkelig Dialogsenter Stavanger skal bidra til å utvikle en folkelig forankret tros- og livssynsdialog, og arbeider for å forsterke dialogen mellom kirke og samfunn. Vi vil hente og utvikle impulser til dialog fra Stavangers internasjonale nettverk.
Vi er motivert av et felles behov for å utvikle bedre dialog og dypere forståelse mellom ulike religioner og livssyn, basert på toleranse og respekt. Vi legger til grunn verdiene respekt, åpenhet og fellesskap på tvers av religion og livssyn, slik disse verdiene er forankret i Den norske kirkes tro og bekjennelse.

Virksomhet

1 Samarbeidspartnere

Begrunnelse:
Kirkelig Dialogsenter Stavanger har behov for og nytte av å samarbeide med andre aktører:
Vi samarbeider med Muslimsk Fellesråd og med representanter for ulike tros- og livssynssamfunn.
Vi samarbeider med Kirkens Bymisjon, St Petri og Domkirken menigheter, og flere menigheter i bispedømmet.
Vi samarbeider med dialogsentre i andre byer og med Areopagos-nettverket.
Vi samarbeider med Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn i Stavanger (STL-S).
Vi samarbeider med Stavanger kommune og andre kommuner i bispedømmet.
Vi vil utvikle samarbeidet med SUS og vil søke samarbeide med asylmottak.
Målsetning 2015:

- Vi vil videreføre og forsterke samarbeidet med ulike aktører som er etablert i 2012 - 2014. Vi vil søke samarbeid om felles kontakt med asylmottak, nettverksmiddager, ulike seminarer og mindre konferanser, etablere faste kontakt- og informasjonsrutiner mellom SUS og STL-S, samt kontakt- og informasjonsmøte mellom KDS og to mottak, ett i Stavangerområdet og ett enten i nord- eller sør-fylket.
- Det søkes kontakt med Forsvaret for å etablere tilsvarende samarbeid som SUS-samarbeidet.

Målsetning 2016:

- Samarbeid med ulike aktører videreføres.

2 Åpne dialogkvelder

Begrunnelse:
I tråd med vårt formål og våre verdier vil vi utvikle bedre dialog og dypere forståelse mellom ulike religioner og livssyn, basert på toleranse og respekt, åpenhet og fellesskap. Senteret går sammen med STL-S inn i

religionsmøter med en forpliktelse om likeverd mellom deltakerne. Vi vil samles om tema som handler om felles verdier, men også om tema der vi tenker og handler ulikt.

Målsetning 2015:

- Vi fortsetter i samarbeid med STL-S med månedlige åpne dialogsamlinger i Kulturbanken.
- Vi vil kontinuerlig evaluere konseptet og foreta justeringer i samarbeid med STL-S.
- Vi vil tilrettelegge for og delta i dialogsamlinger andre steder i fylket.

Målsetning 2016:

- Vi vil videreføre, evaluere og videreutvikle samlingene i 2015.

3 Religionsleder-dialog

Begrunnelse:

Mens STL-S arrangerer rådsmøter og dialogkvelder i samarbeid med KDS, bør vi søke å etablere et eget dialogforum for religiøse ledere – imamer og prester i første omgang. Biskpen har allerede erfaring fra dette, men samarbeidet har ikke hatt en fast struktur. Vårt samarbeid med MFR (Muslimsk Fellesråd i Rogaland) har så langt primært skjedd mellom KDS-ledelsen og de valgte (organisatoriske) lederne. Vi har hatt noe samarbeid med særlig to imamer – den ene (Mujadadi) har nå reist til Oslo, den andre (Aladdin) er fast samarbeidspartner i Ung Dialog – prosjektet. Sentralt i dialogen bør være teologi og verdier. Vi kan inndele samarbeidslinjene slik:

- Åpne dialogkvelder: Folkelig dialog for alle interesserte;
- Rådsmøter i regi av STL-S: Representativ dialog;
- Åndelige ledere: en ny fast struktur.

Målsetning 2015:

- Vi forsøker å etablere en fast halvårlig dialogsamling for åndelige ledere – i første omgang for imamer og en utvalgt gruppe prester. Biskopen utfordres til å lede samlingene.

Målsetning 2016:

- Vi vil videreføre samlingene i 2016.

4 Dialogmesser

Begrunnelse:

I tråd med våre verdier er det viktig å skape en fast gudstjenestelig puls i arbeidet, preget av en kristen kontemplativ, diakonal og solidarisk praksis. Dialogmessen er en viktig arena for å rekruttere frivillige og gi åndelig påfyll til dem som søker rom for stillhet og ettertanke.

Målsetning 2015:

- Vi arrangerer månedlige dialogmesser – første torsdag i måneden – i St Petri kirke. Vi fortsetter samarbeidet med menigheten, bymisjonen o.a. i rammen av "HverTorsdag"-konseptet, der vi sammen inviterer til måltid, gudstjeneste og samtale hver torsdag – og der KDS har ansvaret en kveld i måneden.

Målsetning 2016:

Vi vil fortsette med månedlige dialogmesser kombinert med meditasjonsgruppe.

5 Kontemplativ praksis og dialog med nyåndeligheten

Begrunnelse:

KDS retter sin aktivitet i to hovedretninger: Innad i den kristne kirke (DnK og økumenisk) og ut mot andre religioner og åndelige miljøer. Mens arbeidet opp mot andre organiserte religioner primært ivaretas i samarbeidet med STL-S, vil dialogmessene og meditasjonsgruppa appellere sterkere til kristne og nyåndelige miljøer. Etableringen av Areopagos Rogaland gir også et frivilligmiljø som vil kunne trekkes inn særlig i forhold til gudstjenestene og meditasjonsarbeidet.

Målsetning 2015:

- Deltagelse på alternativmessa i Stavanger i samarbeid med St Petri menighet.
- Videreføring av «Kristen Meditasjon» / meditasjonsgruppe i Bispekapellet med to samlinger i måneden.
- Vi samarbeider med Domkirken menighet om «Nattåpen kirke».
- Deltagelse på alternativmesse annet sted i fylket, for eksempel Haugesund eller Egersund.
- Deltakelse på seminarer og konferanser om nyåndelighet / «samtidsreligiøsitet».
- Medvirkning på Inspirasjonsdag og gudstjeneste, Utstein Pilgrimsgård.
- Deltakelse på kurs, meditasjonsgrupper o.a. som arrangeres av alternativbevegelsen.
- Koordinere og videreutvikle det lokale Areopagos-arbeidet og rekruttere flere medlemmer.
- Deltakelse på Reichelt-dagene MHS.

Målsetning 2016:

- Videreføring av arbeidet.

6 Samarbeidsrådet (STL-S)

Begrunnelse:
KDS har i 2014 avviklet Rådet, der alle registrerte tros- og livssynssamfunn hadde rett på representasjon. KDS har samtidig sterkt bidratt til å utvikle et Samarbeidsråd knyttet til STL, som i dag er det felles rådet for organisert interreligiøst samarbeid.

Målsetning 2015:

- Vi skal bidra til at STL-S gjennomfører fire rådsmøter i 2015.
- Vi vil bidra til en sterkere formalisering av medlemskap i STL-S – flere at representantene mangler oppnevning av eget samfunn.
- Vi vil videreutvikle samarbeidet med Stavanger kommune, både gjennom STL-S og i egen regi, i tråd med Stavanger vedtatte strategi for mangfoldarbeidet.

Målsetning 2016:

- Vi skal bidra til at STL-S gjennomfører fire rådsmøter i 2015, og vil fortsette samarbeid på ulike områder (dialogkvelder, kontakt med SUS, Forsvaret, Politiet o.a).

7 Prosjekt «Ung dialog»

Begrunnelse:
Det er en utfordring å utvikle et dialogarbeid som i større grad mobiliserer ungdom og unge voksne. Vi har i 2014 lagt et godt grunnlag for mobilisering og engasjement gjennom kurs, studiereise og skolebesøk, og med deltakelse av 3 kristne, 3 muslimer og 3 humanister – sammen med to dialogprester og en imam.

Målsetning 2015:

- Vi fortsetter kontakten med Bispedømmets Ungdomsråd om samarbeid om dialog.
- Vi viderefører prosjektet «Ung Dialog» i Stavanger, der vi inviterer unge mennesker til regelmessig dialog over religionsgrensene. Vi gjennomfører ett til to kurs i 2015, ett på høsten og evt. ett på våren. I 2015 åpner vi opp også for andre livssyn, i tillegg til kristne, muslimer og humanister.
- I 2015 arbeides det videre med systematiske framstøt i samarbeid med ungdomsskoler og/eller vgs. Det er en målsetning at KDS gjennomfører skolebesøk 5 ganger i vårsemesteret og 3 ganger i høstsemesteret (inkl. Ung Dialog).
- Prosjektet ses i sammenheng med Skoleprogrammer / «Prosjekt Religions- og Livssynsdialog i Praksis» (se nedenfor) og vi samarbeider med tilsvarende satsinger ved de andre Dialogsentrene.

Målsetning 2016:

- Prosjekt «Ung Dialog» utvides med flere religiøse retninger og etableres også andre steder i fylket.

8 «Religions- og Livssynsdialog i praksis» (tidl. «Prosjekt Integrasjonsundervisning»)

Begrunnelse:
I samarbeid med skolen må KDS utvikle gode skoleprogrammer som kan stimulere barn og unge til bevissthet om egne verdier, dialog med andre og gjensidig toleranse og respekt.
I 2012 - 2014 er det gjennomført ulike skoleopplegg i KDS-regi.
«Prosjekt Integrasjons-undervisning» har fått tilskudd fra Utdanningsdirektoratet, der målsetningen er å utvikle undervisningsmoduler innenfor samfunnsfag og (K)RLE. Et kursprogram med 10-15 studiepoeng er under utvikling, under faglig ledelse av prof Ola Tjørhom, og vi regner med at avtale om samarbeid med UiS-EVU (etter- og videreutdanning) er plass innen årsskiftet 2014-15. Det er etablert en egen ressursgruppe for prosjektet som ledes av tidlig rektor Ivar Walde.
Målsetning 2015:

- I rammen av prosjektet forsøkes det gjennomført et kursprogram høsten 2015 for lærere i samarbeid med UIS-EVU med 10-15 studiepoeng. Opplegget koordineres med «Ung Dialog» og bør inkludere praktiske dialogsamlinger i klasser på ungdomsskole- og/eller vgs-nivå.

Målsetning 2016:

- To nye kurs gjennomføres vår og høst.
- Modulen tilpasses og tilbys også til andre yrkesgruppe.

9 Dialogseminarer og -konferanser

Begrunnelse:
Gjennom ulike seminarer og konferanser vil vi sette viktige tema knyttet til dialog og samfunn på kartet, og vil samtidig bidra til å gjøre KDS' arbeid kjent for et breiere publikum. I 2014 har vi gjennomført en konferanse om grunnloven og trosfriheten, og et seminar om situasjonen i Midtøsten, i tillegg til et solidaritetsmåltid i starten av Ramadan i samarbeid med Stavanger kommune, Chefs for Peace o.a.
Målsetning 2015:

- Vi gjennomfører fredskonsert i Domkirken i januar 2015.
- Vi gjennomfører to ulike seminarer, evt i samarbeid med STL-S og andre.
- Sammen med MFR og STL-S arrangeres det en større ungdomskonferanse for inkludering og mot radikalisering, - forutsatt tilskudd fra Kulturdepartementet.
- Vi legger til rette for «Salig er tørsten» i samarbeid med Areopagos o.a. i Stavanger november 2015.

Målsetning 2016:

- To til tre seminarer / konferanser.

10 Palestina / Israel

Begrunnelse:
KDS deltar i Stavanger kommunes arbeid knyttet til vennskapsbyene Nablus (Palestina) og Netanya (Israel). Dette er et klart ønske fra kommunens side. Konkret arbeides det med et kokkeprosjekt i samarbeid med Røde Kors og organisasjonen Chefs for Peace (C4P).
Målsetning 2015:

- Fortsette samarbeidet med Chefs for Peace, Røde Kors / Halvmåne / Davidstjerne, ulike freds- og dialogsentre i Stavangers vennskapsbyer.
- Opprette kontakt med landsbyen «Fredens Oase» (Wahat as-Salam / Neve Shalom)

Målsetning 2016:
Samarbeidet med kommunen om vennskapsarbeid og dialog videreføres.

11 Hele fylket

Begrunnelse:
Det er besluttet at KDS i samarbeid med biskopen vil etablere dialognettverk i sør-fylket og nord-fylket, i tillegg til aktiviteten i midt-fylket. KDS har gjennomført menighetsbesøk i Eigerøy og dialogseminar i Sand og Haugesund i 2014.
Målsetning 2015:

- Det er etablert fast dialogaktivitet og fungerende nettverk også i nord- og sør-fylket.
- KDS gjennomfører et «imam og prest»-program i flere byer i fylket.

Målsetning 2016:

- Det etableres samarbeid med ytterligere to kommuner / menigheter om dialogprosjekter.

12 Styrking av økonomien

Begrunnelse:
Det er viktig å arbeide for å styrke økonomien, slik at vi kan utvide innsatsen innen religionsdialog, innen kontemplativ praksis og møte med nyåndeligheten, samt utvide innsatsen geografisk, tematisk og teologisk / faglig.
Målsetning 2015:

- Vi skal oppnå økte statlige tilskudd, enten direkte gjennom Kulturdepartementet og andre relevante departementer, eller i kombinasjon med andre prosjekter som kan generere statlige tilskudd (Prosjekt «Religions- og Livssynsdialog i Praksis», evt andre prosjekter).
- Vi skal oppnå gjennomslag for økonomiske tilskudd i forhold til andre kommuner, fondsmidler o.a.

Målsetning 2016:

- Vi skal oppnå en betydelig økning av sponsorinntekter / andre private givere, samt øke egeninntjening. Det prioriteres å utvide til to hele stillinger i 2016, forutsatt at vi oppnår et betydelig statlig tilskudd som gis over tid.

13 Andre tiltak

Målsetning 2015 og 2016:

- Samarbeid med St Petri om vikartjeneste til høymessene.
- Samarbeid med MHS o.a. om undervisning i dialogarbeid.
- Foredrag og deltakelse i menigheter, prostisamlinger, oa.
- Aktiv innsats i forhold til ulike media.
- Sjelesorg og pastorale tjenester ved behov.
- Samarbeid i det nasjonale og nordiske nettverket av dialogsentre.
- Artikler / kronikker / bokprosjekter.
- Studiebesøk Leicester.

Vedtatt av Dialogsenterets styre 25 november 2014

ERGA REVISJON as

ER
1998

Tlf: +47 51 51 03 70
Fax: +47 51 51 03 71
Jens Zetlitzgt.47
Postboks 672
N-4003 Stavanger
Org. nr. 980 024 679 - mva
Statsautorisert revisor
medlem av Den norske Revisorforening

Til årsmøte i Kirkelig Dialogsenter Stavanger

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Kirkelig Dialogsenter Stavanger som viser et underskudd på kr 146 272. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2014 og resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet
Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter
Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon
Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av den finansielle stillingen til Kirkelig Dialogsenter Stavanger per 31. desember 2014 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stavanger, den 4. mars 2015

Sven Erga
Statsautorisert revisor

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 24.08.2015
Arkiv: : FE - 151, FE - 033
Arkivsaksnr.: 15/1716
Journalpostløpenr.: 15/23469

Avdeling:
Enhet:
Saksbehandler:
Stilling:
Telefon:
E-post:

Kontrollutvalgssekretariatet
Svendsen, Bjørn Martin Øvrebø
Kontrollutvalgssekretær
51 81 56 00
kontrollutvalget@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
031/15	Kontrollutvalget	31.08.2015

Budsjett for kontroll og tilsyn

Sammendrag:

Kontrollutvalget må før utgangen av 2015 utarbeide budsjett for kontrollutvalgets virksomhet i 2016.

Forslag til vedtak:

Budsjettforslaget for 2016 godkjennes og oversendes formannskapet for videre behandling iht. kontrollutvalgsforskriftens § 18.

Møtebehandling fra Kontrollutvalget 31.08.2015

KON - behandling:

Votering:
Sekretariatets forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

KON-031/15 vedtak:

> *Budsjettforslaget for 2016 godkjennes og oversendes formannskapet for videre behandling iht. kontrollutvalgsforskriftens § 18.*

Vedtaket er enstemmig.

Saksgang:

Budsjettet skal godkjennes av kommunestyret.

Eventuell tidligere politisk behandling:

Ingen.

Andre opplysninger / fakta i saken:

Ingen.

FOR 2004-06-15 nr 905 Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner

§ 18. Budsjettbehandlingen

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapets/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget.

Der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen.

Saksbehandlers vurdering:

Sekretariatet mener budsjettforslaget gir et riktig bilde av kontrollutvalgets utgifter for 2016. Utgifter til kontrolloppgaver er splittet opp etter utgifter til lovpålagt revisjon, forvaltningsrevisjon og sekretariatsfunksjonen.

Rogaland Revisjon IKS har kommet med innspill til budsjettet. Det er lagt inn en økning i timepris på 3 %. Dvs. kr. 760,- per time. Ellers er det budsjettert med samme timeforbruk og fordeling av timer. Budsjettet vedtas dog som et rammebudsjett. Det vises til vedlagte tertialrapport med budsjettforslag fra revisjonen.

Utgiftene til sekretariatsfunksjonen er fast. Det er dog lagt inn årlig oppjustering iht. endring i konsumprisindeks.

I budsjettet er det lagt opp til gjennomføring av to forvaltningsrevisjoner for 2016.

For øvrig er det foretatt noen oppjusteringer i budsjettet for 2016 på bakgrunn av regnskap (forbruk) i 2014 og regnskapet hittil i 2015. Herunder er det lagt inn kr 50.000 på posten Kjøp av diverse tjenester. Det er også lagt inn 30.000 til kurs/opplæring. Dette mht. at et nytt kontrollutvalg tiltrer etter kommunevalget. Dette vil sannsynligvis medføre et betydelig behov for kursing og opplæring. Det er viktig at det nye utvalget tilegner seg et høyt kompetanse-nivå så tidlig som mulig. Ut over opplæring i regi av sekretariatet og revisjonen, samt ved lokalt forum for kontrollutvalg, bør det nye utvalget vurdere om en eller flere i utvalget skal delta på NKRFs sentrale Kontrollutvalgskonferanse i februar 2016. Dette må det tas stilling til i det første møtet i november.

Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at budsjettet i 2014 ble økt med kr 500.000 i ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med forundersøkelsen (den begrensede granskningen) som ble behandlet tidligere i år. Dette er delvis belastet/periodisert i 2014 og delvis i 2015. Det dreier seg således om engangseffekter som ikke gjør seg gjeldende i 2016.

Sekretariatet mener at budsjettet slik det fremgår gir en tilstrekkelig oversikt over kontrollutvalgets forventede utgifter i 2016.

Budsjettforslag 2016

Grunnlag	**Beløp**
Møtegodtgjørelse:	110 000
Tapt arbeidsfortjeneste:	10 000
Arbeidsgiveravgift:	19 000
Bevertning:	3 000
Datakommunikasjon/linje-samb.leie	3 000
Kurs/opplæring	30 000
kontigenter	0
Abonnement	2 000
Kjøp av diverse tjenester	50 000
Sum	**227 000**
Kontrolloppgaver:	**760 700**
Fordelt på:	
Rogaland Revisjon IKS	357 200
Forvaltningsrevisjon/selskapskontroll	266 000
Sekretariatet	137 500
Mva	**212 175**
Totalt:	**1 199 875**

Økonomiske konsekvenser:

Fremgår av saken.

Alternative løsninger:

Det fremlegges ikke alternative løsninger

Dokumenter vedlagt saken

DokID	Tittel
417675	3662882(1)_Tertialrapport per 31 7 2015 med budsjettforslag - Rogaland Revisjon IKS.PDF
417674	Budsjett for kontroll og tilsyn

Tertialrapport

Timeføring oppdatert 31.07.2015

FR = Forvaltningsrevisjon
RR = Regnskapsrevisjon
ATT= Attestasjoner
KU = Kontrollutvalg

Kunde 10001 Eigersund kommune

Timer inneværende år

R 2015 Måned	Fakt.gr. FR	RR	ATT	KU	RÅD	Totalsum	NOK eksl mva
1	41,0	32,5	10,0			83,5	61 790
2	68,5	68,5	3,5	2,0		142,5	105 450
3	87,0	46,5	13,5	8,0		155,0	114 700
4	66,0	7,5	7,5	14,0		95,0	70 300
5	26,5	12,0	14,5	2,5		55,5	41 070
6	20,0	20,5	5,5	6,5		52,5	38 850
7							0
8							0
9							0
10							0
11							0
12							0
Totalsum	**309,0**	**187,5**	**54,5**	**33,0**		**584,0**	432 160

Kunde 10001 Eigersund kommune

Budsjett og regnskap tidligere år

Data	Fakt.gr. FR	RR	ATT	KU	RÅD	Totalsum	NOK eks mva
B 2014	350,0	355,0	65,0	50,0		820,0	590 400
R 2014	369,5	310,0	86,5	52,0	4,0	822,0	591 840
B 2015	350,0	355,0	65,0	50,0		820,0	606 800
R 2015	309,0	187,5	54,5	33,0		584,0	432 160
B 2016	350,0	355,0	65,0	50,0		820,0	623 200

Kommentarer

Budsjett 2016: Timepriser øker med 3 % slik at prisen blir 760 kr for kommuner og 815 for andre + mva, under forutsetning av at budsjettet vedtas i styre og representantskap i hhv. august og september. Budsjettet fra tidligere år er videreført og bør vedtas som et rammebudsjett.

Forbruk 2015: I regnskapsrevisjonen er årsoppgjør 2014 gjennomført og interimsrevisjonen for 2015 er startet opp.Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for tre terminer. Blant særattestasjoner kan nevnes bekreftelse av tilskudd til ressurskrevende brukere og antall psykisk utviklingshemmede, som de mest tidkrevende. Innen forvaltningsrevisjon er deltakelse i selskapskontroll av Dalane Miljøverk IKS og Lyse AS samt forvaltningsrapport om barnevern levert. Forvaltningsprosjektet "forvaltning av barnehager "og Overordnet analyse er vedtatt for levering 2016.

1041 KONTROLLUTVALG/REVISJONEN		Regnskap 2015	Budsjett 2015	Avvik R15 - B15	Regnskap 2014	Budsjett 2014	Avvik R14-B14
Konto							
10802	MØTEGODTGJØRELSE	48 602	110 000	-61 398	90 070	75 000	15 070
10803	TAPT ARB.FORTJENESTE - SOM UTBET.O/LØNN	2 455	9 000	-6 545	13 047	9 000	4 047
10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	7 199	19 000	-11 801	14 540	14 000	540
11003	ABONNEMENT	2 000	2 000	0	11 575	2 000	9 575
11151	BEVERTNING	1 565	3 000	-1 435	2 855	3 000	-145
11209	KJØP AV DIVERSE TJENESTER	66 500	9 000	57 500	64 900	9 000	55 900
11302	DATAKOMMUNIKASJON/LINJE- SAMB.LEIE	2 662	0	2 662	2 689	0	2 689
11500	KURS/OPPLÆRING	0	0	0	6 700	0	6 700
11950	AVGIFTER/GEBYRER	128	0	128	0	0	0
11952	KONTIGENTER	0	0	0	3 900	0	3 900
12700	JURIDISK BISTAND	0	0	0	302 781	0	302 781
12701	KONTROLLOPPGAVER	44 863	130 000	-85 137	64 900	130 000	-65 100
12703	ANDRE KONSULENTTJENESTER	84 525	0	84 525	51 500	500 000	-448 500
12704	KONTROLLUTVALG - REVISJON	24 421	340 000	-315 579	26 280	340 000	-313 720
12705	BEKREFTELSE - REVISJON	40 330	0	40 330	55 872	0	55 872
12706	FORVALTNINGSREVISJON	228 660	265 000	-36 340	318 240	255 000	63 240
12707	REGNSKAPSREVISJON	139 936	0	139 936	188 953	0	188 953
12709	RÅDGIVNING - REVISJON	0	0	0	2 880	0	2 880
14290	BETALT MOMS DRIFT	157 974	185 000	-27 026	269 749	295 000	-25 251
15000	RENTEUTGIFTER M.V.	76	0	76	0	0	0
	Sum utgifter	**851 897**	**1 072 000**	**-220 103**	**1 491 430**	**1 632 000**	**-140 570**
19400	BRUK AV ANDRE DISPOSISJONSFOND	0	0	0	-261 881	-500 000	238 119
19403	BRUK AV AVSETNING 13.LØNNSKJØRING	0	0	0	-2 828	0	-2 828
	Sum inntekter	**0**	**0**	**0**	**-264 709**	**-500 000**	**235 291**

T O T A L T	**851 897**	**1 072 000**	**-220 103**	**1 226 721**	**1 132 000**	**94 721**

Konsekvenser i Statsbudsjettet for Eigersund kommune – B2016

I oppsettet er det en inndeling som betyr følgende:

- Nr – tilfeldig rekkefølge. Følger inndelingen i statsbudsjettet hvor KMD starter.
- Avd – hvilken avdeling dette omfatter.
- Hva – hva dette er og kalles av regjeringen.
- Tekst fra regjeringen – i hovedsak klippet ut det som regjeringen selv skriver om tiltaket.
- Beløp – beregnet eller anslått beløp vi her snakker om for Eigersund kommune.
- Kommentarer – kommentarer knyttet opp mot det enkelte forhold.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
1	HO	Opptrappingsplan for rusfeltet	Regjeringen vil styrke innsatsen på rusfeltet gjennom en ny opptrappingsplan som skal bidra til kapasitet og kvalitet i tilbudet til personer med rusproblemer. Som en del av satsingen på rusfeltet er 400 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnet med en økt satsing på rusfeltet. Midlene blir fordelt til kommunene etter sosialhjelpsnøkkelen i inntektssystemet. Regjeringen vil gjennom etablerte rapporteringsordninger følge med på utviklingen i sektoren. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.	813	Ja	I en egen oversikt fremkommer dette tall. Denne oversikten har vi fått, men er ikke sendt ut via FM.
2	HO	Helsestasjoner og skolehelsetjeneste	Som varslet i Kommuneproposisjonen 2015 vil Regjeringen ytterligere styrke helsestasjons- og skolehelsetjenesten, herunder jordmortjenesten. 200 mill. kroner av veksten i kommunesektorens frie inntekter i 2016 er begrunnet med en styrking av disse tjenestene. I statsbudsjettet for 2014 ble det bevilget 180 mill. kroner innenfor veksten i de frie inntektene, og beløpet ble økt til 455 mill. kroner i 2015. For 2016 utgjør satsingen på denne tjenesten til sammen 667,7 mill. kroner. Midlene foreslås fordelt til kommunene	893	Ja	Tallet fremkommer i Tabell C-k. Tar differansen mellom B2015 og B2016.

1

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
			basert på antall innbyggere i alderen 0–19 år, med et minstenivå på 100 000 kroner per kommune. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.			
3	HO	Innlemming av øremerkede midler til øyeblikkelig hjelp døgnopphold	Kommunene vil fra 1. januar 2016 få en plikt til å sørge for øyeblikkelig hjelp døgnopphold for pasienter med somatiske sykdommer. Som følge av dette foreslås det at til sammen 1 206,6 mill. kroner overføres fra Helse- og omsorgsdepartementets budsjett til rammetilskuddet til kommunene. Midlene fordeles etter pleie- og omsorgsnøkkelen. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.	3.351	Ja	Egen ordning. Gir endring i øremerkede midler (inntekt for avd).
4	HO	Investeringstilskudd til etablering av heldøgns omsorgsplasser	Regjeringen har økt den statlige andelen knyttet til fornying og bygging av heldøgns omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger. Dette har gitt kommunene bedre muligheter til å heve kvaliteten og øke kapasiteten av heldøgns omsorgsplasser. Bevilgningsforslaget for 2016 over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett innebærer en tilsagnsramme på 4 100 mill. kroner. Rammen gir rom for tilskudd til om lag 2 500 heldøgns omsorgsplasser. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.	0	Nei	Går mot konkrete tiltak – hvor vi må søke. Vil omfatte Lagård – men dette prosjekt blir ikke ferdig i øk plan.
5	HO	Dagaktivitetstilbud til personer med demens	Regjeringen vil fremme forslag til endring av helse- og omsorgstjenesteloven slik at kommunene fra 1. januar 2020 får plikt til tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens, jf. Dok 8:53 og Innst. 221 S (2014–2015). Det legges opp til en utbygging av tilbudet fram mot 2020. Det foreslås å legge til rette for 1 200 nye plasser i 2016, med en bevilgning på 71,3 mill. kroner over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Alle kommuner kan søke om tilskudd. Tilskuddet utgjør om lag 30 pst. av	0	Nei	Må søke. Øremerkede midler.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
			kostnadene for etablering og drift av en dagaktivitetsplass. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.			
6	HO	Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene	Kommunene er invitert til å delta i forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Forsøket vil etter planen settes i gang 1. mai 2016, og kommunene har frist til 1. desember 2015 for å søke om å delta. I forsøksperioden vil finansiering av omsorgstjenester gjennom frie inntekter bortfalle i forsøkskommunene, og i stedet tildeles på annen måte avhengig av hvilken av to forsøksmodeller kommunen deltar i. Det foreslås 156 mill. kroner over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett til inntektspåslag til deltakende kommuner i 2016. Trekket i frie inntekter for deltakende kommuner vil foretas i Revidert nasjonalbudsjett 2016. Se nærmere omtale av forsøket i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.	0	Nei	Egen sak – forslag på å ikke delta.
7	HO	Flere psykologer i kommunene	Regjeringen varslet i Meld. St. 26 (2014–2015) *Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet* innføring av lovkrav om psykologkompetanse i norske kommuner fra 2020. For å bidra til forsterket rekruttering fram til psykologkompetansekravet trer i kraft, foreslås det å legge om det eksisterende rekrutteringstilskuddet til et flatt årlig tilskudd på 300 000 kroner per psykologårsverk som rekrutteres fra 2016. Kommuner som allerede mottar tilskudd tas inn i den nye ordningen. Det foreslås 145 mill. kroner over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett i 2016. Dette gir rom for inntil 150 nye psykologårsverk. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.	0	Nei	Jeg oppfatter at dette må en søke på spesielt. Vil da få øremerkede midler.
8	Kap 7	Økt pensjon til gifte og samboende pensjonister	Regjeringen foreslår å øke grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister fra 85 til 90 pst. av	43	Nei	Vi har større utfordringer på pensjon. Legges ikke inn.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
			grunnbeløpet med virkning fra 1. september 2016. Mottakere av offentlig tjenestepensjon får en tilsvarende økning av pensjonen. Rammetilskuddet foreslås økt tilsvarende anslaget på merutgifter for kommunesektoren i 2016 på 15 mill. kroner.			
9	KO	Den kulturelle spaserstokken	Den kulturelle spaserstokken har som mål å styrke kulturtilbudet for omsorgstjenestens brukere. Ordningen ble videreført i 2015 gjennom en økning i fylkeskommunenes inntekter med 30,8 mill. kroner, i tråd med budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre. Ordningen foreslås videreført i 2016, og midlene er prisjustert. Midlene bevilges som del av rammetilskuddet til fylkeskommunene. Fylkeskommunene står fritt til selv å vurdere hvordan de administrerer ordningen uten krav om rapportering til departementet. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Helse- og omsorgsdepartementet.	0	Nei	Må gå via fylkeskommunen. Eventuelt etter søknad.
10	KO	Likeverdig behandling av kommunale og ikke-kommunale barnehager	Regjeringen foreslår å bevilge 180 mill. kroner over rammetilskuddet til kommunene for å gi likeverdige rammevilkår for kommunale og ikke-kommunale barnehager. Med denne økningen er en milepæl nådd, og ikke-kommunale barnehager får fra 2016 samme finansiering som kommunale barnehager. Økningen legger blant annet til rette for en styrket bemanning i de ikke-kommunale barnehagene. Forslaget må ses i sammenheng med endringene i finansieringsordningen for ikke-kommunale barnehager som reduserer kommunenes utgifter. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet. Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2016 å øke tilskuddet til ikke-kommunale barnehager fra 98 til 100 pst. av det de kommunale barnehagene i gjennomsnitt får i offentlig finansiering.	508	Ja	Tilskuddet beregnes og økningen legges inn. Vil slå ulikt ut for oss basert på mange private barnehager. Legges inn som en del av eksisterende tilskudd og ikke som en egen del.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
11	KO	Økt kompetanse og kvalitet i barnehagene	Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til kvalitets- og kompetansetiltak i barnehagesektoren med om lag 160 mill. kroner. Samlet foreslås det 440 mill. kroner til tiltak for økt kvalitet i barnehagene. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet.	0	Nei	Egne og «øremerkede» midler som ikke er en del av rammen.
12	KO	Informasjons- og rekrutteringsarbeid på barnehagefeltet	Rammetilskuddet til kommunene foreslås økt med 10 mill. kroner begrunnet med informasjons- og rekrutteringsarbeid på barnehageområdet. Midlene legger til rette for at kommunene kan styrke sitt arbeid med å informere foreldre om innholdet i barnehagetilbudet og de ulike ordningene for redusert pris og gratis kjernetid. Satsingen legger også til rette for at kommunene kan drive oppsøkende virksomhet for å øke rekrutteringen til barnehage. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet.	28	Nei	Gjøres i dag. Legges ikke inn i rammen.
13	KO	Fleksibelt opptak i barnehagene	Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2015 la Stortinget til grunn at 333 mill. kroner av veksten i kommunesektorens frie inntekter var begrunnet med en satsing på et mer fleksibelt barnehageopptak. Som varslet i Kommuneproposisjonen 2016 kompenseres kommunene for helårseffekten ved at 0,4 mrd. kroner av veksten i frie inntekter i 2016 er knyttet til et mer fleksibelt barnehageopptak. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet.	934	Nei	Dette er forhold som ligger i rammen og som gjøres i dag. Har videre ledige plasser og må ikke bygge ut. Legger videre til grunn de andre forholdene i årets forslag. Vi har foretatt utbyggingen tidligere – viser her bla. til Slettebø barnehage.
14	KO	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg	I statsbudsjettet for 2009 ble det innført en åtteårig ordning med rentekompensasjon til investering og rehabilitering av skole- og svømmeanlegg. Regjeringen foreslår en investeringsramme på 1,5 mrd. kroner i 2016. Med dette forslaget er hele investeringsrammen på 15 mrd. kroner faset inn i budsjettet. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet.	0	Nei	Det må avklares om Eigerøy skole blir omfattet av dette. Merk at vi har prosjekt på disse ordningene.
15		Økt lærlingtilskudd	Regjeringen foreslår å øke rammetilskuddet til fylkeskommunene med 50 mill. kroner til økt	0	Nei	Kan gi økt refusjonsinntekt / tilskudd på Sent.adm. Kommer da inn.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
			lærlingtilskudd. Det vil innebære at tilskuddet er økt med 12 500 kroner per lærekontrakt under Solberg-regjeringen.			
16	KO	Ny naturfagstime	Regjeringen foreslår å øke timetallet i naturfag med én uketime fra høsten 2016 på 5.-7. trinn. Forslaget er en del av Regjeringens realfagsstrategi og skal gi bedre tid til variert opplæring. Kommunene kompenseres gjennom en økning i rammetilskuddet på 77,6 mill. kroner. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet.	219	Ja	Fører til økte utgifter.
17	KO	Forsøk med ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet	Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet vil i 2016 iverksette forsøk med økt kommunalt ansvar for barnevern. Forsøket skal gjennomføres i et lite utvalg kommuner og skal gi kunnskap og erfaringer med en ny ansvarsdeling. Forsøkskommunene vil bli kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet som beregnes ut fra hvor mye Bufetat i dag bruker på oppgavene som skal overføres til forsøkskommunene. Midlene vil bli særskilt fordelt til forsøkskommunene når forsøket starter opp. Se nærmere omtale av forsøket i Prop. 1 S (2015–2016) for Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.	0	Nei	Lite utvalg – må skje etter søknad.
18	Kap 8	Integrering	På integreringsområdet foreslår Regjeringen å styrke de økonomiske virkemidlene for å øke bosettingen av flyktninger i kommunene ved et ekstratilskudd på 50 mill. kroner til kommuner ved bosetting av flyktninger. Det foreslås videre å styrke det særskilte tilskuddet for bosetting av enslige, mindreårige flyktninger med 25 mill. kroner. Se også omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.	0	Nei	Er en del av det tilskudd vi får i mottatt. Endringen blir innarbeidet i anslått tilskudd.
19	SA	Valgkort	Fra og med 2015 dekkes kostnader ved produksjon og utsendelse av valgkort av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i stedet for kommunene.	26	Nei	Valget budsjetteres særskilt. Valgets utgifter går på andre forhold.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
			Som følge av dette er det i 2015 overført 18 mill. kroner fra rammetilskuddet til kommunene til departementets valgbevilgning (kap. 579). Siden dette er utgifter som kun inntreffer i valgår, utgjør den gjennomsnittlige besparelsen for kommunene 9 mill. 2015-kroner. For å unngå årlige korreksjoner for en oppgave som kommunene har mistet på permanent basis, foreslås det å øke rammetilskuddet til kommunene med 9,2 mill. kroner i 2016.			
20	KO	Makspris barnehager	Helårseffekt. Staten fastsetter en sats og trekker ut økningen fra kommunens rammer. I statsbudsjettet for 2015 ble rammetilskuddet til kommunene redusert med 204 mill. kroner som følge av at maksimalprisen i barnehage økte med 100 kroner fra 1. mai 2015. Tiltaket får helårseffekt i 2016, og det foreslås derfor å redusere rammetilskuddet med ytterligere 134,6 mill. kroner. Ny makspris er fra 1/1-16 satt til 2.655 kr/mnd. Totalt 29.205 kr/år.	-380	Nei	Vår andel er mindre da 75% er i private barnehager. Dette viser hvor galt slike statlige endringer er/(blir.
21	KO	Nasjonale minstekrav foreldrebetaling barnehager - helårseffekt	Helårseffekt. Statlig tiltak. Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2015 ble rammetilskuddet til kommunene økt med 235 mill. kroner som kompensasjon for innføring av et nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling i barnehage fra 1. mai 2015. I 2016 foreslås det å kompensere kommunene for helårseffekten gjennom en økning i rammetilskuddet på ytterligere 160,2 mill. kroner.	452	Ja	Fører til økte utgifter for KO. Blir ikke fanget opp av tilskuddsberegningen. Vet ikke utslaget før høsten 2016.
22	KO	Adopsjon	Helårseffekt. Omlegging. Barne-, ungdoms- og familieetaten overtok 1. februar 2015 ansvaret for utredning av adoptivsøkere fra kommunene. Som følge av dette ble rammetilskuddet til kommunene redusert med 4,5 mill. kroner i 2015. Endringen får helårseffekt i 2016, og det foreslås en ytterligere reduksjon i rammetilskuddet på 0,5 mill. kroner.	-1	Nei	Velger å ikke si så mye på denne.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
23	HO	BPA	Rammetilskuddet til kommunene ble i 2015 økt med 300 mill. kroner som kompensasjon for endringer i bruker- og pasientrettighetsloven som innebærer en rett til å få enkelte tjenester organisert som personlig brukerstyrt assistanse. Som varslet i kommuneproposisjonen for 2016 foreslås det at rammetilskuddet til kommunene økes med ytterligere 205,4 mill. kroner i 2016 som kompensasjon for økte kostnader.	579	Ja	Fører til økte utgifter.
24	KO	Gratis kjernetid	Helårseffekt. Fra 1. august 2015 er det innført gratis kjernetid i barnehagen for alle 4- og 5-åringer i familier med en inntekt under en grense fastsatt av Stortinget. Midlene til ordningen ble i statsbudsjettet for 2015 bevilget over Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets budsjett. Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2015 ble 51 mill. kroner overført fra kap. 821, post 62 til rammetilskuddet til kommunene. Det forslås å overføre ytterligere 54 mill. kroner fra kap. 821, post 62 til rammetilskuddet i 2016.	152		Fører til økte utgifter for KO. Blir ikke fanget opp av tilskuddsberegningen. Vet ikke utslaget før høsten 2016.
25	KO	Adm utgifter innføring av nasjonalt minstekrav foreldrebet barnehager	Det ble fra 1. mai 2015 innført en ny ordning med nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling i barnehagen. Siden ordningen ble innført underveis i barnehageåret, ble rammetilskuddet til kommunene ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2015 økt med 41,7 mill. kroner som en engangskompensasjon for økte administrative utgifter. Dette utgjør 42,8 mill. kroner i 2016, og rammetilskuddet foreslås redusert tilsvarende.	-121	Nei	Oppgis til å være endringer som følge av omlegging i 2015 og hvor det ble gitt engangsmidler for å takle endringer.
26		Representantforslag Syria krisen	Ved behandling av Dok. 8:135 S (2014–2015) vedtok Stortinget en engangsreduksjon i rammetilskuddet til kommunene på 7,1 mill. kroner. I 2016 utgjør dette 7,3 mill. kroner, og rammetilskuddet foreslås økt tilsvarende.	21	Nei	Det står lite om dette forhold i ulike dokument – både for 2015 og 2016. Fremkom som et forslag som ble vedtatt.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
27	KO	Endring finansiering private barnehager	Høsten 2015 er det fastsatt endringer i finansieringsordningen for ikke-kommunale barnehager med virkning fra 1. januar 2016. Blant annet blir det innført et påslag for pensjonsutgifter på 13 pst. av lønnsutgiftene i de kommunale barnehagene og et differensiert kapitaltilskudd basert på nasjonale satser. Endringene er beregnet å redusere kommunenes utgifter med 338 mill. kroner, og det foreslås en tilsvarende reduksjon i rammetilskuddet.	-954	Nei	Fremkommer i egen beregning. Står lite om dette forholdet. Vi oppfatter at dette er en del av forskriften og går på at det er endringer i kapitaltilskuddet til private barnehager.
28	SA	Overføring skatteoppkrever-funksjonen til staten	Går over til staten. Forslag – som er behandlet tidligere i år.	-1.777	Nei	Ett flertall i Stortinget har sommeren 2015 sagt nei til flytting. Er en omkamp. Helårseffekten er ca 1,2 millioner kr dyrere enn vår ordning pt.
29		Husbanken (SIKT)	Ny dataløsning i Husbanken. Regjeringen foreslår å bruke 21 mill kr til å modernisere Husbankens IKT-system. Dette omfatter bla. søknad ang. Startlån. Dekningen skjer ved uttrekk i inntektssystemet for kommunene.	-32	Nei	Denne endringen fører ikke til endring i kommunene.
30	Kap 8	Private skoler - elevtall	Som følge av økt antall elever i statlige og private skoler forslås det å redusere rammetilskuddet til fylkeskommunene med 50,4 mill. kroner i 2016. Se Grønt hefte for nærmere omtale av korreksjonsordningen for statlige og private skoler.	-308	Ja	Netto trekket er nå på 4.796 kr. Gått ned fra 9,3 mill kr i 2013. Dette er lagt inn i rammetilskuddet i en egen beregning – av staten.
31	Kap 8	Skjønnsmidler	Eget tilskudd som utbetales sammen med rammetilskuddet. Går på skjevheter i inntektssystemet som da må dokumenteres.	1.800	Ja	Lagt inn i rammetilskuddet som en del. Vår søknad ble sendt i august og omhandlet konkrete forhold.
32	INV	Startlån	Tilgangen på kreditt i det private kredittmarkedet er god, og etterspørselen etter lån fra Husbanken har gått ned. Regjeringen foreslår derfor å redusere lånerammen til Husbanken fra 20 til 18 mrd. kroner i 2016	20.000	Ja	Låneopptak - Startlån
33	TA	Vedlikehold og rehabilitering	Regjeringen foreslår et engangstilskudd til vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg i kommunene på 500 mill. kroner. Midlene er en del av	1.435	Ja	Dette er et tilskudd som blir utbetalt direkte til kommunene. De midler som vi mottar blir ført på ett eget ansvar ved Teknisk

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
			Regjeringens særskilte tiltakspakke for økt sysselsetting. Midlene kommer i tillegg til inntektsrammen som kommunesektoren får i statsbudsjettet for 2016. Tilskuddet fordeles til samtlige kommuner med likt beløp per innbygger uten søknad. Tilskuddet er forbeholdt vedlikehold og rehabilitering av skoler og omsorgsbygg som er eid av kommunen eller kommunale foretak (KF). Prosjektene som finansieres av tilskuddet skal være ferdigstilt i løpet av 2016. Det legges opp til en enkel rapportering om bruken av midlene. Midler som ikke er brukt i tråd med formålet, må tilbakebetales.			avdeling. Dvs. dette blir en internt føring ved TA – på ett eget ansvar. Det legges videre opp til at mottatt momsrefusjon nyttes. 2. I Tilleggsprp. som regjeringen la frem 30/10-2015 så blir det endringer i denne. Samlet sett blir dette beløp redusert, men hvor tilskuddet kun skal gå til 6 fylker – bla. Rogaland. Som en følge av dette har vi beregnet at denne post kan bli økt med 350.000 kroner. Rådmannen regner med at mer informasjon vil komme innenfor dette området.
34	Alle	Økt merverdiavgift	Økt moms på tjenester fra 8% til 10% innen kultur og transport.			Usikre anslag.
35	HO	Kompetanseløftet 2020	Kompetanseløftet 2020. øker bevilgninger til grunn-, videre- og etterutdanning for ansatte i helsesektoren med 30,7 mill. Søkes om midler på enkeltansatte	0	Nei	Vi oppfatter at den enkelte kommune må søke på dette for enkelt personer.
36	HO	Mobilisering mot ensomhet	Bevilge 36,8 mill til mobilisering mot ensomhet. Oppfatter at dette gis utfra egne søknader.	0	Nei	Oppfatter at dette gis utfra egne søknader.
37	Kap 8	Ressurskrevende tjenester	Det foreslås en bevilgning på 9 271 mill. kroner i 2016. Dette er en økning på 1 212 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2015. Forslaget til bevilgning for 2016 tar utgangspunkt i faktisk utbetaling av ordinære krav i 2015 på 8 207 mill. kroner. På bakgrunn av gjennomsnittlig vekst fra 2012 til 2015 er det lagt til grunn en økning i antall tjenestemottakere på 7 pst. og en reell vekst i utgifter per tjenestemottaker på 3,5 pst. fra 2015 til 2016. Innslagspunktet foreslås økt til 1 081 000 kroner. Dette er en økning ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2015 på 10 000 kroner. Dette må ses i		Ja	Er en del av samlet beregning for tilskudd som blir refundert. Merk at dette tilskuddet ikke føres på HO.

Nr	Avd.	Hva	Tekst fra regjering	Beløp (tusen kr)	Legge inn Ja/Nei	Kommentarer
			sammenheng med at tilskuddet samlet sett øker med vel 1,2 mrd. kroner i forhold til saldert budsjett 2015. Kompensasjonen for kommunens utgifter ut over innslagspunktet beholdes uendret på 80 pst.			

DEN NORSKE KIRKE
Eigersund kirkelige fellesråd

Eigersund kommune
Økonomiavdelingen
Postboks 580
4379 EGERSUND

02.09.2015

Var ref: 2015/376

ark.nr 98.111.0

Økonomiplan 2016-2019

Eigersund kirkelig fellesråd behandlet økonomiplan for perioden 2016-2019 i sitt møte 19. august.
Økonomiplanen er i store trekk en videreføring av gjeldende økonomiplan.
Fellesrådet har tre tiltak på drift, det er en generell økning av ramme på kr 100.000 til fellesrådet og en økning av rammen til gravlundsdrift på kr 100.000,-.
Dette begrunnes i at aktiviteten er stadig økende og det er også forventningene. Forventningene til at kirken er tilstede i ulike fora og ulike arena er stadig økende. Kirken merker at samhandlingsreformen gir nye utfordringer for både kirken og Eigersund kommune, men kirken finner det vanskelig å gå inn på nye områder uten at nye resursser tilføres.
Når det gjelder gravlundsvirksomheten er ikke denne prisjustert på mer enn 10 år, også her har kommunens innbyggere forventninger til hvordan gravlundene skal framstå. Når rammen ikke økes for prisstigning og lignende, blir handlingsrommet stadig mindre.
Det ønskes også avsatt kr 50.000 til bekjempelse av borrebille i Helleland kirke.

Når det gjelder investeringer er det noen nye tiltak fellesrådet ønsker å få inn i økonomiplanen.
Ny mur ved Egersund gravlund langs Skarpabråde. Her står det kr 100.000 i tidligere tildelt ramme fra kommune, for å få dette fullført, behøves ytterligere kr 200.000,-.Dette ønskes utført i 2016.
For 2017 er det satt opp kr 75.000 til utbedring av taket på stallene ved Helleland kirke. Det er her gammel eternitt som er i dårlig forfatning.
Videre er det for 2018 satt opp kr 150.000 til renovering av vinduene i Helleland kirke. Disse er gamle og i dårlig forfatning og må totalrenoveres.

Jørgen Tore Omdal
Kirkeverge

Økonomiplan 2016-2019

Økonomiplan vedtatt 19. august 2015, tallene er i hele 1000.

	2015	2016	2017	2018	2019
Drift					
Budsjett	5982	6032	6182	6282	6382
Menighetsrådsvalg	50	-50			
Behandling av borrebille på Helleland (ny)		50	-50		
Rammeøkning fellesrådet (ny)		100	100	100	100
Rammeøkning gravlundsarbeid (ny)		100			
Ramme	6032	6232	6232	6382	6482
Investeringer	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Ny gravlund	5000	11500			
Mur langs Skarpabråde (ny)		200			
Nytt tak stallene på Helleland (ny)			75		
Renovering av vinduer Helleland kirke (ny)				150	
Ombygging Eigerøy	1000				
Vanntåkeanleg Egersund	1800				
Navnet minnelund Gamlis	400				
Nytt tak Egersund kirke	1200				
Ny rullestolinngang Helleland kirke	500				
Nye hc-toalett og nødutgang Bakkebø kirke	1200				
Nye hc-toalett Egersund kirke grunnarbeid	300	500			
Nye hc-toalett Egersund kirke bygg	300	500			
Kirkestue ved Helleland kirke kommunal		500	1000		
Ombygging Eigerøy arbeidskirke (FR-Lån)		3500			
Kirkestue ved Helleland kirke (FR-lån)			2000		
	11700	16700	3075	150	0

EIGERSUND KOMMUNE
Sentraladministrasjonen
Seksjon interne tjenester

Internt notat

Vår ref.: 15/32165 / 15/1114 / FE - 057, TI - &40
Saksbehandler: Leif E. Broch
E-post: leif.broch@eigersund.kommune.no

Dato: 02.11.2015
Direkte telefon: 51 46 80 23 / 908 81 568

Digitaliseringsprosjekt

Arbeidssituasjonen på arkivet er og har i lengre tid vært problematisk, men etter at det nå er klart at kommunen ikke fikk rekruttert kvalifiserte lærlinger fra høsten 2015 har situasjonen tidvis vært meget vanskelig.

Rådmannen ser seg derfor nødt til å prioritere dette. Denne satsingen skal kombineres med etablering av digitale rutiner som elektroniske skjema og digital kommunikasjon som hovedregel for Eigersund kommune i tråd med lovendringer som gjør at dette nå skal være hovedregelen for det offentlige. Kommunen bruker nå årlig 735 000 kroner på porto og det er anslått at satsing på digital kommunikasjon over tid vil gi betydelige gevinster.

Prosjektstillingen vil i første omgang være for tre år.

Satsingen er i tråd med statlige føringer og rådmannen vil aktivt bruke mulighetene som må finnes for å søke om prosjektmidler til dette.

Da regelverket for digital kommunikasjon nylig er endret, og dette er helt vesentlig for saken, kan det være formålstjenlig å oppsummere det.

"Fra samtykke til reservasjon

Fra 7. februar 2014 er digital kommunikasjon hovedregelen når forvaltningen kommuniserer med andre. Forvaltningsloven og eForvaltningsforskriften ble endret i 2014 for å legge til rette for dette. Regelverksendringene som ble gjort, gjelder for hele offentlig sektor, både stat, kommune og fylkeskommune.

Forvaltningsloven § 15 a 1. ledd:
"Et forvaltningsorgan kan benytte elektronisk kommunikasjon når det henvender seg til andre. Dette gjelder ikke når annet følger av lov eller forskrift gitt i medhold av lov."

Formålet med regelendringene er å gi innbyggerne og næringsdrivende en enklere hverdag og å bidra til å fornye, forenkle og forbedre forvaltningen.

Tidligere måtte hver enkelt offentlig virksomhet innhente samtykke til elektronisk kommunikasjon med hver enkelt mottaker. Målet er at offentlige virksomheter kommuniserer digitalt med alle innbyggere og næringsdrivende. Register over innbyggernes digitale kontaktinformasjon og reservasjonsstatus er en nyetablert nasjonal felleskomponent som skal gjøre dette enklere.

- *Offentlige virksomheter kan nå kommunisere digitalt med næringsdrivende, frivillige organisasjoner og øvrige enheter registrert i Enhetsregisteret uten å innhente samtykke. Det*

forutsetter at man sender varsel om at enkeltvedtak m.v er fattet til en elektronisk adresse som enheten har oppgitt, og at varselet sier hvor og hvordan vedkommende kan skaffe seg kunnskap om innholdet.

- *Innbyggere kan reservere seg mot å motta vedtak og andre viktige brev digitalt, hvis de fortsatt ønsker å motta dette på papir. Difi etablerer et felles register over innbyggernes digitale kontaktinformasjon og reservasjonsstatus. Når forvaltningsorganet har koblet seg opp til dette registeret, kan det kommunisere digitalt med alle innbyggere som ikke har reservert seg, uten å innhente samtykke.*

Den enkelte offentlige virksomhet må selv digitalisere sine arbeidsprosesser og sine tjenester rettet mot innbyggere og næringsdrivende.

Regelendringene gjelder innenfor forvaltningslovens virkeområde. Også for andre forvaltningsområder arbeides det med regelendringer som vil gjøre digital kommunikasjon til hovedregel."

http://www.difi.no/veiledning/ikt-og-digitalisering/regelverk-digital-kommunikasjon

Etter at vi i mars 2015 fikk oppgradert vårt sak- og arkivsystem til en nyere versjon, har vi i dag alle de nødvendige verktøyene til å lage egne elektroniske skjema der det også er mulig å signere elektronisk med e-signatur, både internt og eksternt.

Eksempler på interne rutiner som kan effektiviseres betraktelig gjennom elektroniske skjema er f.eks skademeldinger, egenmeldinger og permisjonssøknader. I dag er dette manuelle skjema som må skannes og journalføres etter at de er sendt i internposten fra den ansatt til leder og deretter til arkivet. Dette kan erstattes med elektroniske skjema der den ansatt logger seg på med sin bank-id, fyller ut skjemaet som deretter automatisk blir registrert og journalført i sak- og arkivsystemet, videre blir dokumentet automatisk fordelt til vedkommendes leder ut i fra fødselsnummer. Med 1400 ansatte med stort og smått, er bare dette tale om en til dels betydelig årlig dokumentmengde. E-skjema vil også bedre den overordnende dokumentsikkerheten ved at slike skjema ofte inneholder sensitive personopplysninger og elektronisk overføring er langt sikrere enn manuelle papirskjema som sendes i internposten.

Eksempler på eksterne skjemaer som kan effektivisere prosessen er mange, men det kan f.eks nevnes søknader fra lag og foreninger om stønader og melding om viltfelling. I dag kommer slike skjema inn manuelt og de må skannes, journalføres og fordeles av arkivet, deretter må saksbehandler manuelt systematisere disse opplysningene ved å taste inn alle opplysninger i regneark mv. Elektroniske skjema vil avlaste arkivet i tillegg til at alle opplysningene som innsenderen selv har tastet inn, kan hentes ut ferdig systematisert i et regneark. Ulike skjema som i dag krever juridisk forpliktene signaturer, vil også kunne innføres.

Systematisk og strukturelle endringer rundt søknadsprosessene for byggesaker gjennom økt bruk av Byggsøk, som kommunestyret tidligere har vedtatt skal prioriteres, vil også kunne gi en stor gevinst for sentralarkivet da dette ofte er omfattende søknader med mange vedlegg. Alle vedlegg som registreres i arkivet må gis beskrivende navn, eller ender man opp med 100 000 vedlegg alle med tittelen "vedlegg" og det vil unektelig gi en del utfordringer med hensyn til gjenfinning.

Innføringen av elektronisk søknad på stillinger, gjennom sak- og arkivsystemet, er et meget vellykket eksempel på tidligere innføring av elektroniske tjenester og som ga organisasjonen en meget betydelig effektiviseringsgevinst.

Det er rådmannens syn at dette helt klart er veien å gå videre. Det vil ikke bare gi store gevinster for organisasjonen Eigersund kommune, men også for publikum som får et betraktelig bedre tjenestetilbud - tilgjengelig 24/7.

Dette er imidlertid et ressurskrevende tilbud å etablere, men når tilbudet først er etablert krever det relativt små ressurser til drift og vedlikehold og den langsiktige gevinst er derfor betydelig.

Finansiering.
I den vanskelige økonomiske situasjonen som kommunen er i, er det rådmannen klare oppfatning at det også må stilles krav til økonomisk innsparing, selv der det er kritiske bemanningssituasjoner.

Som det fremgår ble det fra 7. februar 2014 en lovendring der digital kommunikasjon nå skal være hovedregelen når forvaltningen kommuniserer med andre. Dette gir mulighet for å kunne redusere kommunens utgifter til porto som i 2014 var på 734 000,-. Det er rådmannens syn at tilføring av en prosjektstilling, med årlige kostnader på ca 565 000 kroner, over en periode vil kunne gi til dels betydelige innsparinger på utgifter til porto. Systemteknisk ligger det i dag muligheter tilgjengelig til å iverksette dette, det vil kun kreve mindre investeringsmidler som vil kunne bli dekket innenfor eksisterende rammer.

Det vil ligge som et sentralt styringspremiss fra rådmannen at dette området også skal prioriteres sammen med de øvrige tiltakene. Det er rådmannens vurdering at en årlig halvering som et minimum skal være en overordnet målsetting i løpet av en 3-5 årsperiode, forhåpentlig vis på kortere tid.

Årsaken til at dette vil kunne henger sammen med sentralarkivet er at en meget stor andel av kommunen utgående brev nettopp sendes fra sak- og arkivsystemet. I tillegg er det en bonusgevinst ved at når først systemet for dette er på plass i sak- og arkivsystemet, vil det gi en overføringsverdi til andre fagsystemer. En del av disse fagsystemene er pr. i dag ikke tilrettelagt for dette, men dette er kun et spørsmål om tid før dette vil være en standard i alle offentlige systemer.

Med vennlig hilsen

Leif E. Broch
Informasjonssjef
Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 06.11.2015
Arkiv: : FE - 033
Arkivsaksnr.: 15/3131
Journalpostløpenr.: 15/32723

Avdeling: Sentraladministrasjonen
Enhet: Politisk sekretariat
Saksbehandler: Målfrid Espeland
Stilling: Politisk sekretær
Telefon: 51 46 80 25
E-post: maalfrid.espeland@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
106/15	Formannskapet	18.11.2015

Godkjenning av møteprotokoll

Protokoll fra forrige møte legges frem for endelig godkjenning.

Protokoll fra forrige møte godkjennes.

Du finner oversikt over alle dokumenter i saken på kommunens nettsider,
www.eigersund.kommune.no - Politiske saksdokumenter: http://bit.ly/1IywnuF
Velg møtedato, finn saken, velg Gå til arkivsaken.

Dokumenter vedlagt saken

DokID	Tittel
430656	Protokoll - Formannskapet - 21.10.2015

EIGERSUND KOMMUNE
Formannskapet

MØTEPROTOKOLL

Utvalg:	Formannskapet		
Møtedato:	21.10.2015	**Møtested:**	Formannskapssalen
Tidspunkt:	Kl. 10:00 - 14:30		
Sak – fra / til:	091/15 – 103/15		

Følgende medlemer møtte:	**Parti**
Moen, Frank Emil	AP
Omdal, Unn Therese	AP
Stangeland, Odd	AP
Ervik, May Helen Hetland	FrP
Eie, Roald	FrP
Egaas, Leif Erik	H
Carlsen, Bjørn	H
Hovland, Anja	H
Mong, John	KrF
Sæstad, Alf Tore	KrF
Berglyd, Ruth Evy	SP

Merknader til møtet:

Odd Stangeland
Ordfører

Randi Haugstad
Utvalgssekretær

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel	Åpen/Lukket
091/15	Spørsmål og orienteringer i møte 21.10.2015	Åpen
092/15	Søknad om kommunal garanti på ulike baner - Egersund idrettsklubb (EIK) - EIK Fotball	Åpen
093/15	Søknad fra Eigersund kirkelige fellesråd - ombygging Eigerøy arbeidskirke	Åpen
094/15	Økonomirapport for perioden januar - september 2015	Åpen
095/15	Energi og klimaplan for 2012-2020 - Rapport på handlingsprogram	Åpen
096/15	Vurdering av investering i og leasing av driftsmidler	Åpen
097/15	Godkjenning av møteprotokoll	Åpen
098/15	Klage på skrivemåten av veinavnet Brekkå	Åpen
099/15	Forslag - lønnspolitisk plan for 2015 - 2016	Åpen
100/15	Nye adressenavn i forbindelse med tildeling av veiadresser til hytter i kommunen.	Åpen
101/15	Referatsaker	Åpen
102/15	Avlastningstilbud for barn og unge	Åpen
103/15	Søknad om tomt til redusert pris, bygging av 4 boliger tilrettelagt for funksjonshemmede	Åpen

091/15 Spørsmål og orienteringer i møte 21.10.2015

Spørsmål og orienteringer:

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

VARAORDFØRER orienterte om viktigheten for god arbeidskraft i kommunen. Kommunens lærlinger bør sikres jobb, og det er viktig at de får kontrakter.
På bakgrunn av ovenstående fremmes følgende forslag (fellesforslag AP + H):
«Rådmannen fremmer en sak for Formannskapet som belyser mulighetene for å innføre en lærlingeklausul i Eigersund kommunes innkjøpsrutiner og anbudsutlysninger.»

Votering.
Egaas fellesforslag enstemmig vedtatt.

MAY HELEN HETLAND ERVIK (FRP) stilte spørsmål om kommunen er på offensiven når det gjelder ny E39 trase på strekningen Sandnes - Søgne. Egersund FRP har jobbet aktivt for realisering av den ytre traseen, Jærlinja. Nå bør også andre politikere gå sammen for å jobbe for Jærlinja. Valg av ny trase har stor betydning for Egersunds utvikling. Kan det være en ide å invitere aksjonsgruppen for å få mere informasjon i saken?

ORDFØREREN svarte at det ble avholdt et møte med en representant fra interessegruppen Jærlinjen mandag. Det vil være nyttig å starte prosessen nå, og ordfører vil arbeide aktivt for at Eigersund sine interesser ivaretas. Her er det viktig å få med næringslivet og befolkningen. I tillegg vil en høre hvordan prosessen planlegges i Statens Vegvesen. En er kjent med at Lund og Bjerkreim har gått sammen for å se på den indre traseen.
Statens Vegvesen kan inviteres til et formannskapsmøte i januar, og saken kan også tas opp i regionråd Dalane.

VARAORDFØREREN orienterte om at denne saken ikke hadde blitt viet veldig stor oppmerksomhet i regionråd Dalane.

ORDFØREREN tok opp situasjonen med krysset Svanavågveien og Hovlandsveien, hvor Statens Vegvesen har satt krav til at krysset må utbedres før de private næringstomtene kan bygges ut. Her bør kommunen gjøre noe slik at en kommer videre i saken.
Følgende ble foreslått (fellesforslag AP + H):

«Rådmannen fremmer en sak til Formannskapet der den fremlegges en modell der Eigersund kommune forskutterer utbedring av krysset Svanavågsveien og Hovlandsveien.»

Votering:
Ordførerens forslag enstemmig vedtatt.

RÅDMANNEN orienterte om Idrettsrådet og Rogaland Fylkeskommune ikke ønsker å ha med en representant i styret for Lagårdshallen. Det haster således med å finne to nye representanter. Kan formannskapet hjelpe til med å finne personer til styret?

VARAORDFØRER foreslo:
"Formannskapet innstiller til Kommunestyret:
Ordfører og varaordfører finner to representanter til styret for Lagårdshallen."

RÅDMANNEN orienterte om at den nye kommunereformen pågår. Ordfører, varaordfører og May Helen H. Ervik (FRP) deltar her. Det pågår drøftinger med Sokndal, Lund og Bjerkreim er avventende. Det legges opp til en ny kommune, og møtene starter opp snarest. Det er også i den forbindelse sendt ut henvendelse til diverse styrer, råd og utvalg om å fremme kandidater som kan være med i prosessgrupper. I juni 2016 tas en avgjørelse.

RÅDMANNEN orienterte om at Politidirektoratet har bestemt at et av hovedkontorene skal legges til sør-vest landet. Valget står på Haugesund eller Stavanger. Høringsfristen er satt til 17.11.15. Kan rådmannen få fullmakt fra formannskapet til å gå inn for at Politidirektoratets hovedkontor legges til Stavanger?
Et enstemmig formannskap er enige i at Stavanger må velges.

MAY HELEN H. ERVIK (FRP) stilte spørsmål om hvordan saken som gjelder NAV`s kontaktsenter går.

ORDFØREREN svarte at det er to pågående sentraliseringsprosesser. Forslaget om å slå sammen Dalane Tingrett med Jæren Tingrett og forslaget om å flytte NAV kontaktsenter Rogaland sin avdeling i Egersund til avdelingen på Sandnes.

Forslaget om sammenslåing av Tingretter skal behandles i Stortinget høsten 2015. Ordfører og varaordfører vil skrive et brev til Rogalandsbenken og minne om høringsuttalelsene gitt av Dalane kommunene og Rogaland fylkeskommune som alle entydig går mot forslaget om sammenslåing. Kontaktsenteret ble ikke behandlet i medbestemmelsesmøtet, og en er derfor usikker hva dette betyr.
Det vil bli skrevet brev til leder i NAV`s kontaktsenter i Bodø og invitere til et møte ang. de 15 arbeidsplassene i Egersund.
Det er også viktig at alle de politiske partiene legger press på saken om å beholde arbeidsplassene i Egersund.

ORDFØREREN stilte spørsmål om byggekomiteen for ny drikkevannskilde kan fortsette med samme personer. Denne komiteen består av Bjørn Carlsen (H), Roger Sæstad (AP) og Ruth Evy Berglyd (SP). Mandatet ble enstemmig fornyet av formannskapet.

FS- 091/15 Vedtak:

Lærlingeklausul i Eigersund kommune

Rådmannen fremmer en sak for Formannskapet som belyser mulighetene for å innføre en lærlingeklausul i Eigersund kommunes innkjøpsrutiner og anbudsutlysninger.

Krysset Svanavågveien - Hovlandsveien

Rådmannen fremmer en sak til Formannskapet der den fremlegges en modell der Eigersund kommune forskutterer utbedring av krysset Svanavågsveien og Hovlandsveien.

Lagårdshallen - representanter til styret

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:
Ordfører og varaordfører finner to representanter til styret for Lagårdshallen.

Vedtaket er enstemmig.

092/15 Søknad om kommunal garanti på ulike baner - Egersund idrettsklubb (EIK) - EIK Fotball

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. Eigersund kommune garanterer med selvskyldnergaranti for lån på totalt 7.500.000 kroner som Egersunds Idrettsklubb tar opp til kunstgrasbaner (fotball).
2. Garantien gjelder for lånets hovedstol maks. 7.500.000 kroner med tillegg av 10 % av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger. Kommunens maksimale garantiansvar kan ikke overstige 7.500.000 kroner + 10 %.
3. Garantiansvaret reduseres i takt med nedbetalingen på lånet og opphører etter 20 år med tillegg av inntil 2 år, jfr garantiforskriftenes § 3.
4. Eigersund kommune forutsetter at det legges nytt banedekke på eksisterende B&G-bane. Denne er et prosjekt som skal realiseres av Egersunds Idrettsklubb innen 31.12.2017.
5. Det etableres pant i B&G-banen (banedekket) og EIK's andel av klubbhuset 7.500.000 kroner.
6. Eksisterende lånegaranti på totalt 1,6 millioner kroner opphører og erstattes med en ny kommunal garanti på refinansiert lån.
7. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide avtale med EIK knyttet opp mot kommunal garanti og etablering av pant.
8. Saken oversendes til Fylkesmann i Rogaland for endelig godkjenning iht. Kommunelovens §51.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Votering:
Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 092/15 Vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. *Eigersund kommune garanterer med selvskyldnergaranti for lån på totalt 7.500.000 kroner som Egersunds Idrettsklubb tar opp til kunstgrasbaner (fotball).*
2. *Garantien gjelder for lånets hovedstol maks. 7.500.000 kroner med tillegg av 10 % av til enhver tid gjeldende hovedstol til dekning av eventuelle påløpte renter og omkostninger. Kommunens maksimale garantiansvar kan ikke overstige 7.500.000 kroner + 10 %.*
3. *Garantiansvaret reduseres i takt med nedbetalingen på lånet og opphører etter 20 år med tillegg av inntil 2 år, jfr garantiforskriftenes § 3.*
4. *Eigersund kommune forutsetter at det legges nytt banedekke på eksisterende B&G-bane. Denne er et prosjekt som skal realiseres av Egersunds Idrettsklubb innen 31.12.2017.*
5. *Det etableres pant i B&G-banen (banedekket) og EIK's andel av klubbhuset 7.500.000 kroner.*
6. *Eksisterende lånegaranti på totalt 1,6 millioner kroner opphører og erstattes med en ny kommunal garanti på refinansiert lån.*
7. *Rådmannen får fullmakt til å utarbeide avtale med EIK knyttet opp mot kommunal garanti og etablering av pant.*
8. *Saken oversendes til Fylkesmann i Rogaland for endelig godkjenning iht. Kommunelovens §51.*

Vedtaket er enstemmig.

093/15 Søknad fra Eigersund kirkelige fellesråd - ombygging Eigerøy arbeidskirke

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. Eigersund kommune øker lånerammen i 2015 med 3,5 millioner kroner – knyttet opp mot ombygging Eigerøy arbeidskirke.
    a. Lånet tas opp med 20 års nedbetaling – uten avdragsutsettelse.
    b. Lånet tas opp som et eget selvstendig lån.
    c. Det legges til grunn økte finansutgifter på totalt 250.000 kr/år som innarbeides i budsjettet.
2. Eigersund kommune søker om at prosjektet Eigerøy arbeidskirke (ombygging) får godkjenning for rentekompensasjon for kirkebygg – hos Husbanken – med en samlet ramme på inntil totalt 4.375.000 kroner (inkludert mva.).
3. Eigersund kirkelige fellesråd kan budsjettere med en samlet ramme på 4.375.000 kroner (inkludert mva) – som finansiers med overføring fra Eigersund kommune (3.500.000 kr) og momsrefusjon (875.000 kr).
4. Mottatt rentekompensasjon trekkes fra samlede finansutgifter hos Eigersund kommune.
5. Gjenstående «udekket» beløp knyttet opp mot dette prosjekt faktureres Eigersund kirkelige fellesråd. Dvs. at Eigersund kommune ikke har netto utgifter til dette prosjekt, uavhengig av rentenivå eller tilskuddsbeløp.
6. Hvis det blir forsinkelse på utbetaling av tilskuddet – som følge av søknad – så må Eigersund kirkelige fellesråd dekke Eigersund kommunes samlede utgifter.
7. Rådmannen får fullmakt til å utforme avtale med Eigersund kirkelige fellesråd vedrørende denne sak og finansieringsordning. Dette omfatter også fastsettelse av fastrente eller flytende rente på lånet.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Votering:
Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 093/15 Vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. *Eigersund kommune øker lånerammen i 2015 med 3,5 millioner kroner – knyttet opp mot ombygging Eigerøy arbeidskirke.*
    a. *Lånet tas opp med 20 års nedbetaling – uten avdragsutsettelse.*
    b. *Lånet tas opp som et eget selvstendig lån.*
    c. *Det legges til grunn økte finansutgifter på totalt 250.000 kr/år som innarbeides i budsjettet.*
2. *Eigersund kommune søker om at prosjektet Eigerøy arbeidskirke (ombygging) får godkjenning for rentekompensasjon for kirkebygg – hos Husbanken – med en samlet ramme på inntil totalt 4.375.000 kroner (inkludert mva.).*
3. *Eigersund kirkelige fellesråd kan budsjettere med en samlet ramme på 4.375.000 kroner (inkludert mva) – som finansiers med overføring fra Eigersund kommune (3.500.000 kr) og momsrefusjon (875.000 kr).*
4. *Mottatt rentekompensasjon trekkes fra samlede finansutgifter hos Eigersund kommune.*
5. *Gjenstående «udekket» beløp knyttet opp mot dette prosjekt faktureres Eigersund kirkelige fellesråd. Dvs. at Eigersund kommune ikke har netto utgifter til dette prosjekt, uavhengig av rentenivå eller tilskuddsbeløp.*
6. *Hvis det blir forsinkelse på utbetaling av tilskuddet – som følge av søknad – så må Eigersund kirkelige fellesråd dekke Eigersund kommunes samlede utgifter.*
7. *Rådmannen får fullmakt til å utforme avtale med Eigersund kirkelige fellesråd vedrørende denne sak og finansieringsordning. Dette omfatter også fastsettelse av fastrente eller flytende rente på lånet.*

Vedtaket er enstemmig.

094/15 Økonomirapport for perioden januar - september 2015

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet innstiller til kommunestyret:

1. De økonomiske rammene til avdelingene økes ikke.
2. Rådmannen får fullmakt til å omprioritere avsatte midler til tjenestekjøp til opprettelse av faste hjemler/årsverk i Helse- og omsorgsavdelingen. Dette knyttet opp mot etablering av ett permanent botilbud i Eigersund kommune. Finansieringen skjer ved at inntil 3.784.000 kroner fra eksisterende tjenestekjøp omprioriteres til bla. fast lønn.
3. Budsjettert premieavvik (inntekt) økes med 4,0 millioner kroner (konto 10910.7431.170) og hvor bruk av premiefond i KLP reduseres med 4,0 millioner kroner (konto 17709.7430.180).
4. Amortisert premieavvik økes med 1 million kroner (konto 10950.7431.170).
5. Årets premieavvik i KLP-ordninger økes med 1 million kroner (konto 10910.7431.170).

6. Vedtak om ekstraordinær nedbetaling av lån - i forbindelse med kommunestyrets vedtak for R2014 (pkt 6) KS-028/15 – reverseres. Vedtatt ekstraordinær nedbetaling av lån på totalt 13,0 millioner kroner avventer sak om mulig botilbud for vanskeligstilte (prosjektet Boligsosialt handlingsprogram).

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Votering:
Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 094/15 Vedtak:

Formannskapet innstiller til kommunestyret:

1. *De økonomiske rammene til avdelingene økes ikke.*
2. *Rådmannen får fullmakt til å omprioritere avsatte midler til tjenestekjøp til opprettelse av faste hjemler/årsverk i Helse- og omsorgsavdelingen. Dette knyttet opp mot etablering av ett permanent botilbud i Eigersund kommune. Finansieringen skjer ved at inntil 3.784.000 kroner fra eksisterende tjenestekjøp omprioriteres til bla. fast lønn.*
3. *Budsjettert premieavvik (inntekt) økes med 4,0 millioner kroner (konto 10910.7431.170) og hvor bruk av premiefond i KLP reduseres med 4,0 millioner kroner (konto 17709.7430.180).*
4. *Amortisert premieavvik økes med 1 million kroner (konto 10950.7431.170).*
5. *Årets premieavvik i KLP-ordninger økes med 1 million kroner (konto 10910.7431.170).*
6. *Vedtak om ekstraordinær nedbetaling av lån - i forbindelse med kommunestyrets vedtak for R2014 (pkt 6) KS-028/15 – reverseres. Vedtatt ekstraordinær nedbetaling av lån på totalt 13,0 millioner kroner avventer sak om mulig botilbud for vanskeligstilte (prosjektet Boligsosialt handlingsprogram).*

Vedtaket er enstemmig.

095/15 Energi og klimaplan for 2012-2020 - Rapport på handlingsprogram

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Saken tas til orientering
2. Rådmannen følger opp ikke påbegynte tiltak, og tiltak som er påbegynt, men ikke gjennomført
3. Rådmannen følger opp tiltak med eksterne ansvarlige

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Forslag fra Frank Emil Moen (AP)
«Til Formannskap og Kommunestyresmøte i desember fremlegges bestilt sak om etablering av Eigersund kommune som Miljøfyrtårnkommune.»

Votering:
Rådmannens innstilling punkt 1-3 enstemmig vedtatt.

Moens forslag til nytt punkt enstemmig vedtatt.

FS- 095/15 Vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. *Saken tas til orientering*
2. *Rådmannen følger opp ikke påbegynte tiltak, og tiltak som er påbegynt, men ikke gjennomført*
3. *Rådmannen følger opp tiltak med eksterne ansvarlige*
4. *Til Formannskap og Kommunestyresmøte i desember fremlegges bestilt sak om etablering av Eigersund kommune somMiljøfyrtårnkommune*

Vedtaket er enstemmig.

096/15 Vurdering av investering i og leasing av driftsmidler

Rådmannens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Votering:
Saken tas til orientering enstemmig vedtatt.

FS- 096/15 Vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

Saken tas til orientering.

Vedtaket er enstemmig.

097/15 Godkjenning av møteprotokoll

Protokoll fra forrige møte godkjennes.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Votering:
Protokollen enstemmig godkjent.

FS- 097/15 Vedtak:

Protokoll fra forrige møte godkjennes.

Vedtaket er enstemmig.

098/15 Klage på skrivemåten av veinavnet Brekkå

Navneutvalgets forslag til vedtak:

1. Klagen fra Kartverket på skrivemåten av veinavnet Brekkå tas ikke til følge. Dette med følgende begrunnelse:
    a. Skrivemåten *«Brekkå»* er godkjent på flere andre lokaliteter i regionen, blant annet i nabokommunen Lund.
    b. Skrivemåten *«Brekkå»* er brukt på kommunens kartverk i M 1:1000 fra 1960-tallet og har vært i offentlig bruk siden den gang.
    c. Skrivemåten *«Brekkå»* samsvarer med den lokale uttalen av navnet.
    d. Kommunen har allerede et veinavn med skrivemåten *«-brekkå»* i etterleddet; *«Skårabrekkå».*
2. Dersom klagenemnda for stedsnavnsaker omgjør kommunens vedtak om skrivemåte, vil kommunen vurdere å gi den aktuelle veien et annet navn.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Votering:
Navneutvalgets innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 098/15 Vedtak:

1. *Klagen fra Kartverket på skrivemåten av veinavnet Brekkå tas ikke til følge. Dette med følgende begrunnelse:*
    a. Skrivemåten «Brekkå» er godkjent på flere andre lokaliteter i regionen, blant annet i nabokommunen Lund.
    b. Skrivemåten «Brekkå» er brukt på kommunens kartverk i M 1:1000 fra 1960-tallet og har vært i offentlig bruk siden den gang.
    c. Skrivemåten «Brekkå» samsvarer med den lokale uttalen av navnet.
    d. Kommunen har allerede et veinavn med skrivemåten «-brekkå» i etterleddet; «Skårabrekkå».
    2. Dersom klagenemnda for stedsnavnsaker omgjør kommunens vedtak om skrivemåte, vil kommunen vurdere å gi den aktuelle veien et annet navn.

Vedtaket er enstemmig.

099/15 Forslag - lønnspolitisk plan for 2015 - 2016

Rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til lønnspolitisk plan 2015 – 2016 vedtas.

21.09.2015 Behandling i Administrasjonsutvalget

Inger-Elin Gridsvåg (UNIO) foreslo:

Følgende endringer under punktet "Lønnspolitiske kriterier:":

Setningen *"Det utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3 i planperioden"* utgår.

Følgende endringer under punktet "Satsningsområder i planperioden:":

Setningen *"Implementere lederavtale med resultatmål for ledere i kapittel 3"* utgår.

Votering:

Rådmannens forslag til vedtak vedtatt med 4 mot 3 stemmer (Unio, Fagforbundet).

ADM- 014/15 Vedtak:

Forslag til lønnspolitisk plan 2015 – 2016 vedtas.

Vedtakets stemmetall fremgår av voteringen.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Forslag fra John Mong (KRF)

«Saken utsettes og sendes tilbake til administrasjonen. Dette for å få hele planen vedlagt."

Votering - utsettelsesforslag:
Mongs forslag enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling kom dermed ikke til votering.

FS- 099/15 Vedtak:

Saken utsettes og sendes tilbake til administrasjonen. Dette for å få hele planen vedlagt.

Vedtaket er enstemmig.

100/15 Nye adressenavn i forbindelse med tildeling av veiadresser til hytter i kommunen.

Navneutvalgets forslag til vedtak:

1. Adresseparsell 2043 gis adressenavn Mastraveien.
2. Adresseparsell 2044 gis adressenavn Æsan.
3. Adresseparsell 2045 gis adressenavn Kjeøy.
4. Adresseparsell 2046 gis adressenavn Rausvågveien.
5. Adresseparsell 2047 gis adressenavn Strusvågen.
6. Adresseparsell 2048 gis adressenavn Seksarvik.
7. Adresseparsell 2049 gis adressenavn Løvågveien.
8. Adresseparsell 2050 gis adressenavn Fyrveien.
9. Adresseparsell 2051 gis adressenavn Myklebuststronde.
10. Adresseparsell 2052 gis adressenavn Grunnesundsholmen.
11. Adresseparsell 2053 gis adressenavn Torsøy.
12. Adresseparsell 2054 gis adressenavn Asperøy.
13. Adresseparsell 2055 gis adressenavn Gamle Jærbanen.
14. Adresseparsell 2056 gis adressenavn Sprælesandveien.
15. Adresseparsell 2057 gis adressenavn Svåvatnet.
16. Adresseparsell 2058 gis adressenavn Havgapet.
17. Adresseparsell 2059 gis adressenavn Vaksvigveien.
18. Adresseparsell 2060 gis adressenavn Fossholmen.
19. Adresseparsell 2061 gis adressenavn Hestnesholman.
20. Adresseparsell 2062 gis adressenavn Losveien.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Tilleggsforslag fra Unn Therese Omdal (AP) - (fellesforslag fra Ap, Høyre og Krf):
1. «Formannskapet overtar navneutvalgets ansvarsområde
2. Eigersund kommune inviterer kommunens innbyggere til en idédugnad om hvilke historiske navn som kan brukes nårfremtidige veier skal navngis.»

Votering:
Navneutvalgets innstilling enstemmig vedtatt.
Omdals fellesforslag til nye punkt estemmig vedtatt.

FS- 100/15 Vedtak:

1. *Adresseparsell 2043 gis adressenavn Mastraveien.*
2. *Adresseparsell 2044 gis adressenavn Æsan.*
3. *Adresseparsell 2045 gis adressenavn Kjeøy.*
4. *Adresseparsell 2046 gis adressenavn Rausvågveien.*
5. *Adresseparsell 2047 gis adressenavn Strusvågen.*

6. *Adresseparsell 2048 gis adressenavn Seksarvik.*
7. *Adresseparsell 2049 gis adressenavn Løvågveien.*
8. *Adresseparsell 2050 gis adressenavn Fyrveien.*
9. *Adresseparsell 2051 gis adressenavn Myklebuststronde.*
10. *Adresseparsell 2052 gis adressenavn Grunnesundsholmen.*
11. *Adresseparsell 2053 gis adressenavn Torsøy.*
12. *Adresseparsell 2054 gis adressenavn Asperøy.*
13. *Adresseparsell 2055 gis adressenavn Gamle Jærbanen.*
14. *Adresseparsell 2056 gis adressenavn Sprælesandveien.*
15. *Adresseparsell 2057 gis adressenavn Svåvatnet.*
16. *Adresseparsell 2058 gis adressenavn Havgapet.*
17. *Adresseparsell 2059 gis adressenavn Vaksvigveien.*
18. *Adresseparsell 2060 gis adressenavn Fossholmen.*
19. *Adresseparsell 2061 gis adressenavn Hestnesholman.*
20. *Adresseparsell 2062 gis adressenavn Losveien.*

- *Formannskapet overtar navneutvalgets ansvarsområde*
- *Eigersund kommune inviterer kommunens innbyggere til en idédugnad om hvilke historiske navn som kan brukes nårfremtidige veier skal navngis.*

Vedtaket er enstemmig.

101/15 Referatsaker

De framlagte referatsakene tas til orientering.

Underliggende saker:

Saksnummer	Tittel
037/15	Felles brukerutvalg - årsmelding for 2014
038/15	Halvårsrapport Uninor og AKS for 1. halvår 2015
039/15	Ønsker kandidat til Norges Vels Grunderpris for 2016

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

RS 038/15 - *Halvårsrapport og AKS for 1.halvår 2015.*

JOHN MONG (KRF) viste til halvårsrapporten og sa at det er bra at sykefraværet er lavt.

---- 0 ----

RS 039/15 - *Ønsker kandidat til Norges Vels Grunderpris for 2016.*

BJØRN CARLSEN (H) sa at det er mange gode kandidater som kunne vært foreslått til grunderprisen for 2016. Dette bør kunngjøres for flere enn hovedutvalgene.

RUTH EVY BERGLYD (SP) ba om at dette publiseres på kommunens nettside for å nå ut til flest mulig.

Dersom formannskapets medlemmer har kandidater, så kan disse sendes administrasjonen (ordfører eller politisk sekretær) så blir de videresendt.

---- 0 ----

Formannskapet hadde ingen merknader til de øvrige referatsakene.

Votering:
Det fremkom ingen forslag i saken.

FS- 101/15 Vedtak:

Det ble ikke fattet vedtak i saken.

102/15 Avlastningstilbud for barn og unge

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet fatter følgende vedtak i saken:

1. Rådmannen utreder muligheten for å ta i bruk et ekstra kommunalt bygg til bruk som avlastningsbolig.
2. Rådmannen vurderer å innarbeide kostnader til oppstart av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig og barnebolig i budsjett 2016 – 2019.

14.10.2015 Behandling i Felles brukerutvalg

Forslag fra Beate Kydland (brukerrepr.)

1. "Rådmannen tar i bruk kommunalt bygg med universell utforming som utvidet avlastning fra 01.01.2016 for å imøtekomme dagens behov for barn og unge psykisk utviklingshemmede. Det skal gis avlastning til den enkelte er etablert i egen bolig sammen med javnaldrende.
2. Rådmannen innarbeider kostnader til oppstart av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig i budsjett 2016-2019.
3. Barnebolig er et hjem, og skal ligge adskilt fra avlastningsbolig og dagsenter.
4. Felles brukerutvalg ber om å få en sak som omhandler status og planer for dagtilbud for psykisk utviklingshemmede."

Votering:
Kydlands forslag enstemmig vedtatt mot 0 stemmer for rådmannens innstilling.

BRU- 037/15 Vedtak:

1. *Rådmannen tar i bruk kommunalt bygg med universell utforming som utvidet avlastning fra 01.01.2016 for å imøtekomme dagens behov for barn og unge psykisk utviklingshemmede.*

Det skal gis avlastning til den enkelte er etabler i egen bolig sammen med javnaldrende.

2. *Rådmannen innarbeider kostnader til oppstart av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig i budsjett 2016-2019.*
3. *Barnebolig er et hjem, og skal ligge adskilt fra avlastningsbolig og dagsenter.*
4. *Felles brukerutvalg ber om å få en sak som omhandler status og planer for dagtilbud for psykisk utviklingshemmede.*

Vedtaket er enstemmig.

19.10.2015 Behandling i Levekårsutvalg

Forslag fra Bente Gravdal (AP) ()

1. "Rådmannen frigjør/tar i bruk et ekstra kommunalt bygg med universell utforming som utvidet avlastning for å imøtekomme dagens behov. Frem til ekstra bygg står klar til bruk, ivaretas tjenestemottakernes behov gjennom nåværende tilbud eller gjennom foreslåtte tilbud som de foresatte anser som tjenlig.

   Med mindre annet er omforent med foresatte, skal det gis avlastning sammen med jevnaldrende frem til nytt botilbud foreligger.
1. Rådmannen utreder kostnader til oppføring av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig. Permanente boliger bør være adskilt fra avlastningsbolig og dagsenter."

Forslag fra Bente Gravdal (AP) ()

1. *Rådmannen frigjør/tar i bruk et ekstra kommunalt bygg med universell utforming som utvidet avlastning for å imøtekomme dagens behov. Frem til ekstra bygg står klar til bruk, ivaretas tjenestemottakernes behov gjennom nåværende tilbud eller gjennom foreslåtte tilbud som de foresatte anser som tjenlig.*

   Med mindre annet er omforent med foresatte, skal det gis avlastning sammen med jevnaldrende frem til nytt botilbud foreligger.

1. *Rådmannen utreder kostnader til oppføring av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig. Permanente boliger bør være adskilt fra avlastningsbolig og dagsenter.*

Votering:
Gravdals forslag enstemmig vedtatt med 0 stemmer for rådmannens innstilling.

LKU- 002/15 Vedtak:

1. Rådmannen frigjør/tar i bruk et ekstra kommunalt bygg med universell utforming som utvidet avlastning for å imøtekomme dagens behov. Frem til ekstra bygg står klar til bruk, ivaretas tjenestemottakernes behov gjennom nåværende tilbud eller gjennom foreslåtte tilbud som de foresatte anser som tjenlig.

Med mindre annet er omforent med foresatte, skal det gis avlastning sammen med

jevnaldrende frem til nytt botilbud foreligger.

2. Rådmannen utreder kostnader til oppføring av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig. Permanente boliger bør være adskilt fra avlastningsbolig og dagsenter.

Vedtaket er enstemmig.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Forslag fra Frank Emil Moen (AP)

1. «Rådmannen frigjør/tar i bruk et ekstra kommunalt bygg med universell utforming som utvidet avlastning for å imøtekomme dagens behov. Frem til ekstra bygg står klar til bruk, ivaretas tjenestemottakernes behov gjennom nåværende tilbud eller gjennom foreslåtte tilbud som de foresatte anser som tjenlig.

   Med mindre annet er omforent med foresatte, skal det gis avlastning sammen med jevnaldrende frem til nytt botilbud foreligger.

2. Rådmannen utreder kostnader til oppføring av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig. Permanente boliger bør være adskilt fra avlastningsbolig og dagsenter."

- Nye dokumenter i saken:
  Vedtak fra Felles brukerutvalg 14.10.2015 - sak 37/15 og vedtak fra Levekårsutvalget 19.10.2015 - sak 002/15.

Votering:
Moens forslag enstemmig vedtatt mot 0 stemmer for rådmannens innstilling.

FS- 102/15 Vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. *Rådmannen frigjør/tar i bruk et ekstra kommunalt bygg med universell utforming som utvidet avlastning for å imøtekomme dagens behov. Frem til ekstra bygg står klar til bruk, ivaretas tjenestemottakernes behov gjennom nåværende tilbud eller gjennom foreslåtte tilbud som de foresatte anser som tjenlig.*
   Med mindre annet er omforent med foresatte, skal det gis avlastning sammen med jevnaldrende frem til nytt botilbud foreligger.

2. *Rådmannen utreder kostnader til oppføring av nybygg som skal romme ny avlastningsbolig. Permanente boliger bør være adskilt fra avlastningsbolig og dagsenter.*

Vedtaket er enstemmig.

103/15 Søknad om tomt til redusert pris, bygging av 4 boliger tilrettelagt for funksjonshemmede

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Tomt B24 på Hestnes selges for pris som er oppgitt i salgsprospektet, kr. 2,3 mill.
2. Kommunen bygger et bygg på tomt B24 på Hestnes som skal romme 4 leiligheter, et fellesareal og personalfasiliteter. Før bygging igangsettes må det foreligge garantier fra Husbanken om at tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.
3. Det utarbeides avtale med 4 navngitte brukere om videresalg av leiligheter, og det opprettes et sameie-/ boligbyggerlagsmodell. Boligene videreselges til pris som dekker tomtekostnad og byggekostnader, med fratrekk av støtte kommunen får fra Husbanken.

19.10.2015 Behandling i Levekårsutvalg

Forslag fra Kristin Fardal Hovland (SV)

Rådmannens pkt. 1 endres til:

> "1. Tomt B24 i Hestnes selges med en prisreduksjon på 25 % av ordinær kjøpesum, jfr. "Regler for tildeling av kommunale boligtomter og næringstomter i Eigersund kommune."

Forslag fra Torbjørn Aakre (FrP) ()

Rådmannens pkt. 1 endres til:

> "1. Eigersund kommune selger tomten til brukerne uten fortjeneste, og at dette skal gå i null."

Nytt pkt. 7:

> 7. Eigersund kommune bør også sette av tomter til fremtidig bruk for funksjonshemma siden behovet vil komme igjen om noen år."

Tillegg til rådmannens forslag som mangler

4. Finansutgifter på oppføring av bygg forutsettes dekket av 4 navngitte brukere.
5. Før bygging igangsettes må det foreligge garantier fra Husbanken om at tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.
6. Rådmannen får fullmakt til å utarbeide avtale med 4 navngitte brukere. Avtalen signeres av ordfører.

Votering:

Rådmannens innstilling pkt. 2 - pkt. 6 enstemmig vedtatt.
Aakres forslag til nytt pkt. 7 enstemmig vedtatt.

Aakres forslag til endring av pkt. 1 falt med 10 stemmer mot 1 stemme (FrP).

Rådmannens forslag til pkt. 1 ble vedtatt med 8 stemmer mot 3 stemmer for Hovlands forslag (SV+SP+FrP).

LKU- 008/15 Vedtak:

1. *Tomt B24 på Hestnes selges for pris som er oppgitt i salgsprospektet, kr. 2,3 mill.*

1. *Kommunen bygger et bygg på tomt B24 på Hestnes som skal romme 4 leiligheter, et fellesareal og personalfasiliteter. Før bygging igangsettes må det foreligge garantier fra Husbanken om at tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.*

1. *Det utarbeides avtale med 4 navngitte brukere om videresalg av leiligheter, og det opprettes et sameie-/ boligbyggerlagsmodell. Boligene videreselges til pris som dekker tomtekostnad og byggekostnader, med fratrekk av støtte kommunen får fra Husbanken.*

2. *Finansutgifter på oppføring av bygg forutsettes dekket av 4 navngitte brukere.*

3. *Før bygging igangssettes må det foreligge garantier fra Husbaken om tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.*

4. *Rådmannen får fullmakt til å utarbeide avtale med 4 navngitte brukere. Avtalen signeres av ordfører.*

5. *Eigersund kommune bør også sette av tomter til fremtidig bruk for funksjonshemma siden behovet vil komme igjen om noen år.*

Vedtakets stemmetall fremgår av voteringen.

21.10.2015 Behandling i Formannskapet

Forslag fra Ruth Evy Berglyd (SP)
Endring i punkt 7- levekårsutvalgets innstilling:
«Eigersund kommune bør også sette av tomter til fremtidig bruk for mennesker med nedsatt funksjonsevne.»
Trukket før votering.

Forslag fra May Helen Hetland Ervik (FRP)
Nytt punkt 1:
«Tomt B24 i Hestnes selges med en prisreduksjon på 25 % av ordinær kjøpesum.»

Endring i punkt 7 – levekårsutvalgets innstilling:
«Eigersund kommune bør også sette av tomter til fremtidig bruk for mennesker med nedsatt funksjonsevne i nærheten av tomt B24.»
Trukket før votering.

- Nytt dokument i saken:
  Vedtak fra Levekårsutvalget 19.10.2015 - sak 008/15.

Votering:
Erviks forslag til nytt punkt 1 vedtatt med 9 stemmer mot 2 stemmer for rådmannens innstilling punkt 1 (Bjørn Carlsen og Leif Erik Egaas,H).
Rådmannens innstilling punkt 2-6 enstemmig vedtatt.

FS- 103/15 Vedtak:

Formannskapet innstiller til Kommunestyret:

1. *Tomt B24 i Hestnes selges med en prisreduksjon på 25 % av ordinær kjøpesum.*
2. *Kommunen bygger et bygg på tomt B24 på Hestnes som skal romme 4 leiligheter, et fellesareal og personalfasiliteter. Før bygging igangsettes må det foreligge garantier fra Husbanken om at tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.*
3. *Det utarbeides avtale med 4 navngitte brukere om videresalg av leiligheter, og det opprettes et sameie-/ boligbyggerlagsmodell. Boligene videreselges til pris som dekker tomtekostnad og byggekostnader, med fratrekk av støtte kommunen får fra Husbanken.*
4. *Finansutgifter på oppføring av bygg forutsettes dekket av 4 navngitte brukere.*
5. *Før bygging igangsettes må det foreligge garantier fra Husbanken om tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.*
6. *Rådmannen får fullmakt til å utarbeide avtale med 4 navngitte brukere. Avtalen signeres av ordfører.*

Vedtakets stemmetall fremgår av voteringen.

21.10.2015 Behandling i Felles brukerutvalg

Åshild Bakken erklærte seg inhabil i saken da hun var saksbehanler i første sak i forbindelse med utbygging på Hestnes - prisfastsetting av kommunale tomter i 2013, jfr. KL § 40.3 - punkt b , og trådte ut. Utvalget hadde ingen merknader, og Rieko van Silhouft (KRF) tok sete.

---- 0 ----

Forslag fra Rieko van Silfhout (KRF)
Formannskapets innstilling punkt 3 med endring/tilføyning:
"Det utarbeides avtale med 4 navngitte brukere om videresalg av leiligheter, og det opprettes et sameie-/ boligbyggerlagsmodell. Boligene videreselges til pris som dekker tomtekostnad og byggekostnader, med fratrekk av støtte kommunen får fra Husbanken og kostnader knyttet til personalbase og prosentvis andel av tomt/parkering ansatte."

Forslag fra Mette Wersland (bru)
"Punkt 4 i Formannskapets innstilling utgår."

- Nytt dokument i saken:
  Vedtak fra Levekårsutvalget 19.10.2015 - sak 008/15 og Formannskapets møte 21.10.2015 - sak 103/15.

Votering:
Rådmannens innstilling falt enstemmig.
Formannskapets innstilling punkt 1-2-5-6 enstemmig vedtatt.
van Silhoufts tillegg til Formannskapets innstilling punkt 3 enstemmig vedtatt.
Werslands forslag til at punkt 4 utgår vedtatt med 6 stemmer mot 2 stemmer for Formannskapets innstilling (Edmund Iversen (bru) og Bujar Shehi (bru).

BRU- 040/15 Vedtak:

1. *Tomt B24 i Hestnes selges med en prisreduksjon på 25 % av ordinær kjøpesum.*
2. *Kommunen bygger et bygg på tomt B24 på Hestnes som skal romme 4 leiligheter, et fellesareal og personalfasiliteter. Før bygging igangsettes må det foreligge garantier fra Husbanken om at tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.*
3. *Det utarbeides avtale med 4 navngitte brukere om videresalg av leiligheter, og det opprettes et sameie-/ boligbyggerlagsmodell. Boligene videreselges til pris som dekker tomtekostnad og byggekostnader, med fratrekk av støtte kommunen får fra Husbanken og kostnader knyttet til personalbase og prosentvis andel av tomt/parkering ansatte.*
4. *Før bygging igangsettes må det foreligge garantier fra Husbanken om tilskudd til boenhetene vil bli utbetalt når boligene er klar for innflytting.*
5. *Rådmannen får fullmakt til å utarbeide avtale med 4 navngitte brukere. Avtalen signeres av ordfører.*

Vedtakets stemmetall fremgår av voteringen.

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 04.09.2015
Arkiv: : FE - 520, TI - &30
Arkivsaksnr.: 13/373
Journalpostløpenr.: 15/24377

Avdeling: Sentraladministrasjonen
Enhet: Seksjon personalutvikling
Saksbehandler: Kristin Bø Haugeland
Stilling: Kommunalsjef Personal
Telefon: 51 46 80 15
E-post: kristin.haugeland@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
014/15	Administrasjonsutvalget	21.09.2015
099/15	Formannskapet	21.10.2015
107/15	Formannskapet	18.11.2015

Forslag - lønnspolitisk plan for 2015 - 2016

Sammendrag:

Gjeldende lønnspolitisk plan for Eigersund kommune er for perioden 2013 – 2014, men ble høsten 2014 forlenget til våren 2015 pga endringer i sentralt fastsatt lønnssystemet for ansatte i kapittel 4. Det var behov for å se nærmere på hvilke konsekvenser denne endringen vil få for den lokale lønnspolitikken.

Denne saken gjelder forslag til ny lønnspolitisk plan for perioden 2015 – 2016. Forslaget er utarbeidet i en partsammensatt arbeidsgruppe.

Rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til lønnspolitisk plan 2015 – 2016 vedtas.

Møtebehandling fra Administrasjonsutvalget 21.09.2015

ADM - behandling:

Inger-Elin Gridsvåg (UNIO) foreslo:

Følgende endringer under punktet "Lønnspolitiske kriterier:":

Setningen *"Det utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3 i planperioden"* utgår.

Følgende endringer under punktet "Satsningsområder i planperioden:":

Setningen *"Implementere lederavtale med resultatmål for ledere i kapittel 3"* utgår.

Votering:

Rådmannens forslag til vedtak vedtatt med 4 mot 3 stemmer (Unio, Fagforbundet).

ADM-014/15 vedtak:

Forslag til lønnspolitisk plan 2015 – 2016 vedtas.

Vedtakets stemmetall fremgår av voteringen.

Møtebehandling fra Formannskapet 21.10.2015

FS - behandling:
«Saken utsettes og sendes tilbake til administrasjonen. Dette for å få hele planen vedlagt."

Votering - utsettelsesforslag:
Mongs forslag enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling kom dermed ikke til votering.

FS-099/15 vedtak:

Saken utsettes og sendes tilbake til administrasjonen. Dette for å få hele planen vedlagt.

Vedtaket er enstemmig.

Du finner oversikt over alle dokumenter i saken på kommunens nettsider,
www.eigersund.kommune.no - Politiske saksdokumenter: http://bit.ly/1IywnuF
Velg møtedato, finn saken, velg Gå til arkivsaken.

Saksgang:
Legges frem for administrasjonsutvalget til uttale og blir endelig vedtatt av Formannskapet.

Eventuell tidligere politisk behandling:
Revidering av lønnspolitisk dokument skal skje jevnlig, og det legget opp til en behandling ca 2. hvert år.

Andre opplysninger / fakta i saken:
Forslag til lønnspolitisk plan for perioden 2015 – 2016 har vært utarbeidet i en partsammensatt gruppe som har bestått av følgende personer:

Kristin Bø Haugeland	Kommunalsjef Personal	Leder for gruppen
Ragnhild Langfeldt	Seniorrådgiver	sekretær/ medlem
Inger-Elin Gridsvåg	Unio	Ansattes representant
Heidi I. Gravdal	LO-K	Ansattes representant
Torild S.U.Bowitz	YS-K	Ansattes representant

Akademikergruppen fikk tilbud om å delta i arbeidsgruppen, men valgte ikke å være representert.

Arbeidsgruppen anbefaler at en tar utgangspunkt i nåværende plan, og de lokale partene er enige om noen mindre justeringer. Forslag til plan følger som vedlegg – og i forslaget fremkommer de ønskede endringene. Arbeidsgruppen er av den oppfatning at nåværende plan er kortfattet og tydelig når det gjelder mål, kriterier og satsningsområder. En kortfattet plan vil være med å gjøre den lettere tilgjengelig for våre ansatte.

Vedlegg 2 i den lønnspolitiske planen er en oversikt over hvilken lønn de lokale parter har blitt enige om i lokale forhandlinger. Vedlegget er til revidering og vil bli lagt med planen så snart den er justert ihht sentrale endringer i nytt lønnssystem. Vedtatt lønnspolitisk plan vil bli sendt ut til enhetene og lagt ute på Qm+ (kommunens kvalitetssystem) og på kommunens nettside slik at den er lett tilgjengelig elektronisk.

Forslaget er sendt ut på høring til kommunens fagforeninger, og følgende fagforeninger har levert inn høringsuttalelser innenfor fristen: Fagforbundet, FO, NSF og Utdanningsforbundet. Høringsuttalelsene følger saken og vil bli kommentert under rådmannens vurderinger.

Rådmannens vurderinger:
Eigersund kommune har valgt å utarbeide det lønnspolitiske dokumentet i samarbeid med de tillitsvalgte selv om dette i utgangspunktet er arbeidsgivers dokument for kommunens lønnspolitikk. Med å ha et dokument som de lokale parter har utarbeidet i fellesskap vil det være med å sette gode rammer når lønnspolitikken skal fastsettes i lokale forhandlinger.

Den partsammensatte arbeidsgruppen er enig i innholdet i forslaget, men det har vært uenighet knyttet til ett punkt. Ansattes representanter valgte ikke å ta dissens på dette, men varslet at de ville komme tilbake til dette i høringsuttalelsene. Noe de også har gjort.

Da budsjett for 2011 ble behandlet ble det fattet følgende vedtak:

Pkt 28 e): «*Det innføres lederavtaler med hver enkelt enhetsleder, hvor det stilles krav om gjensidige forventinger på ulike parametere. Lønnsutviklingen til lederne styres ut fra måloppnåelsen i henhold til lederavtalene.»*

I forslaget til nytt lønnspolitisk dokument fremkommer dette under avsnitt for lønnspolitiske kriterier: «*Det utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3 i planperioden»* og under avsnitt for Satsningsområder i planperioden: «*Implementere lederavtale med resultatmål for*

ledere i kapittel 3».

Det er nå utarbeidet resultatmål for ledere i kapittel 3, og en bruker 2015 til å implementere dette i organisasjonen. Det er ikke laget systemer for å koble måloppnåelse av resultatmål direkte mot lønn. En har kartlagt om det er andre kommuner som har utarbeidet gode systemer på dette, men har så langt ikke funnet det. Det er mange kommuner som har resultatmål for sine ledere, og de bruker resultater av disse når arbeidsgiver skal gjøre prioriteringer i forhandlinger. En har ikke funnet kommuner som har systemer som knytter resultatoppnåelse til lønn på andre måter enn dette.

Det aktuelle vedtaket i budsjett 2011 ble fremmet politisk, og det var ikke prosesser knyttet til høring/ drøfting med tillitsvalgte. De har derfor ikke hatt anledning til å komme med sine synspunkter på dette.

Kommentarer til høringsuttalelsene:
Rådmannen kommenterer innspill fra fagforeningene etter at disse er presentert.

FO:
FO ber om at setningen «*Det utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3 i planperioden»* tas ut. Begrunnelsen er at en ikke har lykkes med å finne gode kriterier for å knytte resultater til lønn. De ønsker også at punktet «*implementere lederavtale med resultatmål for ledere i kapittel 3*» tas ut. Ut over det har FO ingen kommentarer.

NSF:
NSF ønsker at de samme setningene som FO henviser til skal fjernes fra forslag til lønnspolitisk plan. Bakgrunnen er at NSF ikke ser hensikten med at dette skal inn i lønnspolitisk plan og bli bindende. Ut over det har NSF ingen innvendinger mot forslaget.

Fagforbundet:
Fagforbundet ønsker at en under lønnspolitiske mål – delmål – skal ta bort siste del av punktet: Ved lønnsfastsettelse tas det hensyn til stillingens kompleksitet, og den enkelte ansattes kompetanse, ansvar, innsats og resultatoppnåelse. De ønsker også at tidligere setninger knyttet til lederkriterier tas ut. Ut over det ingen forslag til endringer.

Utdanningsforbundet:
Utdanningsforbundet ønsker å endre den samme setningen som Fagforbundet under lønnspolitiske mål - delmål, men ønsker å ha med ansvar – dvs styrke innsats og resultatoppnåelse. De ønsker også at setninger knyttet til lederkriterier knyttet til lønn tas ut. Dette begrunnes med at ledernes oppnådde resultatmål verken er eller skal være utslagsgivende for lønnsfastsettelsen og at det dermed ikke skal stå i en lønnspolitisk plan. De mener at det er og må være objektive kriterier for differensiering av lederlønn i de ulike avdelingene. Ellers er det ingen ønsker om endringer.

Rådmannens kommentarer til høringsuttalelser:
Når det gjelder ønske fra Fagforbundet og Utdanningsforbundet om å fjerne at ansvar, innsats og resultatoppnåelse ved lønnsfastsettelse så anbefaler ikke rådmannen å gjøre en slik endring. Den foreslåtte setningen er en direkte avskrift av hovedtariffavtalen som de sentrale parter er enige om. (kapittel 4B pkt 3) Dette bør de lokale parter forholde seg til samt videreføre i den lokale lønnspolitikken.

Når det gjelder forhold knyttet til resultatmål og lønnsfastsettelse så mener rådmannen at en har formulert dette forsiktig i forslaget. Selve resultatmål er under implementering i organisasjonen og en vil evaluere i etterkant. Som tidligere nevnt er det vanskelig å finne et system med direkte

knytning mellom måloppnåelse og lønnsfastsettelse. Rådmannen anbefaler at formuleringer i forslaget blir stående, og at en arbeider kontinuerlig med å finne et slikt system. En har vært i kontakt med KS for å høre om de har kommuner som de vil anbefale, men har ikke fått noen anbefalinger. En har også dialog med kommuner i Rogaland som arbeider med denne problemstillingen.

Universell utforming:

Ikke aktuell

Økonomiske konsekvenser:

Ikke direkte, men indirekte gjennom lokale forhandlinger.

Driftsmessige forhold	Inneværende år	Neste år	År 3
Sum			

Investeringsmessige forhold	Inneværende år	Neste år	År 3
Sum			

Legg inn nye linjer/fjern tomme linjer ved behov. Detaljeringsnivå vil være avhengig av sakstype. Merk at samtlige saker som har økonomiske konsekvenser **skal** forelegges økonomisjefen **før** saken leveres til godkjenning/politisk sekretariat. Tabellene kan kun slettes dersom det er påført at det ikke er noen økonomiske konsekvenser.

Alternative løsninger:

Formannskapet kan vedta andre momenter enn det som fremkommer i forslaget.

Dokumenter vedlagt saken

DokID	Tittel
410495	Forslag rev. lønnspolitisk plan 2015-2016.doc
418142	Uttalelse vedr. revidering av lønnspolitisk plan for Eigersund kommune 2015 - 2016
418665	Høringsuttalelse lønnspolitisk plan 2015.doc
419372	Høringsuttalelse lønnspolitisk plan
419375	Høringsuttalelse lønnspolitisk plan

Forslag til revidert

LØNNSPOLITISK PLAN

FOR

EIGERSUND KOMMUNE

2015 – 2016

~~**Vedtatt av formannskapet 4. juni 2013**~~

(Websak: sak 13/373 – Lønnspolitisk plan for Eigersund kommune)

Ansvarlig for ajourhold:
Seksjon personalutvikling
Eigersund kommune
Postboks 580
4379 EGERSUND
Tlf. 51 46 80 00 – Telefaks: 51 46 80 39 – Epost: post@eigersund.kommune.no

Innledning:

Lønns- og tariffspørsmål blir regulert gjennom hovedtariffavtalen som blir utarbeidet av de sentrale tariffparter. I hovedtariffavtalen står det at kommunen skal utarbeide en lønnspolitisk plan som skal fastsette den lokale lønnspolitikken for perioden.

Rådmannen har valgt at forslag til lønnspolitisk plan er utarbeidet i en partsammensatt gruppe. På den måten vil dokumentet være noe de lokale parter bruker i forkant av lokale forhandlinger. Resultater av lokale forhandlinger er den lokale lønnspolitikken på forhandlingstidspunktet. Det vil dermed være behov for en revidering av planen etter at lønnsforhandlingene er sluttført.

Eigersund kommune har ulike dokumenter som fastsetter kommunens arbeidsgiverpolitikk:

- Strategisk kompetanseplan
- Personalpolitisk plan
- Lønnspolitisk plan

Nåværende hovedtariffavtale gjelder frem til ~~30.04.2014~~ 30.04.2016.

Lønnspolitiske mål:

Hovedmålsetningen med den lokale lønnspolitikken er:

- ***At kommunen har rett antall ansatte med rett kompetanse til enhver tid.***
- ***Den lokale lønnspolitikken skal bidra til å sikre kvalitative gode tjenester***

Dette kan igjen brytes ned til følgende delmål:

- ✓ Lokal lønnpolitikk skal være forutsigbart og kjent for alle ansatte
- ✓ Alle grupper av ansatte skal sikres en lønnsutvikling sentralt/ lokalt. Den lokale lønnspolitikken skal bidra til å rette opp ~~uønskede~~ skjevheter som oppstår
- ✓ Ved lønnsfastsettelse tas det hensyn til stillingens kompleksitet, og den enkelte ansattes kompetanse, ansvar, innsats og resultatoppnåelse.
- ✓ Lønn skal være ett av flere virkemidler for å rekruttere, beholde og utvikle kompetente og engasjerte medarbeidere på alle nivå i organisasjonen.
- ✓ Kommunens lønnsnivå skal så langt som mulig være konkurransedyktig.
- ✓ Faglig karriereutvikling skal gjenspeiles i lønn som et alternativ til en administrativ karrierevei

Inndeling av forhandlingskapitler:

Lønnssystemet innen KS er delt inn i følgende forhandlingskapitler:

- ***Kapittel 4***: gjelder de fleste ansatte i kommunen. Her fordeles lønn på to måter: gjennom årlige sentrale forhandlinger og i lokale lønnsforhandlinger. (hovedsaklig 2. hvert år)
- ***Kapittel 5***: Gjelder ansatte med en høyere akademisk utdannelse. I Eigersund kommune gjelder dette også noen ansatte med faglederansvar. Her fordeles lønn gjennom årlig lokal lønnsdannelse

- ***Kapittel 3 - mellomledere***: Dette gjelder mellomledere (enhetsledere) i Eigersund kommune. Dette er ledere med faglig, økonomisk og personalansvar og som rapporterer til kommunalsjef i linje. Her fordeles lønn gjennom årlig lokal lønnsdannelse
- ***Kapittel 3 – rådmannens ledergruppe***: Gjelder kommunalsjefer som er i rådmannens ledergruppe. Lønn fastsettes årlig lokalt av formannskapet.

Ut over lokale forhandlinger/ lokal lønnsdannelse kan fagforeninger be om **egne forhandlinger** dersom det er saklig grunn for det:

Betydelige organisatoriske og/ eller bemanningsmessige endringer (HTA 4.A.2)
Betydelig endringer i en stillings arbeids- og ansvarsområde (HTA 4.A.2)
Rekruttere og beholde arbeidstakere (HTA 4.A.3 / 5.3)
Kompetansehevende etter-/videreutdanning (HTA 4.A.2 / 4.A.4)

Lønnspolitiske kriterier:

Mål for lønnspolitikken vil danne rammen for den lokale lønnsdannelsen. Satsningsområder, skjevheter og prioriterte områder vil bli diskutert på drøftingsmøter og endelig fastsatt i lokale forhandlinger. Vedlegg 2 – lokal lønnspolitikk i Eigersund kommune – viser hva som er den lokale lønnspolitikken akkurat nå. Det kan bli større og mindre endringer i disse gjennom de lokale forhandlingene.

Den lokale lønnspolitikken blir bl.a fastsatt ut fra følgende kriterier:

- Stillingens kompleksitet/ ansvarsområde
- Spesielle ansvarsområder for en tidsbegrenset periode (funksjonstillegg)
- Relevant etter- og videreutdanning
- Realkompetanse
- Lokale lønnsrammer som er høyere enn sentrale lønnsrammer
- Lokal inndeling av ansiennitet som er annerledes en det som er fastsatt sentralt
- Stillinger det er vanskelig å rekruttere til

Det utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3 i planperioden.

Satsningsområder i planperioden:

I perioden 2015 – 2016 vil det være følgende satsningsområder:

- Utarbeide statistikk og bygge denne opp over år. Statistikk vil bli utlevert til tillitsvalgte i forkant av de lokale lønnsforhandlingene.
- Implementere lederavtale med resultatmål for ledere i kapittel 3
- ~~Vurdere videreutvikling av stipendordning for studenter (høyskolegruppen)~~
- Se på kriterier for faglig karrierevei
- ~~Kartlegge~~ Utarbeide aktuelle objektive kriterier for differensiering av lederlønn i de ulike avdelinger
- ~~Utarbeide strategisk kompetanseplan for alle avdelinger i kommunen~~
- Vurdere kriterier for bruk av ulike merkantile stillingskoder
- Implementere nytt lønnssystem pr. 1.5.2015

Vedlegg:

Vedlegg 1: Årshjulet for lokal lønnsdannelse i Eigersund kommune
Vedlegg 2: Lokal lønnspolitikk i Eigersund kommune pr. 01.05.2015

Vedlegg 1: Årshjulet for lokal lønnsdannelse i Eigersund kommune

1. mai 2015	Mellomoppgjør i kapittel 4 blir fastsatt av de sentrale parter. Kostnader av lønnsoppgjøret beregnes Vedlegg 2 – lokal lønnspolitikk oppdateres
Juni 2015	Det gjennomføres drøftingsmøte for kapittel 3 og 5 ~~(og eventuelt kapittel 4 dersom det blir lokale forhandlinger i dette kapittelet)~~
Juli 2015	Det utarbeides relevante statistikker så snart lønnsoppgjøret er oppdatert i lønns- og personalsystemet
August 2015	Drøftingsmøte nr. 2 for kapittel 3 og 5 (~~og eventuelt kapittel 4 dersom det blir lokale forhandlinger i dette kapittelet)~~. Statistikk og andre relevante lønnsopplysninger deles ut til tillitsvalgte. Endring/ utbetaling av sentrale tillegg i kapittel 4.
Aug./sept. 2015	Kartlegge aktuelle objektive kriterier for fastsettelse av lederlønn.
Oktober 2015	Det gjennomføres årlig lokal lønnsdannelse for kap 3 og 5 ~~(evnt kap. 4)~~
Desember 2015	Så snart den lokale lønnsdannelsen for kap 3 og 5 ~~(evnt kap 4)~~ er gjennomført skal forhandlingene evalueres. Det avklares på evalueringsmøte om det er behov for å ha en gjennomgang av lønnspolitisk plan for revidering.
Januar 2016	Drøftingsmøte kapittel 4 hvor en ser på det nye lønnssystemet opp mot lokale lønnsstiger. Forberedelser for eventuelle lokale forhandlinger for kapittel 4.
Jan – april 2016	Partssammensatt arbeidsgruppe gjennomgår eventuelt lønnspolitisk plan.
Mars 2016	Revidering av beredskapsplan for eventuell streik
1. mai 2016	Ny hovedtariffavtale forhandles frem av de sentrale parter. Redaksjonelle endringer gjøres evnt i lokal lønnspolitisk plan.
August 2016	Ny lønnspolitisk plan for perioden 2016 – 2018 utarbeides/ revideres og vedtas.

NSF Eigersund Kommune
4370 EGERSUND
Tlf.: 51468175
Mobil: 98832018
E-post: anette.puntervoll@gmail.com
(Åpningstid/kontordag: Tirsdag)

Eigersund kommune
Personalavdelingen
Postboks 580
4379 EGERSUND

Vår saksbehandler:
Anette Puntervoll

Vår dato: 26.08.2015
Deres ref.:
Medlemsnr.:

Uttalelse vedr. revidering av «Lønnspolitisk plan for Eigersund kommune 2015-2016».

Norsk sykepleierforbund (NSF) viser til henvendelsen mottatt fra dem angående revidering av lønnspolitisk plan for Eigersund kommune 2015-2016. I kapitlet om «Lønnspolitisk kriterier» mener NSF at den siste setningen fjernes: «Det skal utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3.» Det samme gjelder under avsnittet «Satsningsområder i planperioden»: «Implementere lederavtale med resultatmål for ledere i kapittel 3». Dette bør også strykes. Bakgrunnen for dette er at NSF ikke ser hensikten med at dette skal inn i Lønnspolitisk plan og bli bindende.

Ellers ingen innvendinger til arbeidsgivers forslag til revidering av «Lønnspolitisk plan for Eigersund kommune 2015- 2016».

Med vennlig hilsen

Anette Puntervoll
Hovedtillitsvalgt NSF
Eigersund Kommune

Kopi:

UTDANNINGS FORBUNDET
Eigersund

Vår dato	Deres dato	Vår referanse	Vår saksbehandler
24.8.15			
Avdeling	**Deres referanse**	**Arkivkode**	**Direkte telefon**

Kristin Haugland
Kommunalsjef personal

Høringsuttalelse – lønnspolitisk plan 2015-1016

Det er positivt at planen er kortfattet, tydelig og tilgjengelig på kommunens hjemmeside for alle ansatte.

Utdanningsforbundet mener at det er stillingens kompleksitet, den enkelte ansattes kompetanse, ansvar og ansiennitet skal være utslagsgivende for lønnsfastsettelsen, så vi foreslår å stryke lønn etter innsats og resultatoppnåelse i strekpunkt 4 «lønnspolitiske mål».

Under lønnspolitiske kriterier og satsingsområder i perioden står det om ledere:
«Det utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kap.3 i planperioden».
Dette mener vi må strykes. Ledernes oppnådde resultatmål verken er eller skal være utslagsgivende for lønnsfastsettelsen. Derfor blir det feil at dette står i lønnspolitisk plan. Det er og må være objektive kriterier for differensiering av lederlønn i de ulike avdelinger. Derfor vil vi stryke denne setningen både under «lønnspolitiske kriterier» og under «satsingsområder i planperioden».

Vedlegg 1- årshjul, er oversiktelig og greit.

Det er viktig at vedlegg 2 (vedlegg med lønnsplassering) blir fort oppdatert etter lønnsoppgjør slik at dette er oppdatert og tilgjengelig på Eigersund kommunes hjemmeside.

Med vennlig hilsen
for Utdanningsforbundet

Inger-Elin Gridsvåg
HTV

Inger Sæstad
Leder

Postadresse
Pb. 376
4379 Egersund

Besøksadresse
Museumsvn. 15
4370 Egersund

E-post/Internett
www.utdanningsforbundet.no
post@Eigersund.utdanningsforbundet.no
utdf@eigersund.kommune.no

Tel 51 47 22 44
Fax 51 47 22 33

Org. nr. 987181478
Bankkonto 3270 67 01361

FAGFORBUNDET

Kommunalsjef Personal,
Kristin B. Haugeland,
Rådhuset.

Egersund 26.08.15

HØRING
LØNNSPOLITISK PLAN.

Innledning:
En kort og klar informasjon om hvordan lønns- og tariffspørsmål blir regulert. Og hvilke dokumenter som fastsetter kommunens arbeidsgiverpolitikk.

Lønnspolitiske mål:
Rett antall ansatte med rett kompetanse til enhver tid, bidrar til at den lokale lønnspolitikken sikrer kvalitative gode tjenester.
*Delmål ved lønnsansettelse. Fagforbundet mener at det må tas hensyn til stillingens kompleksitet og de ansattes kompetanse.(ansvar, innsats og resultatoppnåelse tas bort)

Lønnspolitiske kriterier.
Fagforbundet mener at linjen hvor det står at det skal utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3 i planperioden, bør tas bort/strykes.

Satsningsområder i planperioden.
Punkt 2:Implementere lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3,tas bort/strykes.

Vedlegg 1.
Årshjulet for lokal lønnsdannelse i Eigersund kommune, er forutsigbar og oversiktelig.

Vedlegg 2.
Lokal lønnsstige.
Oppdateres og legges ut på kommunens nettsider så snart lønnsoppgjøret er oppdatert i lønns,- og personalsystemet.

Mvh.
Inger Walskaar Dyrsand
HTV

HØRING

Revidering av lønnspolitisk plan 2015

Lønnspolitiske kriterier:

FO ber om at siste setning i punktet «det utarbeides lederavtaler med resultatmål for ledere i kapittel 3 i planperioden» tas ut.r

FO ønsker at setningen tas ut av punktet fordi det etter mange gjennomganger ikke har lykkes med å finne gode kriterier for å knytte resultater til lønn for å oppfylle politisk vedtak. FO ønsker at saken fremmes på nytt overfor politikerne slik at dette punktet kan tas bort.

Satsingsområder i planperioden:

FO ønsker at andre kulepunkt «implementere lederavtale med resultatmål for ledere i kapittel 3» tas ut.

Egersund 25.08.2015

Med hilsen
Anna K. Hetland
Anna K Hetland
HTV FO Eigersund

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 20.10.2015
Arkiv: : FE - 614, FA - A20, TI - &46
Arkivsaksnr.: 13/1358
Journalpostløpenr.: 15/30643

Avdeling: Teknisk avdeling
Enhet: Teknisk stab
Saksbehandler: Per Steinar Berentsen
Stilling: Byggeleder
Telefon: 51 46 83 03
E-post: per.steinar.berentsen@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
108/15	Formannskapet	18.11.2015

Godkjenning av prosjektorganisasjonsplan og valg av medlemmer til plankomiteen - utbygging av Eigerøy skole

Sammendrag:

Saken gjelder godkjenning av prosjektorganisasjonsplan for utbygging av Eigerøy skole.

Som medlemmer til Plankomiteen er foreslått 3 fra administrasjonen, 3 fra formannskapet og 1 representant fra felles brukerutvalg.

Leder velges blant de politiske medlemmene og gis dobbelstemme.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Prosjektorganisasjonsplan for utbygging av Eigerøy skole, datert 20.10.2015, godkjennes.
2. Som politiske medlemmer til Plankomiteen velges:
3. Felles brukerutvalg inviteres til å utpeke 1 representant til komiteen.

Du finner oversikt over alle dokumenter i saken på kommunens nettsider,
www.eigersund.kommune.no - Politiske saksdokumenter: http://bit.ly/1IywnuF
Velg møtedato, finn saken, velg Gå til arkivsaken.

Saksgang:

Behandles av formannskapet.

Eventuell tidligere politisk behandling:

Utbygging av Eigerøy skole er tidligere gjort kjent ved behandling av budsjett/økonomiplan for 2015.

Andre opplysninger / fakta i saken:

Regler for organisering og gjennomføring av kommunale bygge- og anleggsprosjekter, vedtatt av kommunestyret 08.09.2003, er lagt til grunn ved utforming av prosjektorganisasjonsplanen.

Rådmannens vurderinger:
Det vises til vedlagt forslag til prosjektorganisasjonsplan.

Universell utforming:
Ikke aktuelt i denne sammenheng.

Økonomiske konsekvenser:
Ikke aktuelt i denne sammenheng.

Driftsmessige forhold	Inneværende år	Neste år	År 3
Sum			

Investeringsmessige forhold	Inneværende år	Neste år	År 3
Sum			

Legg inn nye linjer/fjern tomme linjer ved behov. Detaljeringsnivå vil være avhengig av sakstype. Merk at samtlige saker som har økonomiske konsekvenser **skal** forelegges økonomisjefen **før** saken leveres til godkjenning/politisk sekretariat. Tabellene kan kun slettes dersom det er påført at det ikke er noen økonomiske konsekvenser.

Alternative løsninger:
Ikke godkjenne prosjektorganisasjonsplanen. Endre sammensetning av medlemmer til plankomiteen.

Dokumenter vedlagt saken

DokID	Tittel
428966	PROSJEKTORGANISASJONSPLAN UTBYGGING 12.10.15

PROSJEKTORGANISASJONSPLAN

FOR

UTBYGGING AV EIGERØY SKOLE

ORGANISERING

Plankomiteen sammensetning:

Regler for organisering og gjennomføring av kommunale bygge- og anleggsprosjekter ble vedtatt av kommunestyret den 08.09.2003.

I følge reglementet skal det etableres en plankomite ved nye større byggeprosjekt.
Plankomiteen skal sammensettes av:

- En gruppe politikere valgt av formannskapet.
- Representanter fra brukerne av bygget/de ansattes representant.
- Representant fra arbeidsgiver.
- Verneombud.

Gjeldende prognose for Eigerøy skole i 2030, gir et elevtall på 350 elever. Dette gir 50 elever fordelt på 7 trinn, to paralleller på hvert trinn. I dag har skolen 233 elever, men allerede neste år øker dette til 255 elever.
Brukergruppen har lagt forventet elevtall for 2030 til grunn ved utforming av nytt romprogram.
Brukergruppen har bestått av:

- John Arild Helgheim (Eigerøy skole – arb.giver repr.)
- Mona Haugen (Eigerøy skole – ansattes repr.)
- Sissel Anna Vanglo Grastveit (Verneombud)
- Per Steinar Berentsen (EK – tekn. avdeling)
- Terje Tønnesen (EK – tekn. avdeling)
- Rolv Selmer-Olsen (Kristiansen & Selmer-Olsen as)
- Trond Ivar Vikøren (Kristiansen & Selmer-Olsen as)

Dessuten har kommunalsjef for kultur og oppvekst, Eivind Galtvik, deltatt i oppstartsmøte.

Rådmannen foreslår at plankomiteen sammensettes med 3 representanter fra administrasjonen (rektor, ansattes representant og verneombud), 3 medlemmer av formannskapet og en representant fra felles brukerutvalg.
Plankomiteens leder velges blant de politiske medlemmer og gis dobbelstemme.

Bruk av rådgivere/konsulenter:

Arkitektfirmaet Kristiansen & Selmer-Olsen as har vært arkitekter ved tidligere utbygginger ved skolen, og kjenner således bygget og de utfordringer som ligger i videre utbygging. Firmaet har derfor blitt engasjert på timebasis til å bistå under utarbeidelse av romprogram og ideskisser.

I innværende budsjett er det fra tidligere år overført ca. 1 mill. kroner til investerings-prosjekt 1203 (Eigerøy skole – nybygg og oppgradering). I gjeldende økonomiplan for 2016, 2017 og 2018 er det til sammen avsatt 105 mill. kroner til dette prosjektet. I innspill til budsjett/økonomiplan for 2016 er det i tillegg foreslått avsatt 15 mill. kroner for 2019. Til sammen 121 mill. kroner.

PROSJEKTERING

Kontrahering av arkitekt og tekniske konsulenter:

Arkitektfirmaet Kristiansen & Selmer-Olsen forslås engasjert videre til å utarbeide forprosjekt, rammesøknad, arbeidstegninger og anbudsdokumenter m.m.

Det lyses ut konkurranse for engasjering av tekniske konsulenter (RIB, RIV, RIE, og RIBrann).
Ansvar: Rådmannen

Forprosjekt (plantegninger) med kostnadskalkyle:

Romprogram og ideskisse, som er gjennomgått med brukergruppen, legges til grunn for videre prosjektering.

Forprosjekt med kostnadskalkyle skal godkjennes av Plankomiteen.

Plankomiteen må samtidig ta stilling til hvilke entrepriseform som ønskes benyttet – totalentreprise, generalentreprise (hovedentreprise) eller delte entrepriser.

ANBUD / KONTRAKTER

Innkomne tilbud gjennomgås av rådmannen sammen med arkitekt og tekniske konsulenter.

Dersom anbud og samlede prosjektkostnader ligger **innenfor** kostnadsrammen, innledes kontraktsforhandlinger.

Kontrakt kan da inngås med entreprenør(er) i h.h.t. Norsk Standard.
Ansvar: Rådmannen.

Ligger anbud og samlede prosjektkostnader **over** kostnadsrammen, fremmes sak for plankomiteen, formannskapet og kommunestyret.

Produksjon

I utbyggingsfasen skal rådmannen se til at det er:

- Hovedframdriftsplan som fastsetter tidsrammer for de ulike byggetrinn.
- Tett oppfølging av byggeprosjektet – prosjekt- og byggeledelse.
- Koordinere sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA).
- Rutiner for avviksmeldinger i forhold til økonomi, HMS, framdrift, feil i viktige forutsetninger og/eller forslag til endringer som ikke er av ren byggeteknisk art. Melding sendes formannskapet.
- Overtakelsesprotokoll ved byggets overtakelse, etter at det er gått ferdigbefaring.
- Sluttrapport/sluttregnskap for prosjektet som sendes formannskap og kommunestyret til godkjenning.
- Garantibefaring årlig i garantitiden.

Ansvar: Rådmannen

Teknisk avdeling den 20.10.2015

Per S. Berentsen

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 03.11.2015
Arkiv: : FE - 033, TI - &17
Arkivsaksnr.: 07/3635
Journalpostløpenr.: 15/31973

Avdeling: Sentraladministrasjonen
Enhet: Politisk sekretariat
Saksbehandler: Randi Haugstad
Stilling: Politisk sekretær
Telefon: 51 46 80 24
E-post: randi.haugstad@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
045/15	Felles brukerutvalg	11.11.2015
015/15	Levekårsutvalg	16.11.2015
223/15	Planteknisk utvalg	24.11.2015
109/15	Formannskapet	18.11.2015
042/15	Eigersund Næring og Havn KF	19.11.2015
022/15	Administrasjonsutvalget	09.11.2015
	Hovedarbeidsmiljøutvalget	
	Administrasjonsutvalget	

Møteplan for 2016

Sammendrag:

Sekretariatet legger frem en samlet møteplan for Formannskapet, Planteknisk utvalg, Levekårsutvalget,Felles brukerutvalg, Kommunestyret, Hovedarbeidsmiljøutvalget og Administrasjonsutvalget.

I tillegg er Eigersund Næring og Havns møter, samt Kontrollutvalgets møter, tatt med for å få en helthetlig møteplan.

Forslag til vedtak:

Møteplan for 2016 vedtas som foreslått i saksforelegget.

Møtebehandling fra Administrasjonsutvalget 09.11.2015

ADM - behandling:

Odd Stangeland (AP) foreslo:

Administrasjonsutvalgets møte 12.09.2016 flyttes til 03.10.2016.

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt med følgende endring:
Administrasjonsutvalgets møte 12.09.2016 flyttes til 03.10.2016.

ADM-022/15 vedtak:

Møteplan for 2016 vedtas som foreslått i saksforelegger med følgende endring:

Administrasjonsutvalgets møte 12.09.2016 flyttes til 03.10.2016.

Vedtaket er enstemmig

Møtebehandling fra Felles brukerutvalg 11.11.2015

BRU - behandling:

Votering.
Rådmannens forslag enstemmig vedtatt.

BRU-045/15 vedtak:

Møteplanen for 2016 vedtas som foreslått i saksforelegget.

Vedtaket er enstemmig.

Saksgang:
Det enkelte utvalg vedtar sin møteplan, med unntak av formannskapet som også vedtar møteplan for kommunestyret.

Eventuell tidligere politisk behandling:
Ingen.

Andre opplysninger / fakta i saken:
Sekretariatet legger frem en samlet møteplan for alle utvalg/styrer for 2016.

Kontrollutvalget vil gå gjennom datoene for sine møter, sett opp mot sekretariatets foreslåtte datoer.

Eigersund Næring og Havns KF møter er satt opp i samråd med daglig leder og styreleder.

Møtedatoer for 2016:

	Vår	Høst	Merknad
Kommunestyret	14.3, 18.4, 14.6	26.9, 31.10, 19.12	
Formannskapet	20.1, 11.21, 9.3, 14.41, 4.5, 2.63, 16.61	24.8, 21.9, 26.10, 23.11, 30.11, 15.121	1 Merk dag 3 Budsjettmøte
Planteknisk utvalg	19.1, 9.2, 8.3, 12.4, 35, 24.5, 15.6	23.8, 20.9, 25.10, 22.11, 13.12	
Levekårsutvalget	7.3, 11.4, 14.6	19.9, 21.11, 12.12	
Administrasjonsutvalget	29.2, 6.6	12.9, 14.11	
Hovedarbeidsmiljøutvalget	29.2, 6.6	12.9, 14.11	
Felles brukerutvalg	3.2, 2.3, 6.4, 8.6	14.9, 19.10, 16.11, 7.12	
Barn og unges kommunestyre	11.4		
Eigersund Næring og Havn KF	25.2, 7.4, 12.5, 23.6	15.9, 20.10, 24.11, 22.12	
Kontrollutvalget	25.1, 11.4, 7.6	29.8, 15.11, 6.12	
Andre hendelser	Vinterferie: uke 7 Påske: uke 12-13	Høstferie: uke 41	

På grunn av økonomirapportering og budsjettprosessen der det har blitt viktigere å se møtene i sammenheng, legger nå sekretariatet frem et samlet forslag til møteplan for alle utvalgene.

Møteplanen er vurdert opp i mot følgende forhold:

- Regnskapsavslutning, fristen er 15. februar.
- Økonomirapportering.
- Vinterferie, uke 7.
- Helligdager, spesielt påsken. Det er også lagt opp til færrest mulig møter når det gjelder uken etter pga utsending/muligheter for forberedelser for representantene.
- Høstferie, uke 41.
- Ressurser i sekretariatet; utsending, møtesekretær og bruk av formannskapssalen.

Møtefrekvens.
Det er lagt opp til noenlunde lik møtefrekvens i 2016 for utvalgene, vurdert opp i mot årets møtefrekvens.

Imidlertid er det budsjettert med ett ekstra møte for hvert utvalg. Dette gir en handlefrihet til evt. å sette et møte ved behov.

Da vi samkjører vår møteplan med fylkets møteplan, velger vi å ikke utarbeide plan for 2017.

Kommunestyremøter.
I møteplanen for 2016 er det lagt inn totalt 6 kommunestyremøter. Dette er samme frekvens som for 2015.

Det ble vedtatt ny politisk struktur i kommunestyrets møte i september, og det resulterte i ett nytt hovedutvalg, Levekårsutvalget. Levekårsutvalget, Planteknisk utvalg og Formannskapet vil ha sine møter i uken før kommunestyremøtene.

Levekårsutvalget.
Levekårsutvalget er satt opp med 3 møter vår og 3 møter høst.

Planteknisk utvalgs møter.
Planteknisk utvalgs møter har samme frekvens i 2016 som for året 2015.

Felles brukerutvalg.
Felles brukerutvalg er lagt inn med 4 møter vår og 4 møter høsten 2016, samme som for 2015.

Eigersund Næring og Havn KF.
ENH`s møter følger samme oppsett som i fjor. Møtene avholdes i Formannskapssalen i Rådhuset.

Kontrollutvalget.
Kontrollutvalget har gått gjennom sekretariatets foreslåtte møtedatoer, og endret på disse i tråd med utvalgets ønsker. Fremlagte datoer er således allerede godkjent av utvalget.

Budsjettprosessen.

Til rådmannens budsjettpresentasjon, månedsskiftet oktober/november 2016, legges det opp til at alle utvalgene inviteres og at presentasjonen foregår som vanlig.

NB ! Det er ikke ordinært formannskapsmøte samme dag som rådmannens budsjettpresentasjon.

Behandling av budsjettet vil forgå som i år, ved at alle utvalgene vil behandle budsjettet før formannskapets 1. budsjettbehandlingsmøte 23.november. Dersom formannskapet ikke avgir en flertallsinnstilling på dette møtet, må formannskapet møtes den 30. november for å vedta en flertallsinnstilling. Møtet 30.november blir avlyst dersom det foreligger en flertallsinnstilling på møtet den 23.november.

Deretter vil budsjettet ligge ute til offentlig ettersyn i minst 14 dager jf. kommunelovens §§ 44-4 og 45-3.

Det forutsettes at kommunestyrets budsjettbehandling avsluttes i tråd med tidligere tradisjoner, samt utdeling av innsatspremier med mer.

Administrasjonsutvalget.
Administrasjonsutvalget har samme antall møter i 2016 som i 2015, dvs. 2 møter hvert halvår.

Hovedarbeidsmiljøutvalget.
Hovedarbeidsmiljøutvalget har samme antall møter i 2016 som utvalget hadde i 2015, dvs. 2 møter hvert halvår. Utvalget har fra 2014 blitt et hovedutvalg for tre underarbeidsmiljøutvalg (teknisk avdeling/kultur- og oppvekst/helse- og omsorg). Disse underutvalgene skal rapportere til hovedutvalget.

Fylkets møter.
Det er tatt hensyn til fylkets møter (fylkestinget, fylkesutvalget m.m) så langt det har latt seg gjøre.

Saksbehandlers vurderinger:

Universell utforming:

Økonomiske konsekvenser:
Hvis det settes opp ekstraordinære møter utenom de to ekstra møtene for hvert utvalg får dette

økonomiske konsekvenser.

Legg inn nye linjer/fjern tomme linjer ved behov. Detaljeringsnivå vil være avhengig av sakstype. Merk at samtlige saker som har økonomiske konsekvenser **skal** forelegges økonomisjefen **før** saken leveres til godkjenning/politisk sekretariat. Tabellene kan kun slettes dersom det er påført at det ikke er noen økonomiske konsekvenser.

Alternative løsninger:

Møteplan for 2016 vedtas med følgende endringer:

Dokumenter vedlagt saken

DokID	Tittel
432074	Møtekalender for 2016

Møtekalender for 2016

Endringer legges fortløpende ut i Google-kalender som finnes under www.eigersund.kommune.no/politisk - Oversikt over avholdt møter finnes under det enkelte utvalg sammen med saksdokumenter/protokoll samme sted.

Januar 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
53					1	2	3
1	4	5	6	7	8	9	10
2	11	12	13	14	15	16	17
3	18	19	20	21	22	23	24
4	25	26	27	28	29	30	31

Februar 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
5	1	2	3	4	5	6	7
6	8	9	10	11	12	13	14
7	~~15~~	~~16~~	~~17~~	~~18~~	~~19~~	~~20~~	~~21~~
8	22	23	24	25	26	27	28
9	29						

Mars 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
9		1	2	3	4	5	6
10	7	8	9	10	11	12	13
11	14	15	16	17	18	19	20
12	21	22	23	24	25	26	27
13	28	29	30	31			

April 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
13					1	2	3
14	4	5	6	7	8	9	10
15	11	12	13	14	15	16	17
16	18	19	20	21	22	23	24
17	25	26	27	28	29	30	

Mai 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
17							1
18	2	3	4	5	6	7	8
19	9	10	11	12	13	14	15
20	16	17	18	19	20	21	22
21	23	24	25	26	27	28	29
22	30	31					

Juni 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
22			1	2	3	4	5
23	06	7	8	9	10	12	13
24	14	15	15	16	17	18	19
25	20	21	22	23	24	25	26
26	27	28	29	30			

Juli 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26					1	2	3
27	4	5	6	7	8	9	10
28	11	12	13	14	15	16	17
29	18	19	20	21	22	23	24
30	25	26	27	28	29	30	31

August 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31	1	2	3	4	5	6	7
32	8	9	10	11	12	13	14
33	15	16	17	18	19	20	21
34	22	23	24	25	26	27	28
35	29	30	31				

September 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
35				1	2	3	4
36	5	6	7	8	9	10	11
37	12	13	14	15	16	17	18
38	19	20	21	22	23	24	25
39	26	27	28	29	30		

Oktober 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
39						1	2
40	3	4	5	6	7	8	9
41	~~10~~	~~11~~	~~12~~	~~13~~	~~14~~	~~15~~	16
42	17	18	19	20	21	22	23
43	24	25	26	27	28	29	30
44	31						

November 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
44		1	2	3	4	5	6
45	7	8	9	10	11	12	13
46	14	15	16	17	18	19	20
47	21	22	23	24	25	26	27
48	28	29	30				

Desember 2016

Uke	Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
48				1	2	3	4
49	5	6	7	8	9	10	11
50	12	13	14	15	16	17	18
51	19	20	21	22	23	24	25
52	26	27	28	29	30	31	

Kommunestyret – Formannskap – Planteknisk utvalg – Levekårsutvalget .
Administrasjonsutvalget – Felles brukerutvalg – Arbeidsmiljøutv alget- – Eigersund Næring og Havn KF - Kontrollutvalget – Barn- og unges kommunestyre

Eigersund kommune – Saksframlegg politisk sak

Dato: 11.11.2015
Arkiv: : FE - 033
Arkivsaksnr.: 15/3131
Journalpostløpenr.: 15/33235

Avdeling: Sentraladministrasjonen
Enhet: Politisk sekretariat
Saksbehandler: Målfrid Espeland
Stilling: Politisk sekretær
Telefon: 51 46 80 25
E-post: maalfrid.espeland@eigersund.kommune.no

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
110/15	Formannskapet	18.11.2015

Referatsaker i møte 18.11.2015

Kopi av ulike skriv/meldinger som legges frem for utvalget til orientering.
Dersom utvalget har merknader til det enkelte skriv/melding, må dette gjøres med vedtak etter forslag fra et eller flere medlemmer.

De framlagte referatsakene tas til orientering.

Underliggende saker:

Saksnummer	Tittel
040/15	Høring og varsel om vedtak vedrørende nye 110-regioner og informasjon om samlokalisering av nødmeldingstjenesten
041/15	Organisering av brukerstyrt personlig assistent ordningen i Eigersund kommune
042/15	Fastsettelse av antall drosjeløyver i Rogaland 2015/2016
043/15	Høring - endring i personvalgreglene ved stortingsvalg

Du finner oversikt over alle dokumenter i saken på kommunens nettsider,
www.eigersund.kommune.no - Politiske saksdokumenter: http://bit.ly/1IywnuF
Velg møtedato, finn saken, velg Gå til arkivsaken.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Dokument dato
05.10.2015

Vår referanse
15/6211/MUSI

Vår saksbehandler
Kalve, Vesla Victoria, tlf. 33 41 26 56

Deres dato

Deres referanse

Arkivkode

Til kommuner, brannsjefer og ledere av 110-sentralene

Høring og varsel om vedtak vedrørende nye 110-regioner og informasjon om samlokalisering av nødmeldingstjenesten

Varsel om vedtak om nye 110-regioner

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til Stortingsvedtak den 10.06.2015, og tilhørende dokumentasjon Innst. 306 S (2014-2015) og Prop. 61 LS (2014-2015) (nærpolitireformen), hvor det ble bestemt at det skal gjennomføres en politireform. I nærpolitireformen presiseres det at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste skal tilpasses de geografiske grensene til de nye politidistriktene, men samtidig slik at en 110-sentral kan dekke mer enn ett politidistrikt.[1]

DSB vil med dette varsle vedtak om nye 110-regioner med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 16. DSBs varsel om vedtak om nye 110-regioner samsvarer med Stortingets beslutning om nye politidistrikt, med ett avvik. Os i Hedmark fylke skal omfattes av Trøndelag politidistrikt. DSB vil ikke varsle hvilke kommuner som pålegges å etablere nødalarmeringssentral i de nye 110-regionene i denne omgang. For mer informasjon om dette vises det til avsnittet nedenfor om Politidirektoratets (POD) høring om administrasjonssteder i de nye politidistriktene.

DSB inviterer til høring om de nye 110-regionene med 10 ukers høringsfrist. Innspillene sendes postmottak@dsb.no innen 10. desember 2015, med merknad 15/6211/MUSI.

Etter høringsfristens utløp vil DSB saksbehandle innspillene og fatte vedtak om nye 110-regioner. Stortingets mål om at nødmeldingssentralene for brann og politi dekker de samme geografiske områdene vil veie tungt når DSB fatter vedtak.

Finnmark 110-region:
Stortinget har vedtatt at Finnmark fylke skal bli ett samlet politidistrikt med en døgnbemannet operasjonssentral i Kirkenes. DSB sendte et brev til kommunene i Finnmark den 15.09.15, hvor det beskrives to mulige løsninger for fremtidig 110-struktur i nord:

- Etablering av ny 110-sentral samlokalisert med politiets operasjonssentral i Kirkenes.
- Sammenslåing av 110-regionene for Finnmark og Troms med samlokalisert 110-/112 sentral i nye Troms politidistrikt.

DSB har anmodet kommunene i Finnmark om skriftlige innspill innen **10.12.2015**. På nåværende tidspunkt forhåndsvarsles det derfor ikke vedtak om 110-region for Finnmark fylke. DSB vil komme tilbake til kommunene i Finnmark når kommunenes innspill i saken er behandlet.

[1] Prop. 61 LS (2014-2015), s 94.

Postadresse
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Hovedkontor
Postboks 2014
3103 Tønsberg

Kontoradresse
Rambergveien 9
3115 Tønsberg

E-post
postmottak@dsb.no

Telefon
33 41 25 00

Telefaks
33 31 06 60

Org.nr.
974 760 983
Hovedkontoradresse
Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Internett
dsb.no

Troms 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Balsfjord, Bardu, Berg, Dyrøy, Gratangen, Harstad, Ibestad, Karlsøy, Kvæfjord, Kvænangen, Kåfjord, Lavangen, Lenvik, Lyngen, Målselv, Nordreisa, Salangen, Skjervøy, Skånland, Storfjord, Sørreisa, Torsken, Tranøy og Tromsø.

Nordland 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Alstahaug, Andøy, Ballangen, Beiarn, Bodø, Brønnøy, Bø (Nordland), Dønna, Evenes, Fauske, Flakstad, Gildeskål, Grane, Hadsel, Hamarøy, Hattfjelldal, Hemnes, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Lødingen, Meløy, Moskenes, Narvik, Nesna, Rana, Rødøy, Røst, Saltdal, Sortland, Steigen, Sømna, Sørfold, Tjeldsund, Træna, Tysfjord, Vefsn, Vega, Vestvågøy, Vevelstad, Værøy, Vågan og Øksnes.

Trøndelag 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Agdenes, Bindal, Bjugn, Flatanger, Fosnes, Frosta, Frøya, Grong, Hemne, Hitra, Holtålen, Høylandet, Inderøy, Klæbu, Leka, Leksvik, Levanger, Lierne, Malvik, Meldal, Melhus, Meråker, Midtre Gauldal, Namdalseid, Namsos, Namsskogan, Nærøy, Oppdal, Orkdal, Os (Hedmark), Osen, Overhalla, Røyrvik, Rennebu, Rissa, Roan, Røros, Selbu, Skaun, Snillfjord, Snåsa, Steinkjer, Stjørdal, Trondheim, Tydal, Verdal, Verran, Vikna, Ørland og Åfjord.

Os i Hedmark fylke skal omfattes av Trøndelag 110-region. Avviket er begrunnet i at det er et etablert samarbeid om brann- og redningsvesen som inkluderer slokkeberedskap, og at ett brann- og redningsvesen kun skal forholde seg til en 110-sentral.

Møre og Romsdal 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Aukra, Aure, Averøy, Eide, Fræna, Giske, Gjemnes, Halsa, Haram, Hareid, Herøy (Møre og Romsdal), Kristiansund, Midsund, Molde, Nesset, Norddal, Rauma, Rindal, Sande (Møre og Romsdal), Sandøy, Skodje, Smøla, Stordal, Stranda, Sula, Sunndal, Surnadal, Sykkylven, Tingvoll, Ulstein, Vanylven, Vestnes, Volda, Ørskog, Ørsta og Ålesund.

Vest 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Askvoll, Askøy, Aurland, Austevoll, Austrheim, Balestrand, Bergen, Bremanger, Eid, Eidfjord, Fedje, Fjaler, Fjell, Flora, Fusa, Førde, Gaular, Gloppen, Granvin, Gulen, Hornindal, Hyllestad, Høyanger, Jondal, Jølster, Kvam, Kvinnherad, Leikanger, Lindås, Luster, Lærdal, Masfjorden, Meland, Modalen, Naustdal, Odda, Os (Hordaland), Osterøy, Radøy, Samnanger, Selje, Sogndal, Solund, Stryn, Sund, Tysnes, Ullensvang, Ulvik, Vaksdal, Vik, Voss, Vågsøy, Øygarden og Årdal.

Sør-Vest 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Bjerkreim, Bokn, Bømlo, Eigersund, Etne, Finnøy, Fitjar, Forsand, Gjesdal, Haugesund, Hjelmeland, Hå, Karmøy, Klepp, Kvitsøy, Lund, Randaberg, Rennesøy, Sandnes, Sauda, Sirdal, Sokndal, Sola, Stavanger, Stord, Strand, Suldal, Sveio, Time, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

Agder 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Arendal, Audnedal, Birkenes, Bygland, Bykle, Evje og Hornnes, Farsund, Flekkefjord, Froland, Gjerstad, Grimstad, Hægebostad, Iveland, Kristiansand, Kvinesdal, Lillesand, Lindesnes, Lyngdal, Mandal, Marnardal, Risør, Songdalen, Søgne, Tvedestrand, Valle, Vegårshei, Vennesla, Åmli og Åseral.

Sør-Øst 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Andebu, Bamble, Bø (Telemark), Drammen, Drangedal, Flesberg, Flå, Fyresdal, Gol, Hemsedal, Hjartdal, Hof, Hol, Hole, Holmestrand, Horten, Hurum, Jevnaker, Kongsberg, Kragerø, Krødsherad, Kviteseid, Lardal, Larvik, Lier, Modum, Nedre Eiker, Nes (Buskerud), Nissedal, Nome, Nore og Uvdal, Notodden, Nøtterøy, Porsgrunn, Re, Ringerike, Rollag, Røyken, Sande (Vestfold), Sandefjord, Sauherad, Seljord, Sigdal, Siljan, Skien, Stokke, Svelvik, Tinn, Tjøme, Tokke, Tønsberg, Vinje, Øvre Eiker og Ål.

Oslo 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Asker, Bærum og Oslo.

Innlandet 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Alvdal, Dovre, Eidskog, Elverum, Engerdal, Etnedal, Folldal, Gausdal, Gjøvik, Gran, Grue, Hamar, Kongsvinger, Lesja, Lillehammer, Lom, Lunner, Løten, Nord-Aurdal, Nord-Fron, Nord-Odal, Nordre Land, Rendalen, Ringebu, Ringsaker, Sel, Skjåk, Stange, Stor-Elvdal, Søndre Land, Sør-Aurdal, Sør-Fron,
Sør-Odal, Tolga, Trysil, Tynset, Vang, Vestre Slidre, Vestre Toten, Vågå, Våler (Hedmark), Østre Toten, Øyer, Øystre Slidre, Åmot og Åsnes.

Øst 110-region:
DSB varsler fastsettelse av en ny, felles 110-region for kommunene Aremark, Askim, Aurskog-Høland, Eidsberg, Eidsvoll, Enebakk, Fet, Fredrikstad, Frogn, Gjerdrum, Halden, Hobøl, Hurdal, Hvaler, Lørenskog, Marker, Moss, Nannestad, Nes (Akershus), Nesodden, Nittedal, Oppegård, Rakkestad, Rygge, Rælingen, Rømskog, Råde, Sarpsborg, Skedsmo, Ski, Skiptvet, Spydeberg, Sørum, Trøgstad, Ullensaker, Vestby, Våler (Østfold) og Ås.

Samlokalisering av nødmeldingstjenesten

Stortinget har et mål om at brann- og redningsvesenets nødmeldingstjeneste (110-sentralene) samlokaliseres med politiets operasjonssentraler (112-sentralene).[2] DSB ønsker å fremheve følgende merknader fra Justiskomiteens innstilling til Stortinget:[3]

> *12.2.1 Særlig om nødmeldingstjenesten –samlokalisering*
>
> *Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, legger vekt på at det er et mål å samlokalisere nødmeldingssentralene for brann og politi i samme bygg, og slik at de dekker de samme geografiske områdene.*
>
> *Flertallet understreker at det må settes av tid til en god prosess før endelig beslutning om tidspunkt for samlokalisering tas. Flertallet påpeker at det er viktig å forankre og skape lokalt medeierskap til sluttresultatet. Det innebærer at eierne av 110-sentralene involveres og sikres medeierskap i prosessen med samlokaliseringen.*
>
> *Flertallet viser til at det finnes 110-sentraler som vil bli nedlagt med ny struktur. Flertallet ber regjeringen utforme en kompensasjonsordning som ivaretar kommuner som har investert i nye nødmeldesentraler etter 2009, og komme tilbake til Stortinget med forslag til en slik ordning på egnet måte.*
>
> *Flertallet konstaterer at planleggingsarbeidet om samlokalisering av sentralene en del steder er i gang. Flertallet ser det som naturlig at 1–3 sentraler samlokaliseres i 2016 for å høste*

[2] Innst. 306 S (2014-2015) s. 52.
[3] Innst. 306 S (2014-2015) s. 52.

erfaring både mht. praktiske løsninger og økonomi. Sentralene som samlokaliseres i 2016 må være etter lokal samtykke.

Flertallet viser til at Brannstudien, rapport fra en arbeidsgruppe i nedsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, anbefaler at nødmeldesentralene for brann minimum må dekke et befolkningsgrunnlag på 400 000 personer. I dag er det 18 nødmeldesentraler for brann.

Flertallet legger til grunn at fremdriftsplanen for samlokaliseringen inneholder flere elementer som til sammen betyr at det vil være ulik fremdrift i de forskjellige politidistriktene.

Flertallet viser til at det først er når beslutning om hovedsetene er tatt, at man endelig kan beregne tiltak som må gjennomføres for å realisere samlokaliseringen. Flertallet viser også til at departementet opplyser at det er praktisk mulig å gjennomføre samlokalisering av alle 12 innenfor en 3-årsperiode, men at det vil være krevende å forplikte seg til å sluttføre alle samlokaliseringsprosessene innenfor en slik tidsramme. Flertallet bemerker at det likevel ikke er ønskelig å haste gjennom denne prosessen, men viktig å forankre og skape lokalt medeierskap til sluttresultatet. Det innebærer at samlokaliseringene må være forankret hos eierne av 110-sentralene, som er kommunene.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utforme en kompensasjonsordning for 110-sentraler som blir nedlagt med ny struktur, og komme tilbake til Stortinget med forslag til en slik ordning på egnet måte.»

Den 5. oktober 2015 la POD frem forslag til administrasjonssteder i de nye politidistriktene.[4] Forslaget er på høring med 6 ukers høringsfrist satt til 17. november 2015. Høringen omfatter blant andre kommunene, fylkeskommunene, fylkesmennene, DSB, politidistriktene, 110-sentralene (ledere og styrer) og departementene. Når Stortinget har et mål om å samlokalisere politiets operasjonssentral med 110-sentralene i samme bygg, vil PODs avgjørelse om hvor operasjonssentralen skal lokaliseres også få betydning for den samlokaliserte sentralen. **DSB anmoder derfor kommuner som har innspill til samlokaliseringen om å benytte PODs høring**.

DSB viser til POD (politi.no) for ytterligere informasjon om saken.

Når POD har fattet endelig beslutning om administrasjonssteder og lokalisering av operasjonssentralene, vil DSB varsle hvilke kommuner som vil bli pålagt å etablere nødalarmeringssentral i de nye 110-regionene.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Avdeling for brann og redning

Anne Rygh Pedersen
avdelingsdirektør

Hans Kristian Madsen
avdelingsleder

[4] Høringsnotat – Administrasjonssteder i nye politidistrikt, Politidirektoratet 5. oktober 2015 ("2015/03620)

Kopi

Justis- og beredskapsdepartementet
Fylkesmannen
Politidirektoratet
Hovedredningssentralen Sør-Norge
Hovedredningssentralen Nord-Norge
Sivilforsvarsdistriktene

EIGERSUND KOMMUNE
Helse- og omsorgsavdelingen
Helse- og omsorgsavdelingen

Internt notat

Vår ref.: 15/32046 / 09/1790 / FA - H31
Saksbehandler: Arnhild Ravnevann
E-post: arnhild.ravnevann@eigersund.kommune.no

Dato: 02.11.2015
Direkte telefon: 51 46 42 80 / 474 56 905

Organisering av brukerstyrt personlig assistent ordningen i Eigersund kommune.

Bakgrunn
Helse og omsorgstjenesteloven sier følgende (§ 3-8);

Kommunen skal ha tilbud om personlig assistanse etter § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav b, i form av praktisk bistand og opplæring, organisert som brukerstyrt personlig assistanse.

Pr. 01.01.2015 ble dette ytterligere spesifisert i lov om pasient og brukerrettigheter (§ 2-1 d);

Personer under 67 år med langvarig og stort behov for personlig assistanse etter helse og omsorgstjenesteloven har rett til å få slike tjenester organisert som brukerstyrt personlig assistanse.

På bakgrunn av denne rettighetsfestingen ba formannskapsmøte om en orientering om ordningen brukerstyrt personlig assistent. Orientering ble gitt i møte 11.03.15.
I forbindelse med orienteringen ba formannskapet om en egen sak vedrørende vurdering av ulike driftsformer tilknyttet ordningen.

Aktuellt
Detaljene rundt rettighetsfestingen av ordningen brukerstyrt personlig assistent, herunder organisering/drift er ennå svært uavklarte. Dette medfører at ordningen praktiseres svært ulikt rundt i kommunene.
Et forslag til veileder er utarbeidet og oversendt helsedirektoratet for godkjenning. Det er ventet at denne veilederen skal kunne bidra til en mer likeverdig behandling på tvers av kommunegrensene.

På bakgrunn av dette anses det lite hensiktsmessig med en prisippiell vurdering av ulike driftsformer før nærmere føringer er klare fra helsedirektoratet.
Helse og omsorgsavdelingen kommer tilbake til saken så snart veilederen er på plass.

Med vennlig hilsen

Arnhild Ravnevann
Saksbehandler
Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

FYLKESRÅDMANNEN
Samferdselsavdelingen

Eigersund kommune
GRADERING:
MOTTATT: - 5 NOV 2015
ARKIVSAKID: 15/2072

Høringsinstanser

03.11.2015

Deres ref.:

Saksbehandler: Reidun Hokstad
Direkte innvalg: 51 51 69 14

Saksnr. 15/8811-41
Løpenr. 66391/15
Arkivnr. N12

FASTSETTELSE AV ANTALL DROSJELØYVER I ROGALAND 2015 / 2016

Samferdselsutvalget behandlet ovennevnte sak i møte 21.10.15, sak 38/15, og fattet følgende enstemmige **vedtak**:

1. Vedtak i samferdselsutvalget av 26.8.2015 pkt. 1 oppheves. Ledige drosjeløyver som allerede er utlyst og har søkere, tildeles snarest. Løyver med fast stasjoneringssted skal lyses ut og tildeles på vanlig måte.

2. Ledige drosjeløyver tilknyttet bestemte sentraler lyses ikke ut før løyveantallet reelt sett er redusert med: For Nord Jæren 15 prosent, Sør Jæren inkludert Ålgård og Nord-Rogaland med 5 prosent hver.

3. Ledige løyver med særvilkår besettes på vanlig måte.

4. Rammebetingelsenes bestemmelse i pkt. 1 om reservedrosjeløyver som innleveres/tilbakekalles omgjøres slik at innleverte reservedrosjeløyver lyses ut på vanlig måte. Det fremmes sak for samferdselsutvalget våren 2016 der muligheten for at sentralene kan «parkere» reserveløyver i inntil 12 måneder, vurderes.

5. Søkere til løyver med stasjoneringssted forutsettes å ha bostedsadresse i nærområdet. Ledige distriktsløyver behovsvurderes før de lyses ut på ny.

6. To ledige reservedrosjeløyver i Ølen sentrum omgjøres til ordinære løyver.

7. Vedtaket i samferdselsutvalget av 26.8.2015 pkt. 3 om betjening av holdeplasser på Nord.Jæren, oppheves. Det fremmes ny sak til samferdselsutvalget våren 2016 der det vurderes mulighet for gjeninnføring av flere løyvedistrikt, slik ordningen var tidligere.

8. Det fremmes sak for samferdselsutvalget om utfordringene ift pirattaxi-næringen.

9. Samferdselsutvalget ber rådmannen om å lage en sak som belyser muligheten til å innføre sanksjoner mot taxisentraler og/eller løyvehaver som bryter vilkårene som ligger til grunn for taxiløyvet/taxiløyvene.

POSTADRESSE
Postboks 130 Sentrum
4001 Stavanger

BESØKSADRESSE
Arkitekt Echoffsgt.1
Stavanger

TELEFON
51 51 66 00

TELEFAKS
51 51 68 90

BANKGIRO: 3201.05.50520

E-POST: firmapost@rogfk.no

INTERNETT: www.rogfk.no

10. Samferdselssjefen gis mandat til å korrigere Rammebetingelser for drosjenæringen i Rogaland for 2016 i samsvar med fattet vedtak.

11. Det fremmes ny sak om behovsvurdering av løyver for 2017 i samferdselsutvalgets møte oktober 2016.

Dette til orientering.

Med hilsen

Reidun O. Hokstad
saksbehandler

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Høringsinstansene

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/4099-1	17.09.2015

Høring - endring i personvalgreglene ved stortingsvalg

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i personvalgreglene ved stortingsvalg, jf. vedlagte høringsnotat. Personvalg ved stortingsvalg er regulert i lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyrer (valgloven).

Frist for innsending av uttalelser til høringsnotatet er satt til 17. desember 2015.

Høringsuttalelser skal avgis digitalt på regjeringen.no. Dette gjøres under «Send inn høringssvar» på regjeringen.no/2440210. Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser.

Det gjøres oppmerksom på at også andre enn de som står på høringslisten kan avgi uttalelse. Alle høringssvarene blir lagt ut på departementets nettsider.

Vi ber om at høringsinstansene vurderer om saken bør sendes videre til underliggende organ, organisasjoner osv. som ikke står på høringslisten.

Med hilsen

Håvard Tvinnererim (e.f.)
avdelingsdirektør

Siri Dolven
fagdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Høringsnotat om endring i personvalgsreglene ved stortingsvalg

Innholdsfortegnelse

1. Innledning 3

1.1 Om høringsnotatet 3

1.2 Bakgrunn for høringsnotatet 3

1.3 Hvorfor personvalg? 4

1.4. Hva betyr personvalg? 4

1.5 Ulike personvalgordninger 5

1.6 Sentrale avveininger ved personvalgordninger 5

2. Gjeldende rett 7

2.1 Personvalg ved stortingsvalg 7

2.2 Personvalg ved fylkestingsvalg 7

2.3 Personvalg ved kommunestyrevalg 8

3. Historikk 8

3.1 Valglovutvalget 9

3.1.1 Valglovutvalgets vekting av personvalg 9

3.1.2 Valglovutvalgets konklusjoner 10

3.2 Behandlinger i Stortinget 10

3.2.1 Høringsuttalelser og departementets vurderinger til NOU 2001:3 10

3.2.2 Stortingets behandling – første gang 11

3.2.3 Stortingets behandling – andre gang 12

3.2.4 Dokument 8-forslag og Stortingets behandling 12

3.3 Tilbakemeldinger fra internasjonale valgobservatører 13

3.4 Fullmaktskomiteens innstilling (2013-2014) 14

3.5 Utredning av ulike personvalgordninger 14

4. Erfaringer med personvalgordninger 14

4.1 Erfaringer med personvalg ved stortingsvalg og fylkestingsvalg 14

4.1.1 Personvalgets omfang ved stortingsvalg 14

4.1.2 Holdninger til personvalg ved stortingsvalg 15

4.1.3 Stortingsvalg og kandidatenes betydning 15

4.1.4 Personvalgets omfang ved fylkestingsvalg 15

4.1.5 Holdninger til personvalg ved fylkestingsvalg 16

4.1.6 Fylkestingsvalg og kandidatenes betydning 16

4.1.7 Personvalgets betydning for sosial representasjon ved fylkestingsvalg 16

4.2 Erfaringer med personvalg ved kommunestyrevalg 17
4.2.1 Personvalgets omfang ved kommunestyrevalg 17
4.2.2 Kommunestyrevalg og kandidatenes betydning 17
4.2.3 Personvalgets betydning for sosial representasjon ved kommunestyrevalg 18
4.3 Hvem retter på listene? 19
4.4 Hvorfor gir velgerne personstemmer? 19
4.5 Organiserte retteaksjoner 19
4.6 Erfaringer med personvalg i Sverige 20
4.6.1 Kort om personvalgordningen ved valg til Riksdagen 20
4.6.2 Én personstemme 20
4.6.3 Fri nominasjonsrett og kandidatregistrering 21
4.6.4 Sperregrense 21
4.6.5 Personvalgets omfang i Sverige 22
4.6.6 Riksdagsvalg og kandidatenes betydning 23
4.6.7 Hvem retter på listene – og hvorfor? 23
4.6.8 Personvalgets betydning for sosial representasjon ved riksdagsvalg 24
5. Vurdering av alternativer for ny personvalgordning ved stortingsvalg 24
5.1 Personstemme til flere kandidater med sperregrense på åtte prosent 25
5.1.1 Departementets vurdering 27
5.2 Personstemme til én kandidat med sperregrense på åtte prosent 28
5.2.1 Departementets vurdering 29
5.3 Personstemme til flere kandidater og stemmetillegg 30
5.3.1 Departementets vurdering 31
6. Departementets forslag 31
7 Økonomiske og administrative konsekvenser 32
8 Forslag til endring i valgloven 32

1. Innledning

1.1 Om høringsnotatet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger frem dette høringsnotat med forslag til endringer av reglene for personvalg ved stortingsvalg. I utkastet foreslås det en ny ordning for personvalg ved stortingsvalg, tilsvarende ordningen som allerede finnes ved fylkestingsvalg. Dette innebærer at velgeren kan gi kandidater på stemmeseddelen én personstemme. Det kan gis personstemme til et ubegrenset antall kandidater. Det legges til grunn en sperregrense på åtte prosent.

Personvalg er en mulighet for velgerne til å påvirke hvilke kandidater som blir valgt fra den valglisten det stemmes på. Personvalg er en kjent og mye brukt mulighet ved lokalvalg, særlig ved kommunestyrevalg, hvor det har gitt størst innvirkning på hvem som blir valgt. Ved stortingsvalg er den gjeldende ordningen for personvalg mindre kjent og benyttet, og den har heller ikke fått innvirkning på hvilke kandidater som har blitt valgt.

Gjeldende regler for personvalg ved stortingsvalg finnes i Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyrer (valgloven) av 6. juni 2002 §§ 7-2 (1) og 11-5 (1). Disse har vært uendret siden 1921. Endringer av disse reglene har blitt foreslått ved tidligere anledninger, senest i siste gjennomgang og revisjon av valgloven fra 2001.

I høringsnotatet drøftes tre alternative ordninger for personvalg ved stortingsvalg:

- En ordning som er tilsvarende den som finnes ved norske fylkestingsvalg
- En ordning som er tilsvarende den som finnes ved svenske riksdagsvalg
- En ordning basert på ordningen ved fylkestingsvalg, men med mulighet for partiene til å gi stemmetillegg til enkelte kandidater

Det er lagt til grunn en sperregrense på åtte prosent for de to første alternativene. Det siste alternativet har ingen sperregrense. Betydningen av sperregrense vil bli kort berørt i redegjørelsen av de ulike løsningene.

1.2 Bakgrunn for høringsnotatet

Bakgrunnen for forslag til lovendringer er et anmodningsvedtak fra Stortinget 14. juni 2012 (Dokument 8:191 (2009-2010), Innstilling 297 S (2011-2012)), som lød som følger:

"Stortinget ber regjeringen utrede endringer av valgordningen for stortingsvalg slik at velgerne gis mulighet til å påvirke rekkefølgen av partienes kandidater, samtidig som hensyn til partienes mulighet til å sikre innflytelse over hvilke kandidater som velges, sikres. Stortinget ber om at en slik reform for stortingsvalg utredes slik at den eventuelt nye valgordningen kan innføres ved stortingsvalget i 2017."

Med bakgrunn i dette anmodningsvedtaket ble det lyst ut et utredningsoppdrag som skulle ta for seg antatte konsekvenser av en eventuell endring i personvalgsreglene ved stortingsvalg. Institutt for samfunnsforskning (ISF) fikk oppdraget, og våren 2014 ble rapporten "Personvalg ved stortingsvalg – konsekvenser av en endring av personvalgsreglene ved stortingsvalg" lagt frem. Rapporten redegjorde for tidligere erfaringer med ulike personvalgordninger, med særlig vekt på personvalgsmodellene ved fylkestingsvalg og svenske riksdagsvalg.

1.3 Hvorfor personvalg?

I Norge er valgordningen bygd rundt politiske partier, som nominerer sine kandidater og stiller lister til valg. Spørsmålet om hvorfor man bør ha et personvalg og hvordan dette organiseres, handler om demokrati, om hvordan en valgordning skal innrettes og hvordan man kan sikre en god balanse som ivaretar både velgernes og de politiske partienes innflytelse på valg av personer til Stortinget.

Dagens valgordning gir velgerne mulighet til å endre på rekkefølgen av kandidater på listene og til å stryke kandidater. Slike listerettinger har imidlertid aldri hatt en effekt på Stortingets sammensetning, da terskelen for endringer er høy. Det er med andre ord slik at partienes forhåndsrangerte lister er det som avgjør hvilke kandidater som blir valgt inn.

En diskusjon om personvalg bør handle om det prinsipielle valget om velgerne bør få større innflytelse på hvem som velges til Stortinget.

Når departementet fremmer dette høringsnotatet om endring av personvalgsreglene ved stortingsvalg, er det blant annet fordi vi nå har både data og erfaringer med hvordan personvalget påvirker kandidatkåringen ved andre valg – både ved fylkestingsvalg og svenske riksdagsvalg. Basert på dette er det, etter departementets oppfatning, på tide å også gi velgerne reell innflytelse på hvilke personer som velges som stortingsrepresentanter. Dette har også betydning, ikke bare hvilket parti de tilhører. Samtidig ser departementet at det også er viktig at partienes innflytelse over prioriteringen av egne kandidater ivaretas.

1.4. Hva betyr personvalg?

En ny personvalgordning ved stortingsvalg vil kunne få konsekvenser for hvilke kandidater som blir valgt inn fra de ulike listene. Hvor store disse konsekvensene blir, avhenger av flere faktorer:

- For det første ordningens *tekniske innretning*, det vil si antall personstemmer som tillates per velger og nivået på en eventuell sperregrense.
- For det andre *graden av personvalgdeltakelse* fra velgernes side: Hvis få velgere avgir personstemme, vil det få liten betydning for hvem som blir valgt.
- For det tredje *mønsteret i personstemmegivningen*, og da spesielt graden av samsvar mellom velgernes og partienes kandidatpreferanser.

Dersom dette i stor grad er sammenfallende, noe erfaringer både fra norske fylkestingsvalg og svenske riksdagsvalg tyder på, vil det gi få endringer på listene.

1.5 Ulike personvalgordninger

Valgordninger med partilister kan enten ha et svakt eller sterkt innslag av personvalg. Graden av personvalg avhenger av hvor stor innflytelse velgerne har over kandidatvalget. For at velgerne skal ha mulighet til å påvirke kandidatkåringen, må valgordningen åpne for endring på partienes lister. Internasjonalt skilles det mellom systemer der listene er *åpne, delvis åpne* eller *lukkede.*

Dersom listen er *lukket* kan velgerne kun stemme på listen, og ikke uttrykke preferanser for konkrete kandidater. Kandidatene velges i den rekkefølgen som partiet har nominert dem. Eksempler på land som benytter dette systemet er Spania, Israel og Costa Rica.

Delvis åpne lister finner man i Nederland, Belgia, Sverige og Norge ved nasjonale valg. Disse systemene har et *svakt* innslag av personvalg. Her kan velgerne uttrykke preferanser for individuelle kandidater, men rangordningen på listene avgjør i stor grad valget av kandidater. Videre er det frivillig for velgerne hvorvidt de ønsker å gi en personstemme eller ikke.

I *åpne systemer* stemmer velgerne på individuelle kandidater. Et slikt system har et *sterkt* personvalg, noe som innebærer at personstemmene er avgjørende for hvilke kandidater som velges. Finland er et godt eksempel på et åpent system. Dette kommer spesielt til syne i form av at det er obligatorisk å gi personstemmer ved valget. For at man skal kunne få avgitt en stemme er det nødvendig å stemme på en individuell kandidat.

1.6 Sentrale avveininger ved personvalgordninger

En vurdering av personvalgsreglene krever en avveining av flere faktorer; 1) sosial og geografisk representasjon, 2) personvalgets effekt på de politiske styringsforholdene, 3) spørsmålet om felles regler for ulike typer valg og 4) velgerinnflytelse versus partienes kontroll. Under følger en redegjørelse av de forskjellige avveiningene.

Sosial og geografisk representasjon

Et vanlig demokratisk ideal om folkevalgte organer er at de skal være sosialt representative og avspeile befolkningssammensetningen. I de nordiske landene har kjønnsrepresentasjon vært sentralt, og den norske personvalgsdebatten har handlet mye om hvilke konsekvenser personvalget har for kvinneandelen i folkevalgte organer. Dette knyttes i stor grad til at partiene har ulike representativitetshensyn, slik som hensyn til kjønn og alder, som et utgangspunkt når de rangerer sine listekandidater. Enkelte har hevdet at personvalg kan svekke slike hensyn, og dermed potensielt svekke representasjonen av kvinner og andre grupper.

Hensynet til geografisk representasjon har også blitt knyttet opp mot velgernes mulighet til å gi personstemmer. Når man ser på norske forhold, har det vært tydelig at stortingsrepresentanter har et bevisst forhold til sine respektive valgkretser. I nominasjonsprosesser innad i partiene har kandidatenes evne til å ivareta lokale interesser spilt en vesentlig rolle for deres kandidatur. Studier[1] viser at en kandidats evne og vilje til å kjempe for lokale interesser også vil påvirke hvorvidt man blir gjenvalgt, noe som vil forsterke kandidatenes geografiske forankring. Dersom velgerne opplever at en listekandidat kjemper for sin valgkrets interesser, kan man være mer tilbøyelig til å gi kandidaten en personstemme.

Politiske styringsforhold

Det har blitt hevdet at personvalg kan føre til interne partikonflikter, i tillegg til at kandidater vil ha mer fokus på sitt eget kandidatur enn partiets interesser. I NOU 2001:3 vises det til at det ikke er hold i slike argumenter. Det finnes få tegn på at personvalg fører til interne partikonflikter. Det er heller slik at det er samsvar mellom partienes og velgernes rangering. Personstemmer gis derfor ofte til de kandidatene som partiene selv har rangert øverst på sine lister.

Valgsystemets kompleksitet

Ved stortingsvalg er det partivalget som er det viktigste for de fleste velgere. Ved kommunestyrevalg har personvalget derimot større betydning. Dette har vært et mye brukt argument mot innføringen av personvalg ved stortingsvalg. Selv om det er hold i dette argumentet, er det viktig å påpeke at kompleksiteten i valgsystemet kan føre til forvirring hos velgerne. I NOU 2001:3 ble det trukket frem at personvalgsreglene burde være mest mulig like for de ulike valgene. Dette ble basert på forskning som har vist at ulike personvalgsregler er vanskelig å forstå for velgerne, og kan føre til at flere ikke benytter seg av muligheten til å gi personstemmer. Dersom reglene er enkle, i den forstand at velgerne forstår hvilken effekt deres personstemmer gir, kan det gjøre at flere benytte seg av retten til å personstemme.

Velgerinnflytelse versus partienes kontroll

Velgernes partitilhørighet og ideologiske tilknytning er svakere enn tidligere. Partiengasjementet og medlemstallene har sunket over tid. Dette har implikasjoner for både partiene og velgerne. Ved at færre er partimedlemmer, er innflytelsen over nominasjonsprosessen samlet på færre hender. Dersom man åpner for å kunne gi personstemmer ved stortingsvalg, vil dette gi noe av makten tilbake til velgerne. Selv om man ikke deltar i nominasjonsprosessen i partiene, vil man likevel kunne få uttrykke sine preferanser ved å gi personstemmer til de kandidatene man ønsker at skal bli valgt. Dette vil kunne føre til en bedre balanse mellom partienes og velgernes innflytelse over kandidatutvelgelsen. Det kan imidlertid fremheves at dersom velgerne får for stor innflytelse over personvalget, vil partienes kandidatrangering kunne endres i for stor grad. Dette vil kunne gå utover de hensynene som partiene tar til ulike former for representasjon. Det finnes nødvendigvis ingen garanti for at velgerne tar slike hensyn. Erfaringene med personvalg viser

[1] NOU 2001:3 *Velgere, valgordning, valgte*. Sendt på høring 14.02.2001 med høringsfrist 15.05.2001.

likevel at listerettingen ikke medfører noen fare for at representasjonen av ulike grupper blir svekket.

2. Gjeldende rett

2.1 Personvalg ved stortingsvalg

Reglene for personvalg ved stortingsvalg har vært uendret siden 1921. Man fikk da en ordning for stortingsvalg der partiene hadde den avgjørende innflytelsen over kandidatutvelgelsen, en ordning som er blitt stående fram til i dag. Bakgrunnen for partienes sterke innflytelse er i stor grad at partivalget, historisk sett, har blitt oppfattet som overordnet personvalget når det gjelder stortingsvalg.

Formelt finnes det likevel en personvalgordning ved stortingsvalg. I valgloven § 7-2 (1) heter det at velgerne kan endre rekkefølgen på kandidatene ved å sette et nummer ved kandidatnavnet. Dette kalles renummerering. I tillegg kan velgerne stryke kandidatnavn ved å sette et kryss i ruten til høyre for kandidatens navn. Utgangspunktet for ordningen er partienes lister, hvor kandidatene er rangert. Ordningen er imidlertid sterkt begrenset: Skal personstemmene få effekt, må én og samme kandidat få minimum halvparten av et partis stemmetall som personlige stemmer. Dette har aldri forekommet. Ordningen har derfor bare en symbolsk betydning – i praksis har velgerne ikke hatt reell mulighet til å påvirke kandidatvalget. Likevel viser tall fra stortingsvalget i 2013 at en betydelig andel av velgerne gjorde endringer på listene: Totalt valgte rundt 12 prosent av velgerne å renummerere og/eller stryke kandidater. Det var noen flere strykninger enn renummereringer.

Et spesielt aspekt ved dagens personvalgordning er at det ikke er mulig for velgere å uttrykke støtte til førstekandidaten på et partis liste. Disse kandidatene kan bare renummereres nedover på listen eller strykes. Slik sett legger ordningen lettere til rette for å uttrykke negative heller enn positive preferanser.

2.2 Personvalg ved fylkestingsvalg

Personvalgordningen ved fylkestingsvalg var fram til fylkestingsvalget i 2013 lik dagens ordning ved stortingvalg. Dagens personvalgordning ved fylkestingsvalg ble vedtatt i Stortinget i 2002.

Av valglovens § 7-2 (2) fremgår det at ved fylkestingsvalg kan velgeren gi kandidater på stemmeseddelen én personstemme. Slik personstemme kan gis til et ubegrenset antall kandidater, men kun til kandidater fra listen en faktisk stemmer på.

En forutsetning for at personstemmene skal få effekt er at en kandidat må ha mottatt personstemmer fra minst åtte prosent av partiets velgere. Denne sperregrensen må passeres for at personstemmene skal tas i betraktning ved valgoppgjøret. Dersom ingen passerer denne

sperregrensen, ses det bort fra personstemmene, og den opprinnelige rekkefølgen på valglisten avgjør kandidatutvelgelsen. Sperregrensen gjør at personvalgordningen representerer en balansegang mellom hensynene til partienes innflytelse og velgernes påvirkning.

2.3 Personvalg ved kommunestyrevalg

Personvalg ved kommunestyrevalg har lange tradisjoner, og kjennetegnes av et relativt stort handlingsrom til å endre på stemmesedlene. Det er snart hundre år siden Stortinget vedtok en ordning med personvalg ved kommunestyrevalgene.

Valgloven § 7-2 (3) regulerer velgernes adgang til å endre på stemmesedlene ved kommunestyrevalget. Det sentrale ved dagens ordning er at velgerne kan gi personstemme til et ubegrenset antall kandidater på listen de avgir sin stemme til. Hver kandidat kan kun få én personstemme.

Velgerne kan også gi personstemme til kandidater på andre valglister, også kjent som *slengere* eller *slengerstemmer*. Slik personstemme kan gis til et antall kandidater som tilsvarer en fjerdedel av det antallet medlemmer som skal velges til kommunestyret i vedkommende kommune. Slengere kan likevel gis til minimum fem kandidater fra andre lister, uavhengig av kommunestyrets størrelse.

Velgernes innflytelse begrenses imidlertid av partienes adgang til å prioritere kandidater. Dette gjøres ved at partiene kan gi et visst antall av de øverste kandidatene et *stemmetillegg*. Valgloven begrenser likevel hvor mange kandidater som kan få stemmetillegg, avhengig av antall kommunestyrerepresentanter som skal velges. Når en liste får en stemme, får kandidater med stemmetillegg en personstemme som teller 0.25 ekstra i kandidatkåringen.

En kandidats mulighet til å bli valgt avhenger med andre ord av listeoppsettet. Er antall prioriterte kandidater mindre enn mandattallet, er disse så godt som sikre på å bli valgt. Velgernes listeretting avgjør hvilke av kandidatene uten stemmetillegg som får de resterende mandatene. Er tallet på kandidater med stemmetillegg større enn mandattallet, er de øvrige kandidatene uten mulighet til å bli valgt.

3. Historikk

Innføring av personvalg ved stortingsvalg er et viktig spørsmål som har vært diskutert over tid. Flere forslag har blitt fremmet for Stortinget, men ingen har så langt blitt vedtatt. Et sentralt element i debattene i Stortinget har vært et ønske om mer kunnskap og erfaring. Dette er et spørsmål som handler om hvem som skal sitte på Stortinget.

3.1 Valglovutvalget

Ved kongelig resolusjon 3. oktober 1997 ble det nedsatt et utvalg som skulle gjennomgå valgloven og valgordningen i sin helhet. Valglovutvalget kom med sine anbefalinger til endringer i NOU 2001:3 Velgere, valgordning, valgte.

Bakgrunnen for valglovutvalgets mandat var todelt. For det første var det på tide med en gjennomgang av valgordningen. Siste valglovutvalg hadde blitt nedsatt på begynnelsen av 1980-tallet, med en påfølgende lovendring i 1985. Samtidig var det behov for en gjennomgang av valgloven som redskap.

Utvalget vurderte om velgerne burde gis utvidet adgang til å bestemme hvilke kandidater som skulle velges inn fra listene. Dette gjaldt både ved lokalvalg og ved stortingsvalg. Et enstemmig utvalg konkluderte med at personvalgsreglene burde endres, slik at velgerne skulle få økt innflytelse over valget av enkeltkandidater.

3.1.1 Valglovutvalgets vekting av personvalg

Utvalget la tre prinsipper til grunn for sitt reformforslag:

- Reglene burde bygge på elementer som er kjente for velgerne. Rammene for personvalg burde være mest mulig like i de ulike typene valg.
- Velgerinnflytelsen burde økes betydelig.
- Gjennom personvalget skulle velgernes positive preferanser stå i fokus.

Et sentralt tema i utvalgets vurdering av personvalgsreglene var hvordan man best mulig kunne balansere velgernes og partienes interesser.

Hensyn som begrunner økt velgerinnflytelse

Utvalgets hovedargument for økt velgerinnflytelse var at det kunne ha en positiv effekt på forholdet mellom de folkevalgte og folket. Personvalget skulle ha som mål å øke det politiske engasjementet, og dermed bidra til høyere valgdeltakelse. Utvalget fremhevet imidlertid at man i internasjonal forskning ikke ser klare effekter av personvalget på sentrale forhold som valgdeltakelse og politisk engasjement. I tillegg viser det seg at velgerne og partiene i stor grad foretrekker de samme kandidatene. Utvalget trakk frem at flere faktorer tilsa at velgerne likevel burde få økt innflytelse over personvalget. Videre påpekte utvalget at vi lever i et kunnskapssamfunn med et kvalifisert velgerkorps, og at personvalget er viktig for velgerne. Sistnevnte kommer spesielt tydelig frem ved kommunestyrevalg, der mange retter på stemmesedlene. I den sammenheng trakk utvalget frem at et sterkere innslag av personvalg ville bidra til at velgerne fikk gitt uttrykk for mer komplekse og nyanserte preferanser og holdninger.

Hensyn som begrunner partiinnflytelse over personvalg

Utvalget mente at det spesielt fantes to hensyn som kunne begrunne at partiene skulle ha innflytelse over personvalget. For det første ville dette kunne stimulere til deltakelse i partiarbeid, og de enkeltpersonene som involverte seg ville da få en viss forutsigbarhet med hensyn til hvem som skulle bli valgt. Utvalget pekte også på at muligheten for å stryke kandidater kunne forsterke partienes rekrutteringsproblem. For det andre kunne partiinnflytelse bidra til å sikre et sosialt representativt valgresultat.

3.1.2 Valglovutvalgets konklusjoner

Da utvalget la frem sitt forslag bygget det på prinsippet om at rammene for personvalg burde være mest mulig like i de ulike typene valg.

Oppsummert la utvalget tre hovedelementer til grunn for personvalgsreglene ved stortings-, fylkestings- og kommunestyrevalg:

- Personvalget skulle basere seg på at velgerne ble gitt anledning til å gi personstemmer til de kandidater de måtte ønske.
- Velgerne kunne maksimalt gi én personstemme til hver enkelt kandidat.
- Det ville ikke være noen begrensninger på hvor mange kandidater det kunne bli gitt personstemmer til.

Utvalget foreslo følgende regler for kandidatoppgjøret til stortings- og fylkestingsvalg: For at personstemmene skulle tas i betraktning skulle det kreves at en kandidat med sine personstemmer oppnådde minst 5 prosent av partiets stemmetall i sin valgkrets.

3.2 Behandlinger i Stortinget

3.2.1 Høringsuttalelser og departementets vurderinger til NOU 2001:3

Høringsinstansene

Høringsinstansene var generelt positive når det gjaldt å styrke personvalgsreglene ved stortings- og fylkestingsvalg. Det var noen merknader til den foreslåtte sperregrensen. Enkelte hevdet at en sperregrense på 5 prosent ved stortings- og fylkestingsvalg var for lavt.

Departementets vurderinger

På bakgrunn av NOU 2001:3 la departementet frem Ot.prp nr. 45 (2001-2002) med forslag til ny lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyrer. Departementet var enig med utvalget i at personvalget burde stå sterkere ved kommunestyrevalg enn ved stortings- og fylkestingsvalg. Departementet baserte dette på at partivalget har blitt ansett som mer sentralt ved fylkestings- og stortingsvalg. Ved kommunestyrevalg har velgernes behov for å foreta rettinger på stemmesedlene vært mer fremtredende. Videre var departementet enig med utvalget i at personvalget burde styrkes, og at ordningene burde være mest mulig like ved de ulike valgene.

Departementet påpekte imidlertid at ved endringer av personvalgsreglene ville det ikke være mulig å styrke *både* partienes og velgernes innflytelse på personvalget. Departementet gikk derfor inn for visse justeringer i utvalgets forslag, der hensikten var at partienes interesser skulle ivaretas i noe større grad enn det utvalget hadde gått inn for.

Utvalget baserte sine forslag på at reglene for personvalg skulle være så like som mulig for de ulike valgene. På bakgrunn av dette foreslo departementet å ha de samme personvalgsreglene ved stortings- og fylkestingsvalg. Departementet la imidlertid til grunn en sperregrense på åtte prosent, i stedet for fem, som utvalget hadde foreslått. Velgerne skulle kunne gi kandidater personlige stemmer, men ikke stryke kandidater eller føre opp slengere. Dersom flere kandidater skulle nå opp til sperregrensen, ville antall personstemmer bestemme rangeringen. Kandidater som fikk et antall personstemmer som var lavere enn grensen, skulle rangeres slik partiet hadde bestemt.

Departementet pekte på at det ikke var mulig å forutse hvordan de nye personvalgsreglene ville påvirke velgerne, og om det ville føre til flere rettinger på stemmesedlene. Det ble derfor anbefalt at personvalgordningen burde evalueres fortløpende.

3.2.2 Stortingets behandling – første gang

I behandlingen av Ot.prp 45 (2001-2002) vedtok Stortinget reglene for personvalg ved kommunestyre- og fylkestingsvalg i tråd med departementets forslag. Behandlingen av spørsmål vedrørende stortingsvalg ble utsatt til 2003 av praktiske og tidsmessige årsaker. I stortingsdebatten som etterfulgte Kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling kom det frem at det stort sett var enighet om bestemmelsene på alle områder, med unntak av reglene for personvalg. I sin innstilling om personvalg (Innst. O. nr. 102 (2002-2003)) foreslo Kontroll- og institusjonskomiteen følgende:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang og evaluering av ordningen med velgerpåvirkning på personvalget ved fylkestingsvalget 2003 og forutsetter at resultatet av gjennomgangen fremmes for Stortinget på egnet måte."

Debattens kjerne var at enkelte politikere anså det som en fordel å innføre samme regler ved stortingsvalg som ved fylkestingsvalg, mens andre ønsket å se på hvilke effekter personvalget hadde i det kommende fylkestingsvalget før de fattet et vedtak.

Representant Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) fremmet et forslag om et tredje alternativ. Hun foreslo at man skulle innføre samme ordning som i Sverige, hvor hver velger bare kan gi én personstemme.

Flertallet fulgte komiteens anbefalinger. Stortinget valgte derfor å følge komiteens anbefalinger og evaluere hvordan personvalgsreglene hadde påvirket fylkestingsvalget i 2003 før man fattet et vedtak.

3.2.3 Stortingets behandling – andre gang

De nye personvalgsreglene ble innført ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2003. Reformen ble evaluert av Rokkansenteret og Institutt for sammenlignende politikk ved Universitetet i Bergen på oppdrag fra departementet. Evalueringen baserte seg på et omfattende datagrunnlag: en spørreundersøkelse blant et utvalg av listekandidater, lokalvalgsundersøkelsen, intervjuer med medlemmer av partienes nominasjonskomiteer i utvalgte kommuner, aggregerte data fra Statistisk Sentralbyrå og det endelige valgoppgjøret for personstemmene i 407 kommuner og i samtlige fylkeskommuner (Rokkansenteret 2004). Evalueringen viste at den nye personvalgordningen ikke hadde hatt noen merkbar effekt på kandidatutvelgelse ved *fylkestingsvalg*. Svært få av kandidatene klarte å passere sperregrensen på åtte prosent, og de som greide det ville stort sett blitt innvalgt uansett. Personstemmene hadde større innflytelse ved *kommunestyrevalg*, men også her hadde partiene stor påvirkning på utfallet. Utfallet kunne i stor grad bestemmes av hvilke kandidater partiene førte opp som listetopper – som dermed ville motta stemmetillegg – og hvilke kandidater de satte nederst på listen.

I 2005 la departementet frem et nytt lovforslag. Det ble redegjort for de foreløpige erfaringene fra fylkestingsvalget i 2003 og funnene fra evalueringsrapporten. En enstemmig kontroll- og konstitusjonskomité mente at resultatene fra evalueringen var interessante. Både fordi det var stortingsvalg senere dette året – og reglene dermed ikke ville tre i kraft uansett – og fordi det fortsatt var begrenset erfaring med personstemmer, anbefalte komiteen at man skulle utsette behandlingen av spørsmålet om personstemmer ved stortingsvalg til etter fylkestingsvalget i 2007. I stortingsdebatten trakk daværende statsråd Erna Solberg frem at det var ønskelig med personvalg ved stortingsvalg. Dette ville forsterke det norske demokratiet ved at det ville kreve mer av enkeltrepresentanter. Videre ville en slik ordning potensielt også påvirke partienes maktforhold innad. Hun støttet imidlertid komiteens innstilling om å evaluere fylkestingsvalget i 2007 før man behandlet lovforslaget om personvalg ved stortingsvalg.

I 2009 tok departementet igjen opp saken, og redegjorde for erfaringene med personvalg ved fylkestingsvalget. Erfaringene viste at personvalgsreglene ikke hadde påvirket resultatene ved fylkestingsvalget i stor grad. Man var imidlertid usikker på hvordan dette kunne slå ut ved stortingsvalg, siden det er langt færre mandater som velges. Det ble derfor ikke fremmet noe forslag om endring. Et enstemmig Storting sluttet seg til departementets vurdering.

3.2.4 Dokument 8-forslag og Stortingets behandling

Dokument 8-forslag fra representanter for Høyre

I 2010 fremmet representantene Erna Solberg, Per-Kristian Foss, Jan Tore Sanner og Ingjerd Schou fra Høyre et Dokument 8-forslag om å innføre personvalg ved stortingsvalg. Forslagsstillerne la vekt på at en god valgordning baserte seg på at velgerne skulle få gjennomslag for sine preferanser, både når det gjaldt politikk og kandidater.

Forslagsstillerne hevdet at det var på tide med en ny valgreform hvor velgerne også ved stortingsvalg fikk innflytelse på personvalget. Videre trakk de frem Norges naboland som eksempler på hvordan personvalg kan foregå på nasjonalt nivå, og i hvor stor grad det kan påvirke utfallet. Representantene fra Høyre fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en ordning med kumulering ved stortingsvalg ved stortingsvalget i 2013. Stortinget ber om at reglene om kåring av kandidater endres, slik at et personlig stemmetall på minst åtte prosent av listens totale stemmetall kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer."

Av forslaget kom det altså frem at representantene ønsket personvalg ved stortingsvalg, og at de ønsket en sperregrense på åtte prosent for at personstemmene skulle få betydning. Forslagsstillerne gikk ikke inn på hvor mange personstemmer det skulle være mulig å gi.

Stortingets behandling av dette forslaget resulterte i anmodningsvedtaket som er omtalt innledningsvis og som danner bakgrunnen for utarbeidelsen av dette høringsnotatet.

3.3 Tilbakemeldinger fra internasjonale valgobservatører

Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) sitt kontor for demokrati og menneskerettigheter (ODHIR) gir, blant annet gjennom valgobservasjon, anbefalinger på områder der et lands valgordning ikke er i tråd med internasjonale prinsipper og standarder. De har ved flere anledninger kommentert den norske personvalgordningen. I evalueringen av 2013-valget påpeker OSSE at den norske valgordningen aldri har medført at en stortingsrepresentant har blitt valgt som følge av personstemmer.

I tilsvarende rapport fra stortingsvalget i 2009 heter det: *"Valgloven bør endres for å gi velgerne en reell mulighet til å påvirke valget av en bestemt kandidat ved å senke terskelen. Hvis ikke bør man bytte til et system med lukket liste."* Det ble videre kommentert at ordningen kan være villedende. Velgerne forstår muligens ikke systemet, spesielt siden terskelen er langt lavere ved lokalvalg.

OSSE foreslår at man enten endrer valgloven og åpner for reelt personvalg, eller at man fjerner valglovens formelle bestemmelser om personstemmegivning, slik at ordningen ikke er egnet til å forvirre. I sin oppfølgingsrapport til OSSE har departementet sagt seg enig i at det kan oppfattes som et demokratisk problem at dagens ordning i realiteten er en personvalgordning uten betydning. Det kan være problematisk at velgerne inviteres til å gjøre endringer på stemmeseddelen uten at dette i praksis får betydning. Departementet har derfor fremholdt overfor OSSE at man vil vurdere hvilke endringer som kan gjøres i dagens ordning.

3.4 Fullmaktskomiteens innstilling (2013-2014)

I Innst. 1 S (2013-2014) omtalte Stortingets fullmaktskomité retting av stemmesedler. De trakk frem at stemmesedlene har ulik utforming på grunn av de ulike reglene om personvalg ved stortings-, kommunestyre- og fylkestingsvalg. Komiteen mente at erfaringer har vist at velgere har misforstått hvordan de skal rette på stemmeseddelen på grunn av utformingen. Dette kan ha ført til at rettingen enten ikke har blitt godkjent, eller at resultatet har blitt det motsatte av hva velgeren faktisk har ønsket.

3.5 Utredning av ulike personvalgordninger

Institutt for samfunnsforskning (ISF) har foretatt analyser av konsekvensene av å innføre ulike personvalgsordninger ved stortingsvalg på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Siden dagens valgordning gir velgerne mulighet til å endre rekkefølgen på kandidater, samt å stryke kandidater, ønsket departementet å utrede hva konsekvensene ville være om man endret valgordningen. Dette kunne enten være ved at man innfører en ordning lik den som benyttes ved fylkestingsvalg eller den ordningen som benyttes ved svenske riksdagsvalg.

ISF har analysert konsekvensene av disse ordningene både ved å ta for seg tidligere forskning på feltet og erfaringer med slike personvalgsordninger. De simulerte også resultatene med ulike nivåer av sperregrenser.

4. Erfaringer med personvalgsordninger

4.1 Erfaringer med personvalg ved stortingsvalg og fylkestingsvalg

4.1.1 Personvalgets omfang ved stortingsvalg

Det er mange velgere som benytter seg av muligheten til å rette på listene ved stortingsvalg, selv om dette ikke har noen effekt på sammensetningen av Stortinget. Andelen er likevel betydelig lavere enn ved lokalvalg. Det er uklart hva som forklarer den relativt høye rettefrekvensen. Dels kan det tolkes som et ønske fra velgerne om å uttrykke symbolsk støtte eller misnøye til enkeltkandidater. Det at rettingen ikke har noen konsekvenser, kan gjøre det "ufarlig" å uttrykke sympatier på denne måten. En annen mulighet er at velgerne tror at personvalgordningen har en reell effekt på sammensetningen av Stortinget, og at de retter på listene for å påvirke hvem som blir valgt. Dette virker spesielt nærliggende med tanke på at rettingene faktisk har en effekt ved lokalvalgene, og at mange velgere ikke har kunnskap om de forskjellige reglene ved ulike typer valg.

4.1.2 Holdninger til personvalg ved stortingsvalg

Personvalgsordningene ved kommunestyre- og fylkestingsvalg har bred og stabil oppslutning blant velgerne. Vi vet mindre om velgernes holdninger til personvalg ved stortingsvalg. Dette ble undersøkt i forbindelse med stortingsvalgsundersøkelsene i 2001 og 2005, men med såpass ulike spørsmålsformuleringer at svarene ikke kan sammenlignes.

I 2001 ble det vist til et forslag om personvalg fra valglovutvalget, og i overkant av en tredjedel svarte at velgerne bør få "avgjørende innflytelse" over personvalget. Drøyt halvparten mente at partiene fortsatt bør bestemme. I undersøkelsen fra 2005 ble det henvist til personvalgordningene ved kommunestyre- og fylkestingsvalg, noe som antakelig gav mer positive assosiasjoner enn et offentlig utvalg. Nesten 60 prosent var positivt innstilt til en lignende ordning også ved stortingsvalg, mens en tredjedel var imot.

I en undersøkelse gjennomført av Karlsen og Narud blant stortingskandidatene ved 2009-valget svarte nærmere ni av ti kandidater at partiene burde avgjøre den endelige rangeringen av listekandidatene. Tolv prosent mente at velgerne burde avgjøre den endelige rangeringen. Her er det viktig å være oppmerksom på at formuleringen "avgjøre" peker i retning av en helt åpen løsning med sterkt personvalg, og ikke bare en eller annen form for innslag av personvalg.

4.1.3 Stortingsvalg og kandidatenes betydning

Velgernes kandidatkjennskap er relativt høy ved stortingsvalg. Selv om valgordningen så langt ikke har gitt velgerne noe behov for å vite hvem stortingsvalgkandidatene er, kan den generelle interessen og kunnskapsnivået innebære at kandidatene ved stortingsvalg er mer kjente for velgerne enn det kandidatene ved fylkestingsvalg er.

Det er også slik at velgerne er tilfredse med det norske demokratiet, til tross for fraværet av en personvalgordning ved nasjonale valg. Det er riktignok forskning som viser at tilfredsheten med demokratiet er større i land med personvalg enn i land uten. Norge er likevel på toppen av listen med hensyn til demokratitilfredshet, og det uten et valgsystem med reelt innslag av personvalg. Som vi har vært inne på tidligere, er det mange som retter på listene ved stortingsvalg, selv om det ikke har noen effekt.

4.1.4 Personvalgets omfang ved fylkestingsvalg

Personvalgordningen ser ikke ut til å ha hatt noen vesentlig effekt på kandidatutvelgelsen i de tre fylkestingsvalgene den har blitt benyttet. Både i 2003, 2007 og 2011 har kun 1-2 prosent av fylkestingsrepresentantene blitt valgt inn på personstemmer alene. Velgerne har i beskjeden grad uttrykt personpreferanse, og når det har skjedd, har stemmene som oftest gått til kandidater som partiene allerede hadde plassert øverst på listene. Få kandidater har klart å passere sperregrensen på åtte prosent. De få som faktisk har klart det, har enten ikke blitt

innvalgt – fordi de representerer partier som ikke har fått mandater – eller de ville blitt innvalgt uavhengig av personstemmene.

Valgdeltakelsen ved fylkestingsvalg er stabilt langt lavere enn ved stortingsvalg og noe lavere enn ved kommunestyrevalg. Den er nedadgående over tid, fra rundt 70 prosent på 1970- og 1980-tallet til i underkant av 60 prosent ved de seneste valgene. Innføringen av personvalg i 2003 medførte ikke en økning i valgdeltakelsen – den sank med cirka ett prosentpoeng. Siden den gang har imidlertid valgdeltakelsen økt noe.

Analyser fra Institutt for samfunnsforskning[2] viser at andelen velgere som rettet på listene, det vil si avga personstemme, var omkring en fjerdedel ved de tre fylkestingsvalgene.

4.1.5 Holdninger til personvalg ved fylkestingsvalg

Det er bred oppslutning om velgernes innflytelse over kandidatutvelgelsen ved fylkestingsvalg. Dette gjelder både blant velgere og fylkestingskandidater. En undersøkelse gjennomført av Rokkansenteret viser at ca. 70 prosent av velgerne ønsker å styrke eller opprettholde velgerinnflytelsen over personvalget. Andelen som oppgir at de ikke vet eller ikke har noen mening om spørsmålet er på noe over 20 prosent.

Blant fylkestingskandidatene er støtten til velgerinnflytelse enda sterkere. Nærmere 90 prosent oppgir at de vil styrke personvalget eller beholde ordningen slik den er nå. Kun et lite mindretall av kandidatene vil redusere eller fjerne velgernes innflytelse over personvalget.

4.1.6 Fylkestingsvalg og kandidatenes betydning

Som tidligere nevnt er kandidatkjennskapen i Norge generelt høy. 68 prosent kjenner til navnet på minst én kandidat som stiller til valg i valgkretsen. En undersøkelse fra Roglandsforskning fra 2000 viser at 26 prosent av velgerne mente at kandidater og ledere var viktigst for valg av parti ved fylkestingsvalg. Tilsvarende tall for kommunestyrevalg og stortingsvalg var henholdsvis 40 og 20 prosent. Enkeltkandidater var altså langt mindre viktig for velgerne ved fylkestingsvalg enn ved kommunestyrevalg.

4.1.7 Personvalgets betydning for sosial representasjon ved fylkestingsvalg

Rokkansenterets evaluering av fylkestingsvalgene viser at kvinnelige kandidater har fått noen færre personstemmer enn sine mannlige kolleger. Det betyr ikke nødvendigvis at velgerne foretrekker mannlige kandidater som sådan. Det de først og fremst foretrekker, er toppkandidatene – som ofte er menn. Velgerne stemte altså i tråd med, ikke på tvers av, preferansene til partienes nominasjonskomiteer. Dette betyr ikke at kjønnsforskjellene ikke er reelle, men at de forklares av andre faktorer, spesielt listeplassering og politisk erfaring.

[2] *Personvalg ved stortingsvalg. Konsekvenser av en endring av personvalgsreglene ved stortingsvalg*. Institutt for samfunnsforskning 2014.

Heller ikke kandidatenes alder viste seg å ha betydning for kandidatenes personstemmetall ved fylkestingsvalgene.

Når det gjelder personvalg og etniske minoriteter, er det slik at dette generelt ser ut til å ha hatt en viss betydning for deltakelsen ved lokale valg. Det at det finnes synlige politikere med minoritetsbakgrunn i lokalpolitikken har en mobiliserende effekt på minoritetsvelgere. Dette er sannsynligvis vel så viktig for mobiliseringen som det å kunne gi personstemme i seg selv.

4.2 Erfaringer med personvalg ved kommunestyrevalg

4.2.1 Personvalgets omfang ved kommunestyrevalg

Personvalg har større betydning for kandidatkåringen ved kommunestyrevalg enn ved fylkestings- og stortingsvalg. Det er flere velgere som retter på listene, og det er flere kandidater som blir valgt inn som følge av personstemmer. Som det fremgår av tabell 1, har andelen rettede stemmesedler økt over tid. Rundt en fjerdedel av velgerne rettet på stemmeseddelen ved valgene fra 1979 til 1995. Deretter har andelen økt til over 40 prosent ved de to siste kommunestyrevalgene.

Kommunestyrevalg	1979	1987	1995	2003	2007	2011
Valgdeltakelse	73 %	69 %	63 %	59 %	61 %	64 %
Andel rettede stemmesedler	26 %	24 %	27 %	37 %	40 %	42 %

Tabell 1. Valgdeltakelse og andel rettede stemmesedler ved utvalgte kommunestyrevalg. Kilde: SSB, Rokkansenteret og Institutt for samfunnsforskning.

Ved kommunestyrevalgene i 2003 og 2007 ble henholdsvis 60 og 63 prosent av mandatene vunnet av kandidater som ble valgt inn av personstemmene. Likevel, de fleste av disse kandidatene ville også ha blitt valgt inn hvis man fulgte rekkefølgen på listen. Det er med andre ord slik at partiene og velgerne som retter ofte har sammenfallende preferanser. Hvis vi konsentrer oss om de som *kun* ble valgt inn på grunn av personstemmer, så gjelder det omtrent en fjerdedel. Velgernes rettinger førte til at disse kandidatene ble valgt inn på bekostning av andre kandidater som partiene hadde satt lengere opp på listen.

4.2.2 Kommunestyrevalg og kandidatenes betydning

Personvalg forutsetter at velgerne har kunnskap om listekandidatene. Kandidatkjennskapen i Norge er generelt høy.

Undersøkelsen fra Rogalandsforskning fra 2000 viser at 40 prosent av velgerne mente at kandidater og partiledere var viktigst for valg av parti ved kommunestyrevalg. Tilsvarende tall for fylkestingsvalg og stortingsvalg var henholdsvis 26 og 20 prosent. Bestemte saker og alminnelig partitillit hadde derimot større betydning ved stortingsvalg enn ved kommunestyrevalg.

Hvor mange som sier at kandidater er viktig, påvirkes imidlertid av spørsmålsformuleringen. I Lokalvalgsundersøkelsen fra 2007 svarte bare 11 prosent at listekandidater var viktigst for deres partivalg ved kommunestyrevalget, og denne andelen har sunket over tid. Hvorvidt listekandidater er avgjørende for selve partivalget, sier imidlertid ikke nødvendigvis noe om velgernes vilje til å stemme på kandidater. Velgerne oppfatter gjerne partiforskjellene som mindre i kommunene enn i rikspolitikken, og mange kommunale saker følger ikke de nasjonale politiske stridsspørsmålene.

4.2.3 Personvalgets betydning for sosial representasjon ved kommunestyrevalg

Kvinner

Kvinner har tradisjonelt vært underrepresentert i folkevalgte organer. Spørsmålet om kvinnerepresentasjon har vært særlig dominerende i tilknytning til kommunestyrevalgordningen. Tidligere forskning på norske kommunestyrevalg peker i retning av at representasjonen av kvinner påvirkes av velgernes listerettinger. Kvinner får noe færre personstemmer enn menn, og dette har konsekvenser for kjønnssammensetningen i kommunestyrene. Forsker Ottar Hellevik har i analyser av kommunestyrevalg over flere tiår vist at kvinnelige kandidater i snitt kommer dårligere ut av personvalgoppgjøret enn mannlige kandidater. Det negative utslaget har likevel avtatt over tid. Reduksjonen i kommunestyrenes kvinneandel som skyldes velgernes listeretting har gått fra ti prosent i 1975 til fire prosent i 2007.

Som nevnt over, viser imidlertid undersøkelser at kandidatenes sosiale bakgrunn (alder, kjønn og etnisk tilhørighet) i realiteten har lite å si for om velgerne retter på listen. Det at kvinnelige kandidater har kommet noe dårligere ut av personvalget ser ikke ut til å være et resultat av bevisst retting til fordel for menn. Dette er også konklusjonen ut fra analyser av mønstrene for retting, og på bakgrunn av intervjuundersøkelser utført i forbindelse med Makt- og demokratiutredningen i 2003. Undersøkelsene viser en positiv holdning til kvinnelige representanter blant velgerne. Mannlige kandidater har imidlertid oftere egenskaper som velgerne vektlegger, slik som lokalpolitisk erfaring. Ettersom kvinnene har kommet sterkere med i kommunalpolitikken, konkurrerer de nå mer på lik linje med menn. Dette kan forklare at den negative effekten av listerettingen på kvinnerepresentasjonen har avtatt ved de siste valgene.

Etnisitet og innvandrerbakgrunn

Det kan se ut som om personvalg har en viss betydning for deltakelsen blant etniske minoriteter i lokale valg. Politikere med innvandrerbakgrunn blir utsatt for mange listerettinger ved kommunestyrevalg i Norge. En analyse av kommunestyrevalget i 2007, gjennomført av Johannes Bergh og Tor Bjørklund, viser at etniske minoriteter som har mulighet til å stemme på kandidater av samme bakgrunn har høyere valgdeltakelse enn andre. Det er likevel ikke sikkert at personvalgsystemet i seg selv forklarer dette. At det finnes synlige politikere med minoritetsbakgrunn i lokalpolitikken har en generell mobiliserende effekt på minoritetsvelgere, og dette synes viktigere enn mobiliseringen knyttet til å gi personstemmer.

4.3 Hvem retter på listene?

Vi har kun data om hvem som retter på listene ved lokalvalg. Rokkansenterets analyser fra 2008 av lokalvalgene i Norge viser at velgerne som retter på listene utgjør en nokså aktiv lokalpolitisk elite. En stor andel av partimedlemmene retter på listene. Listeretting er blant annet fremstilt som en tilleggsarena for den kommunalpolitiske eliten – en forlengelse av partienes nominasjonsprosesser. Politisk interesserte velgere og personer med lokalpolitiske verv har større tilbøyelighet til å personstemme enn andre velgere. Ved lokalvalgene i 2003 og 2007 rettet 72 prosent av kommunestyrekandidatene på listene – mot rundt 40 prosent av velgerne generelt. Siden andelen velgere som retter er stabilt økende, har det funnet sted en utjevning mellom den lokalpolitiske elite og den vanlige velger.

Menn har vært noe mer aktive i listerettingen enn kvinner. I tillegg har yngre velgere vært mer aktive enn eldre. Analysen viste også at velgere bosatt i mindre befolkede kommuner og fylker ga mer uttrykk for personpreferanse enn velgere bosatt i større kommuner og fylker, selv om det har funnet sted en viss utjevning på dette punktet.

4.4 Hvorfor gir velgerne personstemmer?

Rokkansenteret har undersøkt velgernes begrunnelser for å gi personstemme ved kommunestyrevalgene i 2003 og 2007. Kandidatenes standpunkt i viktige politiske saker skiller seg ut som den viktigste begrunnelsen. Spesifikk kjennskap til kandidatene og kandidatenes politiske erfaring spiller også en viktig rolle. Sosiale faktorer har mindre betydning. Svært få velgere oppga at kandidatenes kjønn, alder eller etniske bakgrunn var viktige kriterier for personstemmegivningen.

Rokkansenteret har også foretatt en analyse av personstemmegivningen ved fylkestingsvalget i 2007, og finner at kandidatenes politiske erfaring og listeplassering har størst effekt på personstemmene. Særlig toppkandidater og kandidater med ordførererfaring skiller seg ut. Det er altså slik at partienes opprinnelige rangering av kandidatene har stor betydning for velgernes personstemmegivning. Heller ikke her er sosiale faktorer som kjønn og alder utslagsgivende.

Når det gjelder den store andelen som *ikke* retter på listene ved fylkestingsvalg, er begrunnelsen at de er opptatt av partivalget, og i mindre grad enkeltpolitikere. 60 prosent av dem som ikke ga personstemme i 2003 og 2007 oppga at de gjorde dette fordi de først og fremst var opptatt av å stemme på parti. Rundt halvparten sa seg enig i at partiets liste var god nok som den er, og at det derfor ikke var behov for å endre på den.

4.5 Organiserte retteaksjoner

Debatten om organiserte retteaksjoner har foregått i tilknytning til kvinne- og minoritetsrepresentasjon, geografisk representasjon og ikke minst i diskusjonen om slengere.

”Kvinnekuppvalget” er blitt et begrep. Det sikter til kommunestyrevalget i 1971, da det ble kvinneflertall blant de folkevalgte i Oslo, Asker og Trondheim. Slike ”kvinnekupp” har vært sett på som en bevisst favorisering av kvinnelige kandidater for å motvirke den allmenne tendensen til at rettingen favoriserer menn. Det har også vært forsøk på rette- og strykeaksjoner i innvandringsmiljøer, blant annet da det sirkulerte ferdig utfylte stemmesedler med rettinger til fordel for en kandidat med innvandrerbakgrunn i 1991. Medieoppmerksomheten rundt dette utløste imidlertid motreaksjoner som førte til at vedkommende ikke lyktes i å rykke opp på listen.

Det finnes kun få eksempler på slike organiserte retteaksjoner. For det første krever det en faktisk organisert mobilisering blant velgergrupper, noe som i et lengre tidsperspektiv er uvanlig. For det andre vil slike aksjoner kunne få medieoppmerksomhet som vil kunne utløse en motreaksjon, slik eksempelet over viser. For det tredje finnes det mekanismer som begrenser innflytelsen av slik organisering:

- Stemmetillegget sikrer partiene en relativt sterk innflytelse.
- Tilstedeværelsen av sperregrenser er et virkemiddel som kan motvirke at mindre grupper velgere får uforholdsmessig stor innflytelse.

Til sist må det nevnes at det er en glidende overgang mellom ”aksjoner” og generell popularitet. At en eller flere kandidater får svært mange personstemmer kan ofte tyde på at kandidaten er populær blant mange velgere, heller enn at det ligger en bevisst, organisert mobilisering bak.

4.6 Erfaringer med personvalg i Sverige

4.6.1 Kort om personvalgordningen ved valg til Riksdagen

Sveriges innslag av personvalg ved nasjonale valg til Riksdagen representerer, i likhet med norske fylkestingsvalg, en form for mellomløsning mellom hensynet til partienes kontroll over hvem som blir valgt og hensynet til velgernes innflytelse på kandidatkåringen. Velgerne kan gi personstemmer, men det er forsøkt å finne en balanse gjennom en formell sperregrense.

Personvalg ble innført fra og med riksdagsvalget i 1998. Før dette hadde man ikke personvalg ved svenske valg, med unntak av valget til EU-parlamentet i 1995 og noen forsøk ved kommunevalgene i 1994. Sveriges personvalgordning er et av alternativene som departementet ser nærmere på som grunnlaget for endring av den norske personvalgordningen. Vi vil derfor redegjøre for Sveriges ordning og deres erfaringer nedenfor.

4.6.2 Én personstemme

Personstemmegivning ved riksdagsvalg foregår ved at velgerne kun kan gi én personstemme,

slik dette er regulert i den svenske valgloven kapittel 6 og 7[3]. Det er ikke obligatorisk å avgi personstemme. Personstemme avgis ved å sette et kryss ved kandidatens navn på stemmeseddelen til det partiet man ønsker å stemme på. Det er ikke mulig å gi personstemme til kandidater fra andre lister (slengere).

Det er bare mulig å stemme på de kandidater på stemmeseddelen som gjelder for hver enkelt velgers valgkrets. Visse partier har imidlertid "namnvalsedlar" som gjelder for alle valgkretser. Disse kan anvendes ved personstemmegivning uavhengig av valgkretstilhørighet, og benyttes i hovedsak for at mindre partier skal få sine toppkandidater valgt inn.

4.6.3 Fri nominasjonsrett og kandidatregistrering

Velgerne kan i visse tilfeller selv foreslå et kandidatnavn og skrive det opp på stemmeseddelen. Dette kalles *fri nominasjonsrett*. Det er altså mulig å stemme på en person som ikke er nominert av partiet. Partiene kan imidlertid "låse" sine stemmesedler gjennom å registrere sine kandidater på forhånd. Registreringen av kandidater innebærer at partiet beskytter sin kandidatliste fra at velgere kan legge til navn på stemmeseddelen og dermed nominere andre kandidater enn dem partiet har valgt. De fleste partiene velger å gjøre dette. Partiene kan dermed enten

- stille en liste der de oppførte kandidatene er registrert, hvor velgerne kan gi personstemme til én av disse kandidatene, eller
- stille en liste hvor de oppførte kandidatene ikke er registrert, der velgerne selv kan nominere en kandidat som ikke står på listen. Det første navnet som er ført opp blir da en personstemme på denne kandidaten.

Den frie nominasjonsretten kan føre til at personer som ikke er klar over det og/eller ikke ønsker det, faktisk får stemmer nok til å bli valgt inn. Dette har skjedd flere ganger. Det er likevel mulig å frasi seg sin plass gjennom skriftlig erklæring.

4.6.4 Sperregrense

Sverige baserer personvalget på en formell sperregrense. For at personvalget skal ha effekt, må en kandidat ha minimum fem prosent av partiets totale stemmetall i valgkretsen som personlige stemmer. Hvis ikke får de personlige stemmene ingen betydning i valgoppgjøret. Sjansen for at en enkeltkandidat skal oppnå minimum fem prosent personstemmer reduseres naturligvis ved at hver velger bare har én personstemme.

[3]

Kap 6, § 3: Kandidatnamnen ska vara uppförda i nummerordning. Varje kandidat ska identifieras så att det framgår vem som avses. Valsedlarna ska dessutom vara utformade så att väljarna kanlämna en särskild personröst och innehålla upplysning ompersonvalets innebörd. *Lag (2010:1416)*.

Kap 7, § 2: Väljare som vill lämna en särskild personröst skall påvalsedeln markera detta i det särskilda utrymme för personröstsom finns vid den kandidat som de helst vill se vald.

Da ordningen med sperregrense ble innført, var denne på åtte prosent ved riksdagsvalg, slik som det er i dag ved norske fylkestingsvalg. En grunnlovsutredning fra 2008 foreslo å redusere sperregrensen fra åtte til fem prosent ved riksdagsvalg, noe som ble vedtatt. Lovendringen trådte i kraft fra og med riksdagsvalget i 2014.

4.6.5 Personvalgets omfang i Sverige

Erfaringene fra Sverige er, som fra fylkestingsvalgene i Norge, at flertallet av kandidatene som passerer sperregrensen ville blitt innvalgt selv om valgsystemet ikke hadde gjort det mulig å personstemme. Velgerne bekrefter i stor grad partienes rangering av kandidatene. Den direkte effekten av personvalget viser seg først når velgerne setter partienes rangering til side. Erfaringene viser at velgerne i svært liten grad gjør det. Valgresultatene fra norske fylkestingsvalg og svenske riksdagsvalg har også det til felles at den store kandidatmassen får få personstemmer, mens få kandidater får mange personstemmer.

I 1998 ble en fjerdedel av de 349 riksdagsrepresentantene valgt inn med bakgrunn i personstemmer. Mange av disse stod allerede så høyt på listen at de hadde kommet inn uansett. Kun 12 representanter lyktes i å dytte den kandidaten som partiet hadde nominert nedover på listen og selv ta plass i Riksdagen. Dette vil si en direkte effekt av personvalget på sammensettingen av Riksdagen på 3,4 prosent. Valgdeltakelsen endte på 81 prosent, den laveste siden 1958. Det første riksdagsvalget med personvalg gav med andre ord ikke uttelling i form av økt valgdeltakelse. Ved de tre påfølgende valgene ble enda færre representanter skiftet ut på bakgrunn av personstemmer alene, selv om valgdeltakelsen økte noe i 2006 og 2010.

Sperregrensen ble senket fra åtte til fem prosent før valget i 2014, og dette medførte at flere kandidater ble valgt inn på personstemme. Dette gjaldt 98 av Riksdagens 349 representanter. Det var likevel slik at de aller fleste av disse uansett ville blitt valg inn, fordi partiene hadde plassert dem høyt på listene. Kun 12 kandidater, like mange som i 1998, kunne takke personstemmene alene for at de ble valgt inn. Sveriges erfaringer med å senke sperregrensen er altså at dette har liten betydning. Vel så utslagsgivende for den begrensede effekten av personvalgordningen er andre elementer, og da spesielt antallet personstemmer som hver velger har til disposisjon.

Blant svenske valgforskere har deltakelsen i personvalg blitt vurdert som skuffende lavt. Dette var noe overraskende, siden reformen i utgangspunktet var populær blant velgerne. Uttrykk som ”katastrof” ble blant annet benyttet i debatten som etterfulgte valget i 1998. Den svenske statsviteren Sören Holmberg uttrykte sågar at ”om ingen kommer blir der ingen fest” da valget ble evaluert året etter. Enkelte hevdet det ikke var reglene som var problemet, men at partiene ikke benyttet seg av de mulighetene som valgsystemet ga dem. Andre mente at det å fjerne sperregrensen kunne bidra til å mobilisere enkeltgrupper som innvandrere og unge. Sperregrensen ble som nevnt senket, men uten at dette gav noen særlig effekt.

Det har også blitt trukket frem at personvalget kompliserer valghandlingen for velgerne. Siden Sverige har felles valgdag, må velgerne ikke bare ta stilling til partivalget til riksdagen, kommunestyrene og landstingene, men også til hvilke kandidater de skal stemme på i de respektive valgene (i alt seks valg). Dette gir en relativt høy kompleksiteten i valghandlingen.

4.6.6 Riksdagsvalg og kandidatenes betydning

Kandidatkjennskapen er betydelig lavere i Sverige enn i Norge. Velgernes kunnskap om kandidatene er faktisk redusert over tid. Ifølge de svenske valgforskerne Henrik Oscarsson og Sören Holmberg kunne 60 prosent av svenske velgere navnet på minst én riksdagskandidat på 1960-tallet. Tilsvarende tall nå er på under 40 prosent. I perioden 1973–98 var andelen velgere som kunne nevne navnet på minst én riksdagskandidat aldri høyere enn 50 prosent. Ved 2010-valget oppga bare 28 prosent av velgerne det riktige navnet på minst én riksdagskandidat fra velgerens valgkrets.

I tillegg går det frem at ved valget i 1998 var i overkant av 50 prosent av dem som personstemte i ettertid ikke i stand til å huske hvem de hadde stemt på. Mange av dem som oppga å ha gitt personstemme til en navngitt kandidat kunne umulig ha gjort det, siden den kandidaten de oppga ikke var kandidat på den aktuelle partilisten. Langt de fleste kandidater ser altså ut til å være ukjente for velgerne. Velgerne i Sverige oppgir manglende kunnskap om kandidatene som den viktigste begrunnelsen for ikke å personstemme (tall fra 1998 og 2002).

Forholdene er altså ganske annerledes enn i Norge på dette punktet. Personvalgreformen ser ikke ut til å ha bidratt til å øke velgernes kandidatkunnskap. Svenske valgforskeres konklusjon er at kandidatanonymitet forklarer personvalgreformens manglende gjennomslagskraft blant velgerne. Det har også blitt slått fast at personvalgets målsetting om å bedre relasjonene mellom velgerne og de folkevalgte ikke har blitt oppnådd. Graden av mistillit til politikerne øker, og da synker også velgernes kandidatkjennskap.

4.6.7 Hvem retter på listene – og hvorfor?

Det er generelt sett små forskjeller mellom ulike sosiale gruppers deltakelse i personvalget. Kjønnsforskjellene er små, noe som også gjelder forholdet mellom ulike yrkesgrupper. Yngre velgere personstemmer noe hyppigere enn eldre velgere. Velgere med høy utdanning personstemmer hyppigere enn velgere med lav utdanning. Forskeren Peder Nielsen konkluderer med at ”personvalet hittills främst har fungerat som en påverkanskanal för de väljare som är politiskt intresserade och kunniga och som känner sig hemma i den etablerade partipolitiska strukturen”.

Når det gjelder begrunnelsen for å personstemme, viser SOU 1999:64[4] at 30 prosent av velgerne oppga kandidatenes gruppetilhørighet (geografi, kjønn, yrke/klasse og alder) som begrunnelse for sitt kandidatvalg ved 1998-valget. Nesten like mange oppgir kandidatens personlige egenskaper som begrunnelse. Den viktigste begrunnelsen for å *ikke* personstemme

[4] SOU 1999:64 *Representativt demokrati*.

var, som nevnt, manglende kunnskap om kandidatene. Den nest vanligste årsaken var motstand mot selve ordningen. Manglende interesse for personvalg, vanskeligheter med å velge og mangelen på gode kandidater spilte en liten rolle for ikke å delta.

4.6.8 Personvalgets betydning for sosial representasjon ved riksdagsvalg

Kvinner

Personvalgreformens mulige betydning for kjønnssammensetningen av riksdagen var en viktig debatt i forkant av den svenske reformen. Enkelte mente at kvinnene kunne komme dårligere ut enn sine mannlige kandidatkolleger, mens andre mente at kvinnene tvert imot ville ha fordel av personvalg. I vurderingen av det første valget med personvalg i 1998 ble ordningen ansett som kjønnsnøytral. Mannlige kandidater fikk flere personstemmer enn kvinnelige kandidater. Ubalansen ble – som i Norge – for en stor del forklart med at mannlige kandidater i gjennomsnitt var plassert høyere på listene enn kvinnelige kandidater. Det har derfor blitt konkludert med at det er partienes nomineringer, heller enn personstemmene, som disfavoriserer kvinnene. Kvinnerepresentasjonen i Riksdagen synes å ha stabilisert seg rundt 50 prosent i senere år.

Etnisitet og innvandrerbakgrunn

SOU 1999:64 viser til at innvandrerkandidater får viktig drahjelp fra organiserte grupper, familiemedlemmer og bekjente. I den svenske personvalgevalueringen vises det til at reformen først og fremst hadde betydning for de innvandrerne som var partimedlemmer og listekandidater, og at mobilisering har foregått som en form for kompensering for svak støtte fra eget parti. Til tross for slik mobilisering viser tall fra 2006-valget at kandidater med utenlandsk bakgrunn kom noe dårligere ut enn andre. De fikk færre personstemmer og ble i mindre grad valgt på personstemmer sammenliknet med den posisjonen de hadde på stemmesedlene ved riksdagsvalget.

5. Vurdering av alternativer for ny personvalgordning ved stortingsvalg

I NOU 2001:3 la valglovutvalget vekt på at personvalgsreglene ved kommunestyre-, fylkestings- og stortingsvalg burde endres slik at velgerne skulle få mer reell innflytelse. De nye personvalgsreglene for kommunestyre- og fylkestingsvalg ble vedtatt i 2003, men personvalgsreglene for stortingsvalg forble uendret. Departementet har nå utredet muligheten for å endre personvalgsreglene også ved stortingsvalg. Nedenfor presenteres de tre alternativene av personvalgordninger som etter departementets vurdering vil kunne være aktuelle å innføre ved norske stortingsvalg. Disse alternativene ivaretar i stor grad balansegangen mellom hensynet til partiene og velgernes innflytelse. Innenfor de ulike alternativene redegjøres det kort for ISFs simuleringer av hvilke konsekvenser endringer av personvalgordningen kan få.

5.1 Personstemme til flere kandidater med sperregrense på åtte prosent

I Ot.prp 45 (2001-2002) foreslo departementet, basert på valglovutvalgets anbefalinger, at det skulle innføres samme regler for personvalg ved fylkestingsvalg og stortingsvalg. Stortinget besluttet å evaluere de påfølgende fylkestingsvalgene for å kunne fatte en beslutning på grunnlag av hvordan personvalgsreglene hadde påvirket kandidatkåringen. Som erfaringene med personvalg ved fylkestingsvalg har vist, har personvalgsreglene ved fylkestingsvalg ikke medført store endringer i kandidatkåringen. Hovedfunnet er at det synes å være stor grad av samsvar mellom partienes og velgernes preferanser.

En slik ordning tilsvarer personvalgsordningen ved norske fylkestingsvalg som i korte trekk går ordningen ut på at velgerne kan gi personstemme til et ubegrenset antall kandidater, men kun til kandidater fra listen til partiet en faktisk stemmer på. Det foreligger en sperregrense på åtte prosent – en kandidat må ha mottatt personstemmer fra minst åtte prosent av partiets velgere for at disse stemmene skal tas i betraktning ved valgoppgjøret. Dersom ingen passerer denne sperregrensen, ses det bort fra personstemmene, og kandidatene kåres etter den opprinnelige rekkefølgen på valglisten.

ISFs første simulering: Personvalgdeltakelse på 12 prosent

Den første runden med simuleringer baserer seg på de faktiske listerettingene og deltakelsesnivået ved stortingsvalget i 2013. Rundt 12 prosent av velgerne rettet på listene ved dette valget.

Analysen viser at 11 representanter som i dag ikke sitter på Stortinget ville ha blitt valgt inn, og 11 representanter som i dag har en fast plass på Stortinget ville ikke ha blitt valgt, med en sperregrense på åtte prosent. Dette tilsvarer 6,5 prosent av stortingsrepresentantene. Dersom det ikke hadde vært noen sperregrense, ville 60 representanter blitt skiftet ut. Med en sperregrense på fem prosent ville 18 kandidater blitt skiftet ut. Dette viser at nivået på sperregrensen påvirker omfanget av utskiftninger.

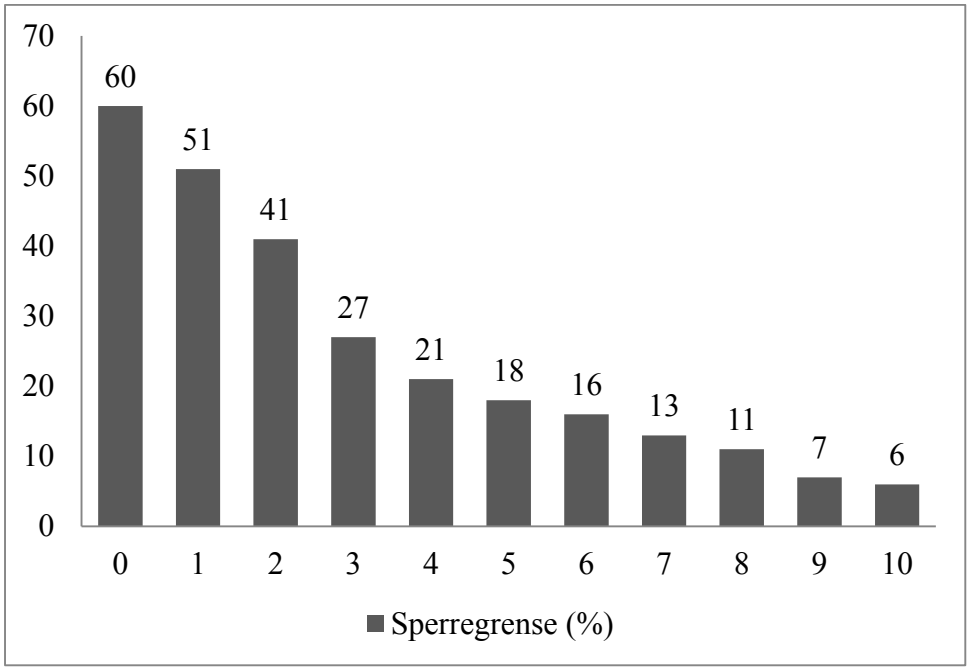

Figur 1. Antall representanter som ville ha blitt skiftet ut med en personvalgordning hvor faktiske personstemmer fra 2013 legges til grunn og velgerne kan gi et ubegrenset antall personstemmer.

Simuleringen viser at de fleste partier ville opplevd enkelte utskiftninger. Dette utgjør imidlertid en svært liten andel representanter for alle partiene. I tillegg peker analysen i retning av at kvinnelige kandidater ikke kommer noe dårligere ut med en reell personvalgordning. Tvert imot blir det i denne simuleringen valgt inn 69 kvinnelige representanter, mot dagens 67.

Andre simulering: Personvalgdeltakelse på 40 prosent

Den andre simuleringen for en slik personvalgordning tar høyde for at flere velgere trolig vil benytte muligheten til å gi personstemme, hvis dette blir innført som en ordning ved stortingsvalg. Det tas fortsatt utgangspunkt i listerettingene ved stortingsvalget i 2013, men tallene er ”blåst opp” slik at personvalgdeltakelsen tilsvarer kommunestyrevalget i 2007. Rundt 40 prosent av velgerne avga personstemme ved dette valget.

Dette medfører at utslaget blir større enn i den første analysen. Dersom 40 prosent av velgerne avgir personstemme, vil flere kandidater passere sperregrensen. Med en sperregrense på åtte prosent ser vi at 24 kandidater, eller 14 prosent av stortingsrepresentantene, ville blitt skiftet ut som følge av personstemmene alene. Uten sperregrense blir resultatet det samme som i den første analysen – 60 representanter blir skiftet ut. En sperregrense på fem prosent ville ført til at 39 representanter hadde blitt skiftet ut.

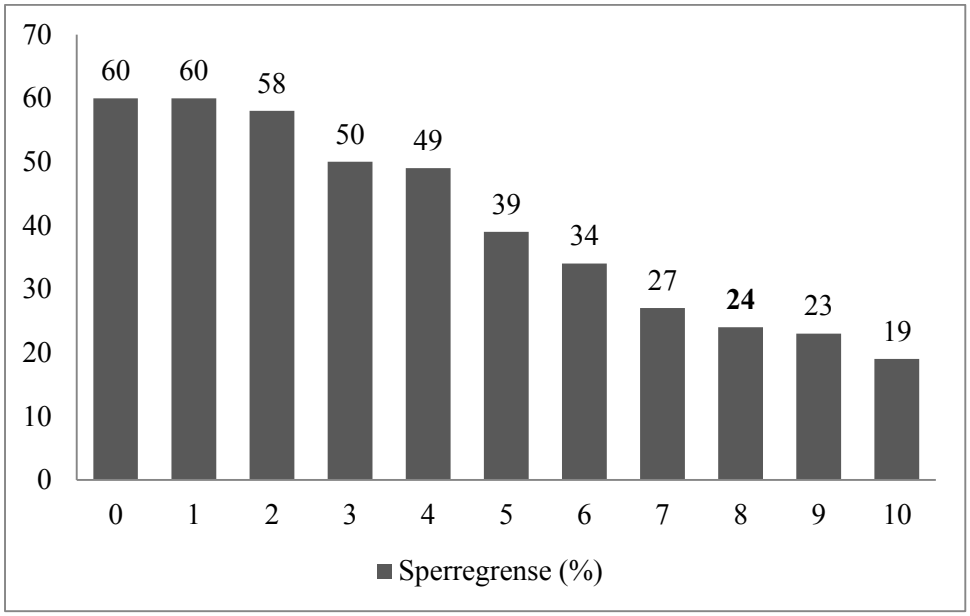

Figur 2. Antall representanter som ville ha blitt skiftet ut med en personvalgordning hvor andelen personstemmer ligger på nivå med kommunestyrevalg og velgerne kan gi ubegrenset antall personstemmer.

Også denne simuleringen tyder på at kvinnerepresentasjonen i liten grad vil bli berørt av personvalget. Personstemmene ville gitt tilsvarende kjønnsfordeling som i dag, det vil si 67 kvinnelige representanter.

Disse analysene tyder på at effekten av personvalget vil avhenge av hvor aktivt velgerne benytter seg av muligheten til å gi personstemme. Dersom svært mange velgere benytter seg av muligheten til å gi personstemme, vil sperregrensen lettere kunne overskrides. Velgerne får da innflytelse over sammensetningen av partigruppene i alle partier. Hvis velgerne er mindre aktive, og bare et lite mindretall avgir personstemme, vil sperregrensen være mer effektiv.

5.1.1 Departementets vurdering

Det er departementets vurdering at en personvalgordning der velgerne kan gi et ubegrenset antall personstemmer, og med en sperregrense på åtte prosent, representerer en balansegang mellom partienes kontroll og velgernes innflytelse. Velgerne vil få noe mer å si når det gjelder kandidatutvelgelsen, som jo er hensikten med å innføre en personvalgordning ved stortingsvalg. Samtidig beholder partiene en vesentlig del av kontrollen over hvilke kandidater som blir valgt.

Sosial representasjon er viktige faktorer som må tas hensyn til når endringer i personvalgsreglene vurderes, da særlig hensyn til kjønnsbalanse og minoritetsrepresentasjon. Dette er ofte hensyn som tas i partienes nominasjoner, og ved å gi velgerne økt innflytelse kan dette svekkes. Undersøkelser av både kommunestyre- og fylkestingsvalg viser at listerettingen i seg selv ikke gir noen negativ effekt verken for kvinne- eller innvandrerrepresentasjonen.

Analysene fra ISF tyder på at kvinnerepresentasjonen faktisk kan bli noe styrket dersom man innfører reelt personvalg. Det er departementets vurdering at nevnte hensyn ivaretas ved innføring av en slik personvalgordning.

Videre innebærer en sperregrense på åtte prosent en sterk barriere mot at svært få velgere kan få uforholdsmessig stor innflytelse. I praksis er det dermed liten grunn til å frykte organiserte retteaksjoner.

Departementet viser også til at ordningen med personstemme til flere kandidater har vært gjeldende ved de tre siste fylkestingsvalgene, og har lange tradisjoner ved kommunestyrevalg. Det er departementets vurdering at en forenkling av regelverket er et viktig argument for å ha tilsvarende personvalgsregler ved stortingsvalg som ved fylkestingsvalg. Det må sies å ha stor verdi at ordninger som benyttes ved ulike valg er noenlunde like. Således bør dette være et element i det norske demokratiske systemet som er kjent for velgerne. En tilsvarende ordning ved stortingsvalg vil derfor innebære en utvidelse av denne praksisen. Så lenge ikke sterke demokratiske hensyn taler for noe annet, bør en tilstrebe en enkel, forståelig og gjenkjennelig valgordning.

5.2 Personstemme til én kandidat med sperregrense på åtte prosent

Stortingsdebatten som fulgte Kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling til dokument 8-forslaget fra Høyres representanter er omtalt i kapittel 2. Den svenske modellen ble da fremmet som et alternativ til representantenes forslag. Denne har blitt benyttet i svenske riksdagsvalg siden 1998, og er redegjort for i kapittel 6.

Forskjellen fra det første alternativet består i at velgerne kun kan gi personstemme til én kandidat. Også her vil det være en sperregrense på åtte prosent for at personstemmene skal få betydning.

ISFs simulering: Antatte konsekvenser for stortingsvalg

Antallet personstemmer som hver enkelt velger har til disposisjon vil nødvendigvis påvirke utfallet av en personvalgordning. Dersom velgerne bare kan gi én personstemme, er det rimelig å anta at færre kandidater vil passere sperregrensen. Siden det har vist seg at velgerne stort sett stemmer i tråd med partienes kandidatlister, er det sannsynlig at fordelingen av personstemmer i sterk grad vil gå i favør av toppkandidatene.

Også i denne simuleringen tas det utgangspunkt i personstemmene fra stortingsvalget i 2013. Det legges til grunn en deltakelse i personvalget som tilsvarer kommunestyrevalget i 2007, det vil si rundt 40 prosent. Siden det ikke finnes data fra noen norske valg hvor velgerne bare kan gi én personstemme, vet vi ikke hvordan en slik fordeling vil se ut. En analyse basert på premisset om én personstemme er derfor noe mer usikker enn de foregående analysene.

Med en sperregrense på åtte prosent ville en slik personvalgordning ført til at 16 kandidater, eller 9,5 prosent av stortingsrepresentantene, ville blitt valgt inn som følge av personstemmer. Dersom sperregrensen hadde vært fem prosent, ville 26 kandidater – 15 prosent – blitt skiftet ut. Uten sperregrense er resultatet stadig at 60 kandidater ville blitt skiftet ut.

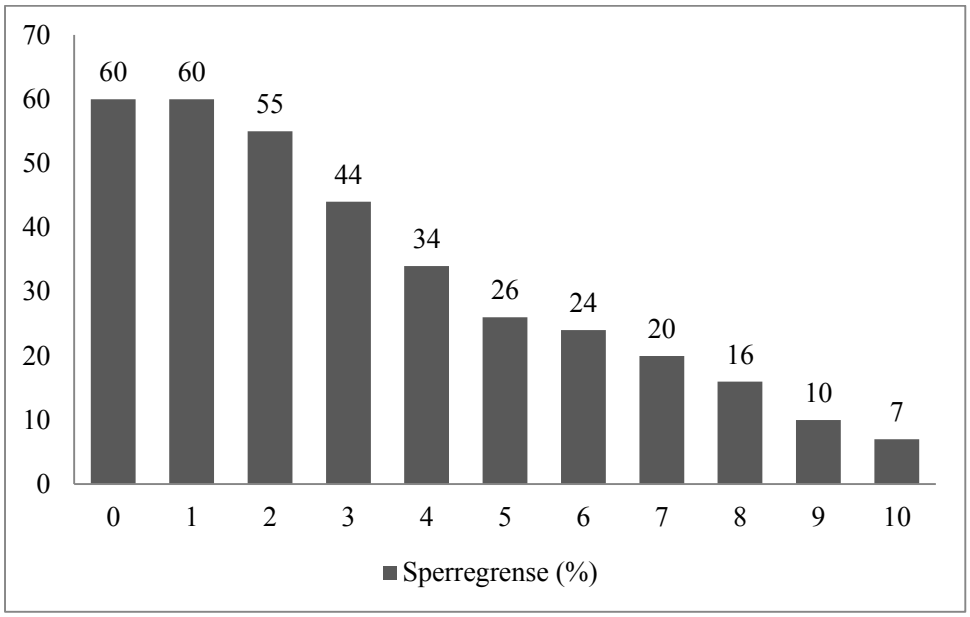

Figur 3. Antall representanter som ville ha blitt skiftet ut med en personvalgordning hvor andelen personstemmer ligger på nivå med kommunestyrevalg og velgerne kan gi én personstemme.

Velgernes påvirkning vil altså være merkbar. Den er likevel mindre enn i tilsvarende simulering der velgerne kunne gi flere personstemmer: Med én personstemme og sperregrense på åtte prosent ville 16 kandidater blitt skiftet ut, mens med flere personstemmer og samme sperregrense ville tallet vært 24 kandidater.

Heller ikke i denne analysen ser man utslag som tyder på at kvinnerepresentasjonen på Stortinget vil svekkes av personvalget. 68 kvinnelige representanter ville blitt valgt inn, én mer enn dagens 67.

5.2.1 Departementets vurdering

Det er departementets vurdering at en ordning med én personstemme per velger er enkel å forholde seg til for velgerne. Velgerne trenger da bare å bestemme seg for én kandidat blant alle kandidatene på listen, og gi personstemme til vedkommende.

Departementet vil imidlertid trekke frem at å velge dette alternativet innebærer en videreføring av ulike ordninger ved de forskjellige valgene, med en særskilt ordning for stortingsvalg. Med bakgrunn i dette er det departementets vurdering at det kan forventes ugyldige listerettinger dersom personvalgsreglene er utformet forskjellig ved de ulike valgene. Dersom det innføres en ordning med én personstemme ved stortingsvalg, er det departementets oppfatning at reglene ved kommunestyre- og fylkestingsvalg bør endres tilsvarende.

En slik ordning representerer en balansegang mellom partikontroll og velgerinnflytelse Sammenlignet med det første alternativet vil velgerne få noe mindre innflytelse, og partienes kontroll over kandidatutvelgelsen vil være sterkere.

Denne ordningen vil medføre at muligheten for organiserte retteaksjoner minker. Det vil ikke være mulig for velgerne å organisert stemme på alle kandidater som tilhører en spesiell fraksjon eller gruppe i partiet, da det bare er mulig å gi én personstemme.

I likhet med det første alternativet, vil en slik ordning med reelt personvalg svekke representasjonshensynene som partiene tar ved nominering av listekandidater. Departementet vil imidlertid påpeke at det er lite som tyder på at økt velgermakt vil gi dårligere representasjon av for eksempel kvinner og personer med innvandrerbakgrunn.

5.3 Personstemme til flere kandidater og stemmetillegg

I Stortingets anmodningsvedtak og debatten som fulgte ble det vist til at partiene burde sikres innflytelse. Partienes rangering av kandidatene er nøye gjennomtenkt med hensyn til forhold som kjønn og sosial representasjon. Det kan derfor vurderes et tredje alternativ hvor partienes innflytelse over personvalget styrkes ytterligere.

Et alternativ er en personvalgordning der det tas utgangspunkt i personvalgsreglene som gjelder ved fylkestingsvalg, og som inkorporerer elementet med stemmetillegg fra kommunestyrevalg. Partiene gir et slikt tillegg til sine foretrukne toppkandidater, og får på denne måten utvidet innflytelse over kandidatkåringen. Kandidater med stemmetillegg får et tillegg på 0,25, på samme måte som ved kommunestyrevalg. Stemmetillegg kan kun gis til et begrenset antall kandidater. Ved kommunestyrevalg avhenger dette av kommunestyrets størrelse. Ved stortingsvalg vil det være naturlig å ta utgangspunkt i antall representanter som velges fra hvert fylke.

Antatte konsekvenser for stortingsvalg

Dette tredje alternativet er ikke inkludert i analysene foretatt av ISF. Det kan dermed ikke presenteres lignende simuleringer som for de to første ordningene. Vi må derfor nøye oss med en mer generell beskrivelse av mulige konsekvenser av en slik ordning.

Introduksjonen av stemmetillegg vil nødvendigvis føre til at kandidatoppgjøret blir mer i tråd med partienes prioriteringer enn i ordninger uten stemmetillegg. Partiene beholder dermed en betydelig del av kontrollen, mens mindre innflytelse overlates til velgernes personstemmer. En eventuell innføring av en ordning med stemmetillegg ved stortingsvalg vil gjøre det nødvendig å utarbeide et regelverk for hvor mange kandidater partiene kan gi et slikt tillegg til. Mens det ved kommunestyrevalg varierer med antall medlemmer i kommunestyret, vil man ved stortingsvalg nødvendigvis forholde seg til antall representanter som velges fra det enkelte valgdistrikt/fylke. Fylkene med færrest stortingsrepresentanter vil da få færrest antall mulige stemmetillegg og vice versa.

5.3.1 Departementets vurdering

Det er departementets vurdering at det, i likhet med det første alternativet, vil det være noe enklere for velgerne å forholde seg til denne løsningen, siden måten å avgi personstemme på vil være lik ved alle valg. Det kan da gis personstemme til flere kandidater både ved stortingsvalg, kommunestyrevalg og fylkestingsvalg.

En slik ordning vil etter departementets oppfatning gi velgerne en noe større mulighet til å påvirke rekkefølgen på kandidatlisten enn det som er tilfellet med dagens ordning.

I likhet med de to foregående alternativene representerer denne løsningen også en kompromissløsning, om enn i noe mindre grad i favør av velgerne. Det betyr også at partiene i sterkere grad får anledning til å sikre sine representasjonshensyn, som for eksempel kjønns- og aldersbalanse. Her er det imidlertid relevant å gjenta poenget om at personvalg i seg selv ikke har medført en negativ effekt for kvinnerepresentasjonen – verken ved kommunestyrevalg, fylkestingsvalg eller svenske riksdagsvalg.

Løsningen vil også i stor grad vanskeliggjøre organiserte retteaksjoner, der et lite mindretall velgere får uforholdsmessig stor innflytelse over kandidatutvelgelsen.

Departementet vil påpeke at det imidlertid er flere faktorer som taler imot denne løsningen. For det første finnes det ingen utredninger som belyser eventuelle konsekvenser for stortingsvalg. For det andre vil dette alternativet gi velgerne mindre innflytelse enn de andre alternativene – spesielt sammenlignet med det første alternativet.

6. Departementets forslag

De politiske partiene utgjør et grunnelement i vårt demokrati. De fleste velgere legger størst vekt på partiene og de store politiske sakene når de avgir sin stemme. Partimedlemskap og partienes nominasjonsprosesser er, og vil fortsatt være, sentrale demokratiske arenaer. Likevel er det slik at færre er engasjerte i partiene enn før. Innflytelsen over kandidatutvelgelsen ved stortingsvalg er samlet på færre hender. Det er departementets vurdering at en moderat velgerinnflytelse over personvalget vil gi en mer gunstig balanse mellom partienes kontroll og velgernes makt.

Departementet foreslår at det ved stortingsvalg innføres samme personvalgordning som vi har ved fylkestingsvalg. Dette innebærer at velgerne kan gi kandidater på stemmeseddelen én personstemme. Slik personstemme kan gis til et ubegrenset antall kandidater, men kun til kandidater fra listen en faktisk stemmer på.

Videre foreslår departementet at en forutsetning for at personstemmene skal få effekt er at en kandidat må ha mottatt personstemmer fra minst åtte prosent av partiets velgere. Det innføres

dermed en sperregrense på åtte prosent som må passeres for at personstemmene skal tas i betraktning ved valgoppgjøret. Dersom ingen passerer denne sperregrensen, ses det bort fra personstemmene, og den opprinnelige rekkefølgen på valglisten avgjør kandidatutvelgelsen.

Dette forslaget innebærer at man ikke lenger kan stryke eller renummerere kandidater ved stortingsvalg.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til endringer i personvalgordningen ved stortingsvalg vil ikke medføre betydelige økonomiske eller administrative konsekvenser.

I det elektroniske valgadministrative systemet (EVA) må det utvikles en løsning for opptelling av personstemmer ved stortingsvalg. Det foreligger imidlertid allerede en slik løsning for fylkestingsvalg, slik at denne kan danne grunnlag for utvikling av en slik løsning for stortingsvalg.

Forslaget innebærer en forenkling av personvalgordninger ved de ulike valgene. Dette gjør regelverket mer brukervennlig og tilgjengelig for alle hvilke aktører, både velgerne, de politiske partiene og valgmedarbeidere.

8 Forslag til endring i valgloven

Det foreslås følgende endringer i valgloven:

§ 7-2 første ledd skal lyde:

(1) Velgeren kan ved stortingsvalg *gi kandidater på stemmeseddelen én personstemme. Dette gjøres ved å sette et merke ved kandidatens navn*.

§ 11-5 første ledd skal lyde:

(1) Når det er avgjort hvor mange distriktsmandater en valgliste skal ha, fordeler fylkesvalgstyret disse til kandidatene på listen. Kandidater som ikke er valgbare, settes ut av betraktning. *Kandidater på listen som har oppnådd et personlig stemmetall på minst åtte prosent av listens stemmetall, kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Øvrige kandidater kåres på grunnlag av deres rekkefølge på liste.* Opptellingene fortsetter på samme måte inntil alle de representantplassene listen skal ha, er besatt. Oppnår flere kandidater samme resultat, er den opprinnelige rekkefølgen på listen avgjørende.

Oversikt over formannskapets faste medlemmer for valgperioden 2015 – 2019

Formannskapet	11 representanter				Telefon	E-post
Ordfører: Odd Stangeland	Løvenborgveien 22	4371	Egersund	AP	488 91 802	odd.stangeland@eigersund.kommune.no
Varaordfører: Leif Erik Egaas	Sjukehusveien 45	4373	Egersund	AH	901 25 117	leif.erik.egaas@eigersund.kommune.no
ARBEIDERPARTIET	3 representanter			AP		
Gruppeleder: Frank Emil Moen	Vadlåsveien 23	4371	Egersund	AP	488 91 802	frank.emil.moen@dabb.no
Odd Stangeland	Løvenborgveien 22	437	Egersund AP		488 91 802	odd.stangeland@eigersund.kommune.no
Unn Therese Omdal	Lyngveien 60	4371	Egersund	AP	932 60 872	unn.omdal@gmail.com
FREMSKRITTSPARTIET	2 representanter					
Gruppeleder: May Helen Hetland Ervik	Korvettveien 19	4374	Egersund	FRP	993 38 850	may.ervik@egersund.frp.no
Roald Eie	Kreklingbakken 7	4373	Egersund	FRP	918 19 858	roald.eie@gmail.com
HØYRE	3 representanter					
Gruppeleder: Bjørn Carlsen	Trosavigveien 37	4375	Hellvik	H	924 31 719	bjorn.carlsen@dabb.no
Leif Erik Egaas	Sjukehusveien 45	4373	Egersund	H	901 25 117	leif.erik.egaas@eigersund.kommune.no
Anja Hovland	Birkebeinerveien 4	4371	Egersund	H	930 65 647	anja@dabb.no
Fellesliste KrF, SP, V	2 representant					
Alf Tore Sæstad	Heggdalsveien 123	4372	Egersund	KRF	456 37 400	at-saest@online.no
John Mong	Mongveien 201	4372	Egersund	KRF	400 21 891	john.mong@pf.no
Ruth Evy Berglyd	Dyrnesbakken 1	4372	Egersund	SP	991 50 968	reberglyd@gmail.com

Sist oppdatert: 19.oktober 2015

Politisk sekretariat

Sekretariatet har bl.a ansvaret for å yte service til kommunens folkevalgte, og har også sekretariatsfunksjonene for kommunestyret, formannskapet, planteknisk utvalg, administrasjonsutvalget, felles brukerutvalg og særskilt klagenemnd.

Det er politisk sekretariat som har den praktiske oppgaven med oppsett av sakslister, utsendelse av saksdokumenter, publisering, protokoll m.m. Utvalgslederen har imidlertid ansvaret for å godkjenne sakslisten før utsendelse.

Ønsker du kopi av saksdokumenter til noen av sakene i kommunestyret, formannskap eller noen av utvalgene, evt at du har andre spørsmål angående politiske utvalg, kan du kontakte oss i sekretariatet. Du finner også saksdokumenter til det enkelte møte på kommunens internettsider www.eigersund.kommune.no/politisk

Faglige spørsmål om enkelte saker bør rettes til den enkelte saksbehandler. Dersom du ikke vet hvem som er saksbehandler, vil vi hjelpe deg frem til rette vedkommende.

Organisatorisk ligger politisk sekretariat i Seksjon interne tjenester i Sentraladministrasjonen. Seksjonen ledes av informasjonssjefen.

Adresse / telefonnr. m.m.

Postadresse:
Politiske sekretariat, Eigersund kommune

Besøksadresse:
Postboks 580, 4379 Egersund
Rådhusets 4 etasje, Bøckmans gate 2, 4270 Egersund.

Telefaks: 51 46 80 97

Følg kommunen på Facebook: www.facebook.com/eigersund og Twitter: @EigersundK

Navn	Direkte telefon	E-post	Sekretær for utvalg
Informasjonssjef Leif E Broch	51 46 80 23 / Mob.:908 81 568	leif.broch@eigersund.kommune.no	Kommunestyre, formannskap, særskilt klagenemnd.
Politisk sekretær Randi Haugstad	51 46 80 24 Mob.:993 96 623	randi.haugstad@eigersund.kommune.no	Planteknisk utvalg, felles brukerutvalg, Eigersund næring og havn KF,
Politisk sekretær Målfrid Espeland	51 46 80 25 Mob.:901 33 107	maalfrid.espeland@eigersund.kommune.no	Trykking, publisering, oppsett/oppfølging, samt kontaktperson for forfall til kommunestyre og formannskap. Hovedarbeidsmiljøutvalget
Politisk sekretær Irene Randen	51 46 80 45 Mob.:489 98 285	irene.randen@eigersund.kommune.no	Administrasjonsutvalget, avlønning og økonomi, Levekårsutvalget.

Kontrollutvalget

Fordi kontrollutvalget har en kontrollfunksjon av både administrasjonen og revisjonen, kan ikke politisk sekretariat ha sekretariatsfunksjonen til kontrollutvalget. Kontrollutvalget har derfor sin sekretariatsfunksjon hos Deloitte Advokatfirma AS – Stavanger.

Bjørn Martin Øvrebø	454 52 460	kontrollutvalget@eigersund.kommune.no	Kontrollutvalget.